

БОЛЬШЭВІЦКІ ДРУК

ГАЛОЎНАЕ

Ў НУМАРЫ:

Аб усебеларускім з'ездзе
рабсельгораў. Настанова
Бюро ЦК КП(б)Б

Па-большэвіцку зма-
гацца за рэалізацыю
важнейшага рашэння
партыі

Агляды друку

Усебеларуская нарада-
семінар рэдактароў газет
харчовай прамысловасці

Трыбуна вопыта да 3-га
ўсебеларускага з'езда
рабсельгораў

Бучоба рэдактара

Заметкі інструктара

ЛІПЕНЬ

1934 г.

13

журнал ЦК КП(б)Б

Выдавецтва ЦК КП(б)Б
г. Мінск, „Звязда“

АБ УСЕБЕЛАРУСКІМ З'ЕЗДЗЕ РАБСЕЛЬКОРАЎ

ПАСТАНОВА БЮРО ЦК КП(б)Б

Надаючы асабліва вялікае значэнне рабселькораўскаму руху і нізавому друку ў барацьбе за ажыццяўленне рашэнняў XVII з'езда ВКП(б) і XV з'езда КП(б)Б, бюро ЦК лічыць неабходным склікаць у кастрычніку 1934 года Усебеларускі з'езд рабселькораў і рэдактароў насценгазет прадпрыемстваў, саўгасаў і МТС.

Прадвызначыць наступны парадок дня з'езда:

1. Вынікі барацьбы за выкананне рашэнняў XVII з'езда ВКП(б), XV з'езда КП(б)Б і далейшыя задачы рабселькораў. (Даклад ЦК КП(б)Б).

2. Задачи друку ў галіне кіраўніцтва рабселькорамі і рэагаванне на лісьмы працоўных. Дакладчык т. ЛЕНЦНЕР.

3. Вынікі 1934 сельска-гаспадарчага года і пытанні ўздыму жывёлагадоўлі. Дакладчык т. БЕНЕК.

4. Задачи рабселькораў у барацьбе за якасныя і колькасныя паказальнікі ў выкананні промфінплана. Дакладчык т. БАЛЦІН.

Лічыць мэтазгодным арганізаваць на з'ездзе секцыі:

а) па ільну і наопах (кіраўнікі т. т. ЛЕНЦНЕР, ВАЙНОВІЧ); б) па жывёлагадоўлі (т. т. СТЭЛЕ, ШАСТАКОЎ); в) па саўгасах (т. т. Жолудаў, Лебедзеў); г) па прамысловасці (т. т. БАЛЦІН, ХЕЙФЕЦ); д) па транспарту (т. т. ГОТФРЫД, ДЖЭЛЮК).

Склад з'езда вызначыць у 400 чал. — 250 рабселькораў, 100 рэдактароў насценгазет, 20 рэдактароў шматтыражак, 15 рэдактароў палітаддзельскіх і 15 рэдактароў раённых газет.

Лічачы падрыхтоўчую работу да з'езда рабселькораў справай усёй КП(б)Б, бюро ЦК пастанаўляе:

1. Прапанаваць горрайкомам, палітаддзелам МТС і саўгасаў правесці з 21 ліпеня па 1 кастрычніка агляд нізавога друку пад кутом погляду ўзмацнення работы рабселькораў у барацьбе за рэалізацыю рашэнняў XVII з'езда ВКП(б) і наступных пленумаў ЦК ВКП(б) і ЦК КП(б)Б па пытаннях сельскай гаспадаркі, прамысловасці, апапу і т. д.

Асноўным зместам агляду нізавога друку пазіма быць:

а) па лініі сельскай гаспадаркі — барацьба за паспяховае правядзенне сенаўборкі, уборкі ільну, зернавых і бульбы, паспяховае выкананне ўсіх відаў заготовак і лепшых паказальнікаў па развіццю жывёлагадоўлі;

б) па лініі прамысловасці — барацьба за стопроцатнае выкананне якасных і колькасных паказальнікаў промфінплана, поўны ахоп рабочых тэхнічнай і палітычнай вучобай; лепшую падрыхтоўку да зімы.

2. Прапанаваць рэдактарам цэнтральных, раённых і палітаддзельскіх газет арганізаваць спяборніцтва сярод рабселькораў і рэдактароў насценгазет на права ўдзелу ва ўсебеларускім з'ездзе рабселькораў. Дэлегатамі на з'езд павінны выбірацца на раённых рабселькораўскіх элэтах самыя лепшыя рабкоры і селькоры-ударнікі, якія з'яўляюцца прыкладнымі ў сваёй вытворчай рабоце, выкрываючы пры іх актыўнейшым удзеле класавыя-варожыя элементы, пралезшыя ў рады рабселькораў.

3. У перыяд агляду нізавога друку забяспечыць сістэматычныя заняткі рабселькораў у гуртках і семінарах пры рэдакцыях, на прадпрыемствах, у саўгасах і саўгасах, з тым, каб рабкоры і селькоры-ударнікі былі асноўнай крыніцай фарміравання кадраў газетных работнікаў.

4. Рэдакцыям газет у перыяд агляду нізавога друку ўстанавіць дакладны ўлік сваіх рабселькораў і рэдактароў насценных газет па сваіх раёнах.

Арганізаваць асвятленне на старонках друку лепшых рабселькораў-ударнікаў, лепшых нізавых газет як па сваёй рабоце, так і па падрыхтоўцы да надыходзячага з'езда.

5. Лічачы ўсё яшчэ недавальняючым рэагаванне на заметкі рабселькораў, прапанаваць усім партарганізацыям, рэдакцыям газет і пракуратуры ўстанавіць такі парадок рэагавання, які-б забяспечыў максімальную дзейнасць рабселькораўскіх заметак, змяшчаемых як у цэнтральным, так і ў нізавым друку.

6. Кіраўніцтва падрыхтоўкай да ўсебеларускага з'езда рабселькораў ускласці на Культпроп ЦК КП(б)Б і рэдактароў цэнтральных газет. Гаспадарчыя выдаткі і абслугоўванне з'езда ўскласці на выдавецтвы цэнтральных газет.

Большэвіцкі друж

ЛІПЕНЬ 1934 г.

№ 13

Журнал ЦК КП(б)Б

Выходзіць 2 разы ў месяц

Нам. адказнага рэдактара А. ЦЫПІНА

Адрас рэдакцыі і выдавецтва
МЕНСК, Советская, 63

БОЛЬШЭВІЦКАЕ ПРЫВІТАННЕ ЦО КП(б)Б—ГАЗЕЦЕ „ЗВЯЗДА“

30 ЛІПЕНЯ — ЗНАМЯНАЛЬНАЯ ДАТА ў ГІСТОРЫІ БОЛЬШЭВІЦКАГА ДРУКУ І РАБСЕЛЬКОРАўСКАГА РУХУ СОВЕЦКАІ БЕЛАРУСІ. 30 ЛІПЕНЯ 1934 ГОДА ВЫХОДЗІЦЬ ПЯЦІТЫСЯЧНЫ НУМАР «ЗВЯЗДЫ».

ЗАўСЕДЫ, НА ўСІХ ЭТАПАХ БАРАЦЬБЫ ЗА СПРАВУ ПРОЛЕТАРСКАІ РЭВОЛЮЦЫІ, ЗА СОЦЫЯЛІЗМ, —

НА ПОДСТУПАХ ДА ОКЦЯБРА, ВА ўМОВАХ КРЫВАВАІ РЭАКЦЫІ БУРЖУАЗНА-ПАМЕШЧЫЦКАГА ЧАСОВАГА ўРАДА,

НА ФРАНТАХ ГРАМАДЗЯНСКАІ ВАЙНЫ, У БАРАЦЬБЕ СУПРОЦЬ ІМПЕРЫЯЛІСТЫЧНЫХ ІНТЭРВЕНТАў І ІХ АГЕНТУРЫ, ЗА ДЫКТАТУРУ ПРОЛЕТАРЫЯТА, ЗА ўЛАДУ СОВЕТАў.

У БАЯХ ЗА АДНАўЛЕННЕ НАРОДНАІ ГАСНАДАРКІ, ПЕРАД РАЗГОРНУТЫМ НАСТУПЛЕННЕМ СОЦЫЯЛІЗМА ПА ўСЯМУ ФРОНТУ.

У ВЯЛІКІ ГІСТАРЫЧНЫ ІНТУРМ ВЫШЫЊ ПЕРШАІ ПЯЦГОДКІ, ЗРАБІўШАІ КРАЊУ СОВЕТАў ПЕРАДАВОП, ІНДУСТРЫЯЛЬНАІ ДЗЯРЖАВАП.

І ЦЯПЕР, КАЛІ ўСЕ ПРОЛЕТАРЫ І КАЛГАСНІКІ, ўСЕ ПРАЦОВНІКІ САЮЗА СОВЕЦКІХ СОЦЫЯЛІСТЫЧНЫХ РЭСПУБЛІК ПАД КІРАўНІЦТВАМ ПАРТЫІ ЛЕЊІНА БУДУЮЦЬ БЯСКЛАСАВАЕ СОЦЫЯЛІСТЫЧНАЕ ГРАМАДСТВА — «ЗВЯЗДА» ВЫСОКА ТРЫМАЛА І ТРЫМАЕ СЦЯГ МАРКСА—ЭНГЕЛЬСА—ЛЕЊІНА—СТАЛІНА, СЦЯГ СОЦЫЯЛІЗМА.

ВЕРНАЯ ТРАДЫЦЫЯМ ЛЕЊІНСКАІ «ПРАВДЫ», ўЗБРОЕНАЯ ЯЕ БАГАЦЕПНЫМ ВОЎПАТАМ, «ЗВЯЗДА», ПАД КІРАўНІЦТВАМ ЦК КП(б)Б НА ЧАЛЕ З ТАВ. ГІКАЛО, НЯСТОМНА МАБІЛІЗУЕ ПРОЛЕТАРЫЯў І ўСІХ ПРАЦОВНІКІХ СОВЕЦКАІ БЕЛАРУСІ НА ДАЛЕПШАЕ ўМАЦАВАННЕ НАШАІ СОЦЫЯЛІСТЫЧНАІ РАДЗІМЫ—СССР. НА БАРАЦЬБУ ЗА ПАСПЯХОВАЕ ВЫКАНАННЕ СУСВЕТНА-ГІСТАРЫЧНЫХ ЗАДАЧ ДРУГОІ ПЯЦГОДКІ, ЗА ПРОЛЕТАРСКІ ІНТЭРНАЦЫЯНАЛІЗМ.

СІЛА «ЗВЯЗДЫ» ў ТЫМ, ШТО ЯНА НЯўХІЛЬНА ўМАЦОВУЕ СВАЮ ўСВЯЗЬ З МАСАМІ І АКАЗВАЕ ВЯЛІКУЮ ДАПАМОГУ РАБСЕЛЬКОРАМ, НАВУЧАЮЧЫ ІХ БЫЦЬ СТОПІМІ ПЕРАДАВЫМІ БАПЦАМІ ЗА РОСКВІТ І СЛАВУ НАШАІ ВЯЛІКАІ СОЦЫЯЛІСТЫЧНАІ РАДЗІМЫ.

У ДЗЕНЬ ВЫХАДУ ПЯЦІТЫСЯЧНАГА НУМАРА ІШЛЕМ «ЗВЯЗДЗЕ» АД ІМЯ РАБСЕЛЬКОРАў І НІЗАВОГА ДРУКУ СОВЕЦКАІ БЕЛАРУСІ ГАРАЧАЕ БОЛЬШЭВІЦКАЕ ПРЫВІТАННЕ.

ГОРАЧА ЖАДАЕМ, КАБ «ЗВЯЗДА» РАЗАМ З ўСІМ БОЛЬШЭВІЦКІМ ДРУКАМ І ў ДАЛЕПШЫМ «РАСЛА НЕ ПА ДНЯХ, А ПА ГАДЗІНАХ» (І. СТАЛІН).

НЯХАП ЖЫВЕ НАША РОДНАЯ ВЯЛІКАЯ ПАРТЫЯ, ПАРТЫЯ ЛЕЊІНА—СТАЛІНА, АРГАНІЗАТАР І КІРАўНІК СОЦЫЯЛІСТЫЧНАГА БУДАўНІЦТВА!

НЯХАП ЖЫВУЦЬ РАБСЕЛЬКОРЫ «КАМАНДЫРЫ ПРОЛЕТАРСКАІ ГРАМАДСКАІ ДУМКІ».

РЭДАКЦЫЯ ЖУРНАЛА.

АБ КАНТРОЛЬНАЙ РАБОЦЕ

ПРОФСАЮЗАЎ, КОМСАМАЛА І ДРУКУ

З прамовы старшыні Камісіі партыйнага кантролю пры ЦК ВКП(б)
тав. Л. М. КАГАНОВІЧА на пленуме камісіі 28 чэрвеня 1934 г.

Наш друк за апошні час ставіць шмат канкрэтных пытанняў. Яго мінусы заключаюцца ў тым, што ён часта крычыць кэраў не там, дзе трэба, а там, дзе трэба, ён маўчыць.

Прыяту прыклад з газетай «Снабжэнне, кооперацыя і торгавля». Тав. Нодэль не дрэнны рэдактар. Ён напісаў адкрытае «прозвізе» вісьмо на пэўну рапарт сакальніцкага райно аб выкананні паўгадавога плана павышэння. У ім ён Нодэль прыводзіць вострыя факты: «За 5 месяцаў 1934 г. растраты і раскідванні на нашаму таварыстве прадстаўляюць сабой раўняюцца 260 тыс. руб. Гэта значыць, што больш двух трэч сабраных паў раскіданы жулікамі», а ўнёсць вывад — «наш рапарт не будзе надрукаваны». Падумаеш, якая кара.

Газета павінна друкаваць матэрыялы з разборам, своечасова рабіць націск, там, дзе сапраўды трэба. Газета можа вельмі многае зрабіць.

На нашай кантрольнай рабоце мы ўсё, у тым ліку і наш друк, павінны памятаць адно: калі кіраўніцтва за справу, не выскаквай з сенсаций. Нам не патрэбны пустыя сенсаций ні ў рабоце кантрольнага партыйнага органа, ні ў рабоце профсаюзаў, ні ў рабоце комсамала і «лёгкай кавалерыі», ні ў газеце. Не сенсаций патрэбна, а факты, іх разбор і выпраўленне.

Вывучай справу глыбей. Калі бачыш асобных рабочых, прыцягні людзей, вывучы «звучную» сістэму. Сам не справішся з гэтай справай, прыцягні педаючых людзей. У нас ёсць свая пролетарская інтэлігенцыя. Мы стварылі яе, няхай яна дапаможа. Калі бачыш злоўжыванні, лаві за руку злоўжываючага і адначасова б'рай глыбей, б'рай сістэму захоўвання на складзе, сістэму ўліку, сістэму бухгалтэрыі. Калі бачыш дрэнную якасць прадукцыі, б'рай за бакі непасрэднага наноўніка і адначасова разгортвай пытанне далей і глыбей.

Ведамествы друк з'яўляецца вельмі «ведамествым». Рэдактары ведамествых газет павінны ведаць, што іх газеты не проста органы накіраванага. Калі газеты сапраўды раскрываюць педыхоны, то райкомы павінны ажыццяўляць рэдактару падтрыманне. Калі ў гэтым выпадку падтрыманні не будзе, рэдактароў падтрымае ЦК. Вось чаму газеты павінны даваць разгорнутую крытыку педыхонаў усіх органаў і ўстаноў «свайго» накіраванага. Толькі-б матэрыял быў правэраны і сур'ёзны.

У заводскім друку, які за апошні гады шырока разгарнуўся і вырас у вялікую сілу, як гэта не дзіўна, шмат, заўважкі і артыкулы рабочых друкуюцца на «акраіне» газеты. Платныя пастаянныя штаты раздуты, даходзіць да 22 чалавек у заводскай газеце. У заводскім друку не заўсёды добра падобраны кадры. Ёсць выпадкі, калі людзі, выпяныя з абласных і цэнтральных газет, пападаюць у заводскія і пачынаюць запінаць старонні сваім матэрыялам, а рабкораўскіх нісём не друкуюць.

Гэта зусім неадпаведна. Рабочаму нісёму і заўважкі павінны належаць цэнтральнае месца ў заводскай газеце. Рабкоры павінны рабіць газету. Ва ўсёй сваёй рабоце заводская газета павінна быць цесна звязана з «лёгкай кавалерыяй» і профсаюзнікамі-кантралярамі і сумесна з імі кантраляваць работу заводскіх арганізацый, правяраць выкананне дырэктыў партыі і ўрада.

ПА-БОЛЬШЭВІЦКУ ЗМАГАЦА

ЗА РЭАЛІЗАЦЫЮ ВАЖНЕЙШАГА РАШЭННЯ ПАРТЫ

Чэрвеньскі пленум ЦК ВКП(б) у сваім рашэнні «Аб палепшэнні і развіцці жывёлагадоўлі» даў у рукі ўсёй партыі, усіх працоўных нашай соцыялістычнай краіны разгорнутую праграму практычных работ па ажыццяўленню ўказанняў т. Сталіна на 17 з'ездзе партыі аб развіцці жывёлагадоўлі.

Аказаць сапраўдную дзейсную дапамогу партыйным арганізацыям у практычным ажыццяўленні гэтай праграмы — баявая задача ўсяго нашага друку, усёй рабоча-жорнаўскай арміі.

І першай задачай кожнай раённай і палітадзелскай газеты з'яўляецца **глыбокая прапаганда рашэнняў пленума**. Гэту прапаганду ні ў якім разе не зьліта абмежваць змяшчэннем 1—2 артыкулаў у газеце. Газеты абавязаны даць рад талковых, палітычна-праматных, папулярных артыкулаў па **асобных пунктах** рашэння пленума аб жывёлагадоўлі: аб калгасных жывёлагадоўчых фермах, аб задачах жывёлагадоўчых саўгасаў, аб кані, аб стварэнні моцнай кармавой базы; растлумачыць калгаснікам, рабочым саўгасаў, працоўным аднаасобнікам сутнасць і значэнне дзяржаўнага плана развіцця жывёлагадоўлі.

Асаблівую ўвагу газеты павінны звярнуць на папулярныя велізарнейшых імгот, дзяржаўнай дапамогі калгасам і калгаснікам па развіццю жывёлагадоўлі, устаноўленых рашэннем пленума.

Сутнасць гэтай работы заключаецца ў тым, каб кожны калгаснік зразумеў не толькі аграмаднае палітычнае і гаспадарчае значэнне палепшэння і развіцця жывёлагадоўлі для ўсёй краіны, але і значэнне гэтай справы для свайго калгаса, каб ён бачыў, якія выгоды гэта дае самім калгаснікам. Карацей кажучы, задача газет заключаецца ў тым, каб даказаць масам калгаснікаў, што развіццё і палепшэнне калгаснай жывёлагадоўлі з'яўляецца адной з асноўных большага ўмацавання калгасаў,

умацавання ўсяго калгаснага ладу» (**МОЛАТАУ**), адной з асноў заваявання заможнага і культурнага жыцця ўсіх калгаснікаў.

«Калгасная таварная ферма з'яўляецца лепшай формай арганізацыі калгаснай жывёлагадоўлі» — так запісана ў рашэнні пленума. Адно і рашэнне — перавесці ўсё аграмаднае стада калгасаў на становішча таварных ферм, і павярджэнне ўсіх партыйных і савецкіх арганізацый аб арганізацыйна-гаспадарчым умацаванні існуючых ферм, стварэнні ферм у кожным калгасе. Канкрэтныя шляхі пашырэння калгасных таварных ферм, наведзеныя пагадоўя ў існуючых фермах, шляхі арганізацыйна-гаспадарчага ўмацавання ферм вызначаны ў рашэнні пленума.

Што азначае для большэвіцкага друку барацьба за практычную рэалізацыю рашэнняў пленума аб калгаснай таварнай ферме?

Перш за ўсё — барацьбу за правільную арганізацыю працы на фермах, за ўмацаванне кадраў работнікаў ферм лепшымі, праваранымі калгаснікам, якія ведаюць і любяць справу жывёлагадоўлі.

Трэба арганізаваць на старонках газет агляд калгасных таварных ферм, правярку таго, як выконваецца рашэнне пленума аб стварэнні на фермах пастаянных жывёлагадоўчых брыгад, укараненні здзелшчыны. Трэба шырока паказваць на старонках газеты арганізацыю працы на лепшых фермах, вынікі правільнай арганізацыі працы.

Трэба асабліва папулярываць пункты рашэння пленума аб дадатковым налічэнні да 15 проц. працадзён і натуральным прэміраванні маладняком за добрую работу, за перавыкананне плана, аб зняцці да 15 проц. працадзён за ялавасць матак, за адыход маладняка, за зніжэнне выхаду прадукцыі. Папулярываць гэты пункт рашэння пле-

пума трэба будаваць на **накірзтных прыкладах**: паказаць у газеце канкрэтных работнікаў ферм, вынікі іх работы, колькасць выпрацаваных працадзён, паказаць, **што яны атрымліваюць за сваю работу.**

А для гэтага неабходна ўзмацніць сувязь газет з лепшымі работнікамі калгаснай жывёлагадоўлі. Лепшыя загадчыкі ферм, брыгадзіры, ударнікі—цялякі, свінары, конюхі павінны стаць асцявавам газет, яе селькорамі, на іх газеце трэба апірацца ў сваёй барацьбе за арганізацыйна-гаспадарчае ўмацаванне ферм.

Калі мы ў часе сяўбы дабіліся такога становішча, што большасць паляводчых брыгад маюць свае баявыя брыгады і штодзёны, то з гэтым друкам на жывёлагадоўчых калгасных фермах справа абстаіць яшчэ дрэнна. Задача газет заключаецца зараз у тым, каб **стварыць насценгазеты на кожнай жывёлагадоўчай ферме**, зрабіць гэтыя газеты баявымі памочнікамі праўленняў калгасаў, загадчыкаў ферм, брыгадзіраў у справе карэняга паліпшэння работы ферм.

Кваліфікацыя, практычны вопыт работнікаў ферм мае надзвычай вялікае значэнне для паліпшэння работы ферм. Папаміраючы работнікам жывёлагадоўчых брыгад узяць сваю кваліфікацыю, аўзадаць зоатэхнікай—абавязак газет. Іменна газеты праз свае старонкі, праз пазавы калгасны друк, актыў селькораў павінны з'явіцца інцытатарамі і арганізатарамі зоатэхнічнай вучобы ў саўгасах і калгасах, аказаць практычную дапамогу зоатэхнічным гурткам.

Чаму-б кожная газеце не завесіла на сваіх старонках пастаянны аддзел: **«У дапамогу брыгадзіру жывёлагадоўчай брыгады»**, у якім друкаваць зоатэхнічныя артыкулы, артыкулы аб арганізацыі працы, папулярныя аповесці дасягненні зоатэхнікі, даваць рэкамендацыйныя спісы літаратуры па жывёлагадоўлі, змяшчаць матэрыялы па праграме заняткаў гурткоў зоатэхнікі. Да гэтай справы можна прыцягнуць зоатэхнікаў, ветэрынарных дактароў, старых вопытных жывёлаводаў, якія ёсць у раёне.

У некаторых раёнах селькоры прыступілі да арганізацыі па ўказанню тав. **Пастышэва** калгасных хат-лабараторый. Раённым і палітадзельскім газеты па-

вінны аказаць селькорам у гэтай справе самую дзейную дапамогу. У хатах-лабараторыях трэба шырока паставіць вывучэнне зоатэхнікі, вопыты па кармленню, догляду, палешыяныя пароды жывёлы з тым, каб зрабіць жывёлагадоўчыя аддзелы хат-лабараторый цэнтрамі вывучэння жывёлагадоўлі.

Сур'ёзнейшыя задачы паўстаюць перад нашым друкам і селькорамі ў сувязі з падрыхтоўкай да ўвядзення дзяржаўнага плана развіцця жывёлагадоўлі.

«Перад намі стаіць задача даць такі план, які быў-бы планам шырокай мабілізацыі мас для справы ўздыму жывёлагадоўлі ва ўсёй краіне»,—так паставіў пытанне тав. Молатаў у сваім артыкуле «Аб уздыме жывёлагадоўлі».

Задача раённых і палітадзельскіх газет—пры ўдзеле калгаснага актыва, селькораў дапамагчы мясцовым партыйным і савецкім арганізацыям вывучыць усё ўмовы, магчымасці, асаблівасці кожнага сельсавета, калгаса, якія трэба ўлічыць пры распрацоўцы планавых заданняў сельсавету, калгасу па развіцці асобных відаў жывёлы.

Пытанне ліквідацыі бескароўнасці калгаснікаў, развіцця жывёлагадоўлі калгаснікаў і працоўных аднаасобнікаў—што тут могуць і павінны зрабіць газеты? Мала выкрываць на старонках газет людзей, якія не выконваюць павязаных падзяленняў бескароўных калгаснікаў цёлкамі. Мала заклікаць калгаснікаў выноўваць цёлак у парадку кантрактацыі для перадачы іх бескароўным. Трэба яшчэ **матэрыяльна зацікавіць іх у гэтай справе, паказаць выгадасць яе.** А для гэтага патрэбна шырока папулярываваць і льготы, устаноўленыя пленумам ЦК для калгаснікаў, якія выноўваюць цёлят у парадку кантрактацыі. І не толькі талкова расказаць аб гэтых ільготах, але і на прыкладах асобных калгаснікаў, выноўваючых цёлят, паказаць, **што яны за гэта атрымліваюць.** Паказаць, наколькі гэты калгаснік менш здае малака, мяса дзяржаве, колькі прыкладна хлеба, бульбы, кармоў, грошай ён атрымвае на 10-15 працэдзён, шмат дадаткова палічваецца калгасніку за кожнае вынаоенае і перадаанае калгасу цёлё.

Газеты павінны сачыць і за тым, як скарыстоўваюцца дзяржаўныя крэдыты,

адпускаемыя для пабыцця цёлак, як калгаснікі, атрымаўшыя цёлак, захоўваюць, даглядаюць іх. І ўсё гэта трэба ўвязаць з прапагандай значэння настанова партыі аб ліквідацыі бескароўнасці, з паказам, як ідзе рэалізацыя гэтай настановы.

Усё гэта работа газет павінна мець не дзяляцкі, а палітычны характар.

Асаблівае значэнне ў справе далейшага ўздыму жывёлагадоўлі і росту калектывізацыі мае наступны пункт настановы пленума.

«Растаўмацваючы, што ўсе жывёлагадоўчыя будыні калгаснікаў, якія знаходзяцца на іх сямейных і не заняты аграмаджанай жывёлай, з'яўляюцца іх уласнасцю, устанавіць, што пры ўступленні ў калгас аднаасобніка яго жывёла, за выключэннем рабочай жывёлы, а таксама гаспадарчыя будыні, неабходныя для трымання жывёлы, перадаюцца аграмаджанню».

Гэты пункт газеты павінны асабліва панулярызаваць сярод працоўных аднаасобнікаў, шырока скарыстаць яго ў сваёй барацьбе за далейшы рост калектывізацыі.

Зусім зразумела, што без моцнай кармовай базы немагчыма далейшае развіццё жывёлагадоўлі. У сваім рашэнні пленум ЦК вызначыў рад важнейшых мерапрыемстваў для павелічэння кармовай базы. Барацьба за правядзенне гэтых мерапрыемстваў у жыццё—важнейшы абавязак газеты. У прыватнасці, газеты павінны зараз узяць пад свой шэраг ход сенаўборкі, сіласаўняння, дабін па паўсямеснага правядзення другога ўкосу, шырокага прымянення такіх кармоў, як мясакосная, крываная, рыбная мука і т. д., стварэнне і поўнае захаванне кармоўных фондаў.

Барацьба газет за палепшэнне і развіццё жывёлагадоўлі павінна быць цесна спалучана з барацьбой за поўнае выкананне плана мясапаставак дзяржаве. Класавы-варожыя, кулацкія элементы ў сваім імкненні сарваць развіццё сацыялістычнай жывёлагадоўлі, сарваць выкананне планаў мясапаставак, прабуюць проціпаставіць развіццё жывёлагадоўлі мясапастаўкам.

«У корані няверна процістаўленне мясапаставак калгасаў і калгаснікаў дзяржаве развіццю жывёлагадоўлі і не

толькі таму, што для працоўных нашай краіны інтарэсы савецкай дзяржавы павінны стаяць уперадзе другіх патрэб. Пры правільным падыходзе да справы правядзення мясапаставак і малака-паставак арганізацыю гэтых паставак можна і трэба зрабіць зыходным пунктам не толькі практычнага вывучэння, але і развіцця жывёлагадоўлі калгасаў і калгаснікаў».—гаворыць тав. Молатаў.

Так і павінна ставіць газета пытанне перад калгасамі і калгаснікамі.

Пленум ЦК абавязваў усе партыйныя і савецкія арганізацыі, усіх камуністаў сур'ёзна ўзяцца за аўладанне тэхнічнай жывёлагадоўлі. У першую чаргу за вывучэнне тэхнікі жывёлагадоўлі павінны ўзяцца работнікі друку, бо без гэтага яны не здольны будучы весці барацьбу за развіццё жывёлагадоўлі так, як патрабуе гэтага партыя.

Работнікі газеты абавязаны ведаць і як трэба даглядаць жывёлу, ведаць асаблівасці і якасці кожнага віду кармоў, хваробы жывёлы, як іх напярэджаць і лячыць. Пры кожнай газеце трэба арганізаваць гурток па вывучэнню тэхнікі жывёлагадоўлі. Работнікі газеты абавязаны сачыць за ўсімі апошнімі дасягненнямі зоатэхнікі, чытаць зоатэхнічную літаратуру.

Зоатэхнічнай вучобай неабходна ахапіць усіх работнікаў нізавых газет, селькораў. Апрача таго, што селькоры павінны ў першую чаргу займацца ў калгасных зоатэхнічных гуртках, газеты павінны арганізаваць спецыяльную вучобу селькораў і членаў рэдкалегій насценгазет калгасных таварных ферм арганізаваць для іх кароткатэрміновыя курсы—семінары па пытаннях жывёлагадоўлі, кансультацыю ў газеце па гэтых пытаннях.

У кастрычніку склікаецца трэці ўсебеларускі з'езд селькораў. Падрыхтоўка да гэтага з'езда, разгортванне слаборніцтва нізавых газет і селькораў па праваўдзелу ў з'ездзе трэба скарыстаць для мабілізацыі селькораў і нізавога друку на большавіцкую барацьбу за рэалізацыю рашэнняў пленума ЦК ВКП(б). Баявая работа нізавога друку і селькораў па палепшэнню і развіццю жывёлагадоўлі павінна быць пастаўлена адной з асноўных умоў права ўдзельнічаць у рабоце ўсебеларускага з'езда селькораў.

За глыбокую, сур'ёзную перабудову

БОЛЬШЭВІК БАРЫСАЎШЧЫНЫ

Пасля ліквідацыі аддзелаў у райкомах інструктар стаў цэнтральнай фігурай раённага партыйнага апарата.

Інструктары Барысаўскага райкома КП(б)Б тт. **Літваішка, Дзіменштэйн і Ульяновіч** з першых-жа дзён сваёй работы сустрэліся з перазуменнем пачасовай камуністамі важнасці перабудовы партработы, са спробамі ігнаравання інструктара. Яны выступілі на гэтым пытанню на старонках барысаўскай раённай газеты.

«Ёсць члены партыі, як напрыклад Рэмізаў — старшыня райсаюза і інш., якія лічаць патрэбным са сваімі заявамі звяртаецца прама, і абавязкова праз галаву інструктара, да сакратара райкома або яго намесніка. Ёсць і такія, якія лічаць, што іх сакратар парткома для іх не аўтарытэт і звяртаюцца праз яго галаву да інструктара, або прама ў райком, для вырашэння такіх пытанняў, якія з поспехам можна вырашыць на месцы, —

п'ша «БОЛЬШЭВІК БАРЫСАЎШЧЫНЫ».

У такой настаноўцы пытання газета мае рацыю, наколімі гутарка ідзе аб старых звычаях некаторых камуністаў — абіваць парогі ў райкоме і адседжвацца там цэлымі днямі на ўсякіх дробязных справах.

Спыненне лішніх хаджэнняў у райком па пытаннях, якія лёгка можна вырашыць на месцы пры дапамозе інструктара РК, вельмі ў многім залежыць ад таго, як паставіць сябе інструктар на рабоце. На гэта ў гутарцы з інструктарамі сакратар Барысаўскага

райкома тав. **ЧАРНЫШОЎ** даў вытарапальны адказ:

«Кожны, хто будзе ігнараваць інструктара, сустрэне напэжны адпор... Але галоўнае залежыць ад самога інструктара, ад яго ўмення працаваць».

І барысаўская газета аддае пэчат увагі паказу работы інструктараў.

Не ў прыклад многім раённым газетам «Большэвік Барысаўшчыны» не абмяжоўвае асвятленне перабудовы партработы толькі паказам работы інструктараў райкома. На старонках газеты шырока асвятляецца работа ўсіх звянаў партыйнай арганізацыі. Інструктар райкома, сакратары парткомаў, парторгі і радавыя камуністы ў сваіх допісах у газету паказваюць, як партыйная арганізацыя Барысаўшчыны змагаецца на розных участках за практычнае ажыццяўленне настановаў ХVIIІ ч'езда партыі.

Паказам гэта на некаторых прыкладах.

Інструктар РК т. **Аўруцэвіч** на старонках газеты расказаў, як ён працуе з партаргамі і камуністамі адзіночкамі ў калгасах. Для абмену вопытам работы і распрацоўкі канкрэтных мерапрыемстваў па правядзенню чарговых гаспадарча-палітычных задач ён раз у месяц склікае сходы камуністаў-адзіночак.

«Большэвік Барысаўшчыны» перыядычна асвятляе падрыхтоўку і правядзенне партзён па важнейшых пытаннях.

Перадавым сельсоветам, заваймаўшым прыпынства ў саборніцтве па выкананню сельска-гаспадарчых работ, газета адводзіць старонкі, шырока паказваючы веныт іх работы. Баранскі сельсовет, напрыклад, на працягу раду апошніх год ніколі не выконваў планаў сяўбы. Сёлета гэты сельсовет першым у раёне скончыў сяўбу. У старонцы, прысвечанай Баранскаму сельсовету, газета паказала, якое значэн-

не має правильная расстаноўка партійных сіл і сістэматычная работа з беспартыйным актывам.

У сувязі з пастаўкай на пленуме райкома КП(б)Б пытання аб перабудове партработы на вытворчасці «Большэвік Барысаўшчыны» арганізаваў падасу, прысвечаную рабоце пярвічных партарганізацый на прадпрыемствах. У артыкуле «Аб чым я буду дакладваць на пленуме РК» парторг эдымальнага цэха фабрыкі «Пролетарская перамога» тав. **ЛАБАНОўСКАЯ** расказала, як камуністы выконваюць партыйныя і грамадскія нагрукі, як яны, працуючы пад павышэннем свайго ідэалагічнага ўзроўню, праводзяць выхаваўчую работу сярод беспартыйных. У асобных докладах гэтай старонкі заўважана ўвага на слабой рабоце са спачувальнымі і іншых недахопах.

Папулярызуючы лепшыя ўзоры работы, паказваючы на недахопы і шляхі іх ліквідацыі, газета дабіваецца, каб кожны партыец на даручаным яму ўчастку работы стаў сапраўдным важным беспартыйных мас.

«Ведзць важнейшыя арганізацыйныя і палітычныя рашэнні партыі, умець растлумачваць масам палітыку партыі, мабілізаваць рабочых, жалгаснікў на іх выкананне, умець выкрываць ідэалогіі, варожыя камуністычнай партыі — з'яўляецца першым абавязкам камуніста і ў першую чаргу партыйнага арганізатара, кіраўніка пярвочнай партарганізацыі», — гэта газета.

Не агульнымі разважанымі аб абавязках камуністаў «Большэвік Барысаўшчыны» дабіваецца павышэння авангарднай ролі партыйца, а на канкрэтных людзях, на заказе выканання дырэктыв партыі, аддаючы галоўную ўвагу рабоце нізавых партзвеньяў.

Шырокі амен вопытам работы парторгаў газета арганізавала праз адкрытую на сваіх старонках «**ТРЫБУНУ ПАРТОРГА**». У асвятленні вопыта работы парторгаў прымаюць актыўны ўдзел самі парторгі, многія сакратары парткомаў і інструктары РК.

Арганізаваная газетай перакладка парторгаў паказала, што там, дзе правільна зразумелі значэнне перабудовы, перабудаваліся не на форме, а на сут-

насці, там значна павышана актыўнасць камуністаў у партыйным жыцці, умацавана партыйная дысцыпліна, узнята на вышэйшую ступень авангардная роля камуністаў.

«НА КОЖНЫМ ЗАВОДЗЕ — гаворыць з «Трыбуны парторга» сакратар парткома лесазавода імя т. Молатава тав. Зархін — МЕЛАСЯ НЕ МАЛА КОМУНІСТАЎ-ДОБРЫХ УДАРНІКАЎ, ЯКІЯ НІКОЛІ НЕ ВЫСТУПАЛІ НА ПАРТЫЙНЫХ СХОДАХ, НЕ ПРЫМАЛІ ў ДЗЕЛУ ў ПАРТЫЙНЫМ ЖЫЦЦІ».

Такіх таварышоў выклікалі ў партком, гутарылі з імі ў таварыскай абстаноўцы, прымацвалі да іх больш актыўных партыйцаў і на чарговых сходах парторгу заслухалі даклады адстаючых аб выкананні імі другога пункта статута партыі.

Гэта мерапрыемства дапамагло значна актывізаваць адстаючых у партыйным жыцці.

Але няма, як кажуць, і кепскага без добра. Партком дрэваапрацоўчага камбіната «Комінтэрн» таксама заняўся вывучэннем прычын слабай актыўнасці некаторых камуністаў у партжыцці. Склікалі такіх таварышоў, назваўшы гэта сходам маўчальнікаў. «Большэвік Барысаўшчыны» асвятліў гэты сход пад іятрыгуючым загалоўкам «**Маўчальнікі адчытваюцца**».

Паслухаючы аднаго найбольш «злоснага» маўчальніка т. Райхельсона, якога газета выставіла першым у сваім артыкуле.

«Усе вытворчыя заданні я выконваю на 100 проц., з'яўляюся ўдарнікам. Малапісьменны я, але сістэматычна наведваю лікбез. Са статутам партыі я азнаёміўся ў школе. Палітэкзамен па дакладу т. Сталіна здаў. Партузнасы плачу акуратна. З беспартыйнымі праводжу гутаркі —

заяўляе т. Райхельсон («Большэвік Барысаўшчыны», № 89).

Пасля такой заявы напрошваецца пытанне, чаму-ж тав. Райхельсона залічылі ў насіў, за што прыклеілі яму ярлык «маўчальніка»? На гэта пытанне знаходзім у «Большэвіку Барысаўшчыны» не двузначны, а прамы адказ. Газета ратуе за тое, каб

«Маўчалінікі» выклікалі адзін другога на спаборніцтва па лепшай падрыхтоўцы к выступленням на сходах»

(«Большэвік Барысаўшчыны», № 145).

Лозунг пены—пабольш гаварыліні на сходах у парадку спаборніцтва. І тады не будзе лічыцца ў ганебных спісах «маўчалінікаў». Замест таго, каб разкасаўдзіць гульню ў спаборніцтва па

колькасць выступленняў на сходах, замест таго, каб паказаць нікчэмнасць трафарэтных «палітнарадаў», якія шырока практыкуюцца партыяма Бярэзінскага каябіната, «Большэвік Барысаўшчыны» штампуе іх, лічачы гэта за новыя карысныя метады работы. Трэба-ж разумець, што не ўсімае «новшество» апраўдвае сябе. У асветленні перабудовы партработы патрэбна асабліва глыбокая ўдумлівасць і сур'ёзнасць.

На пазіцыях „НЕЙТРАЛЬНАСЦІ“

Звезда на Рубяжы

Дрысенскі раён уступіў у веснавую сяўбу пры наяўнасці 60 проц. калектывізаваных бядняцка-серадзінцкіх гаспадарак. Раённыя кіруючыя арганізацыі, захапіўшыся гэтымі паказальнікамі, зусім забыліся на 3386 аднаасобных гаспадарак. І толькі ў сувязі з пастановай ЦК КП(б) аб падрыхтоўцы да сяўбы аднаасобнікаў па Гомельскаму і Магілёўскаму раёнам пра аднаасобніка ўспомнілі і ў Дрысе.

4 красавіка бюро Дрысенскага райкома партыі канстатавала абуральныя факты злічэння ігнаравання аднаасобнікаў, адсутнасць масавай работы ў раздзе сельсоветаў (Жоўнінскі, Дзёрнавіцкі, Цястаўскі, Юзэфаўскі, Каркалецкі). У той час, калі паловы работы былі ў самым разгары і асобныя калгасы ўжо канчалі сяўбу ранніх яравых, аднаасобнікі ў многіх сельсоветах нават не ведалі дзе сямь.

Раённая газета «Звезда на рубяжы» ў пытанні работы сярод аднаасобнікаў захоўвала нейтралітэт. 15 красавіка «Звезда на рубяжы» ўпершыню аўтарытэтна заявіла «ігнараванне аднаасобніка працігваецца», пацвердзіўшы гэта фактамі, адначасна ўжо за дэкаду да гэтага ў пастанове райкома.

Былі факты трывожныя. У Каркалецкім сельсавеце, як пісала газета

«аднаасобнікі вясак Паддуб'е, Смажышчына, Мінкі, Філіпоўшчына, выпрошваючы зямлю, пазбавялі парогі ў сельсавеце. Яны ўжо не раз з'яўталіся

ў райзе, але нічога не дэбіліся. Таму яны не прынялі плана кантракцый па ільну і абавязцельстваў па збожжаздэчы з урэджаю 1934 года».

З такіх фактаў газета робіць агульны, нікога ні да чаго не абавязваючы, вывад:

«Патрэбна зарэз-жа змяніць адносіны да аднаасобнікаў».

Аднак, адносіны да аднаасобнікаў самой газетой заставаліся ранейшыя. Мабілізацыя працоўных аднаасобнікаў на выкананне планаў веснавой сяўбы газета абмежавала змяшчэннем 4-5 інфармацыйных заметак.

На працягу ўсёй пасеўнай кампаніі ні слова не сказала яна аб задачах арганізацыі новага калгаснага прыліву, у той час, калі гэта справа ў раёне пущана па самацёк. Праўда, за мінулыя паўгоддзе ў калгасы Дрысенскага раёна ўступіла 131 гаспадарка, але за гэты-ж перыяд колькасць калектывізаваных гаспадарак у раёне зменшылася з 60 да 57,8 проц.

Ні раённыя кіруючыя арганізацыі, ні газета не заняліся вывучэннем прычын такога з'явішча. У райкоме і райземадзеле толькі і ведаюць тое, што статыстык Кривоўскі выкруціць па арыфмометры.

Арыфмометр паказвае:

200 гаспадарак выехала з раёна ў няпланавым парадку на Украіну.

95 гаспадарак зняты з ліку калгаснікаў (настаўнікі і іншыя служачыя).

28 вычышчана з калгасаў.

8 выключана за парушэнне статута.

30 вышла з калгасаў.

Ні стыхійныя выезды з раёна сотняў калгасных сямей, ні выпадкі выхадаў з

калгасаў не вылікалі асаблівай тры-
вогі раённага кіраўніцтва. Зусім не за-
цікавілася выхадам і з калгасу і «Звязда
на рубяжы».

Выходы з калгасаў зараз хоць і адмі-
кавыя, але яны сігналізуюць аб неда-
статковай увазе мясцовых арганізацый
да пытанняў арганізацыйна-гаспадарчага
ўмацавання калгасаў і барацьбы супроць
акулацкіх элементаў, якія імкнуцца
ўзяць пад свой уплыў найбольш адста-
лую частку калгаснікаў.

У Дрысенкім раёне ёсць выпадкі фар-
мальна-бюракратычных адносінаў да ачы-
сткі калгасаў ад кулацка-акулацкіх эле-
ментаў. З асобных калгасаў зусім без-
надзейна выключалі «бурасумленых»
калгаснікаў. Напрыклад, з калгасаў
«Зорка» (Кудзінскі сельсовет) і «Спар-
так» (Цястоўскі сельсовет) выключалі
да тое, што прыняты ў калгас у міну-
лым годзе мелі невялікую запазыча-
насць па насенню.

Такія выпадкі няправільнага выклю-
чэння з калгасаў параджаюць сярод кал-
гаснікаў недаўменне і выклікаюць сфа-
вядлівае нараканне.

У газету «Звязда на рубяжы» па-
твараюць ад калгаснікаў і аднаасобнікаў
пісьмы-скаргі на няправільныя ўчын-
кі асобных мясцовых работнікаў. Аднак,
такія лісты ў газеце не з'яўляюцца.
Іншае горш, што вынікі рэагавання на
нязмешчаныя пісьмы тансама не друку-
юцца.

Гэтыя факты ігнаравання аднаасобні-
ка, падмены масавай работы голым ад-
міністраваннем, выключэнняў з калгасу
акулацкіх пераможцаў на шляху калек-
тывізацыі.

Самым адстаючым па калектывізацыі
ў Дрысенскім раёне з'яўляецца Росіцкі
сельсовет, калектывізаваны толькі на 20
проц. У калгасах гэтага сельсовета вя-
лікі недахоп рабочай сілы. А пра арга-
нізацыю новага калгаснага прыліву ў
сельсавеце не думаюць. Там гэта пытан-
не вырашаюць інакш. Возьмем калгас
імя Дзержынскага. Кіраўніцтва гэтага
калгаса не толькі нічога не зрабіла, каб
удзягнуць у калгас працоўных аднаасоб-
нікаў, але нават і не думала аб гэтым.
Комсомольскі арганізатар гэтага калгаса

Свірыдовіч пакіроўваецца ў суседні Ас-
вейскі раён, гастралюе там па калгасах,
аб перамапіць людзей у свой калгас.

Аднак, «Звязда на рубяжы», ведаючы
пра гэты факт, не палічыла патрэбным
даць палітычную ацэнку дэарганізатар-
скай рабоце «вярбоўшчыкаў», накітаваў
Свірыдовіча, які замест арганізацыі по-
вага калгаснага прыліву займаецца пе-
раманьваннем калгаснікаў з другога ра-
ёна.

Многія калгаснікі на жывых фактах
калгаснага жыцця пераканаліся ў пера-
вазе буйнай калектывнай гаспадаркі.
Многія працоўныя аднаасобнікі наблізі-
ліся да калгасаў, але дробнаўласніцкія
прывычкі трымаюць іх яшчэ ў палоне.
Задача раённай газеты — дапамагчы
такім аднаасобнікам стаць цвёрда на
шлях калектывізацыі.

На самацёк спадзявацца нельга, бо
ніякая справа самацёкам не вырашаецца,
тым больш справа такой велізарнай
важкіх іх калектывізацыі сель-
скай гаспадаркі. Шырока паказаць у га-
зеце работу лепшых калгасаў, даходы
калгаснікаў, на канкретных прыкладах
паказаць наколькі палепшылася жыццё
сумленнага калгасніка ў параўнанні з
тым, як ён жыў на аднаасобнай гаспа-
дарцы — найважнейшы абавязак раён-
най газеты.

Газета абавязана арганізаваць саміх
перадавых калгаснікаў на прапаганду
калгаснага ладу. Арганізацыя пісем кал-
гаснікаў да сваіх суседзёў — працоўных
аднаасобнікаў, арганізацыя таварыскіх
сустрэч калгаснікаў-ўдзельнікаў з суседзямі
аднаасобнікамі, наладжванне сустрэч,
на якіх калгаснік раскажа працоўнаму
аднаасобніку як ён жыве і працуе, што
ён атрымаў, на якіх працоўны аднаасоб-
нік змог-бы нараўнаць сваё жыццё з
жыццём свайго суседа калгасніка, — усё
гэта дзейсныя формы гэтага прапаганды
калгаснага ладу. І газета абавязана за-
даць справу ўзяцца.

Лічачы галоўнай і важнейшай задачай
барацьбу за арганізацыйна-гаспадарчае
ўмацаванне калгасаў, за іх большзвіза-
чыю, газета побач з гэтым, павінна сі-
стэматычна займацца і пытаннямі арга-
нізацыі новага калгаснага прыліву.

НА ЧАЛЕ КАЛГАСНАЙ ІНІЦЫЯТЫВЫ

„ЗА КАЛГАСЫ“ — Пухавічы

Каса — вялікі памочнік жніяркі. Гэту ісціну зараз ахвотна паўтараюць амаль усе раённыя газеты. Рэдка можна знайсці рэдакцыю, якая-б цяпер не галасавала за шырокае выкарыстанне кос на ўборцы зернавых.

Але ўся бяда ў тым, што многія раённыя газеты абмяжоўваюцца толькі агульнымі разважаннямі: убірайце зернавыя косамі, вылучайце касцоў і т. д.

ІК практычна ажыццёвіць гэту вялікую справу, паказаць, што канкрэтна робіцца ў раёне, каб забяспечыць шырокае выкарыстанне кос на ўборцы зернавых, павучыць калгасы правільна выкарыстаць косы, каб не было ніякіх страт — вось што важна і вось чата яшчэ няма на старонках многіх раённых і палітадзольскіх газет БССР.

Гэтым нельга сказаць пра рэдакцыю пухавіцкай раённай газеты «ЗА КАЛГАСЫ».

Газета з дапамогай выязной рэдакцыі «ЗВЯЗДЫ» ўзначаліла калгасную ініцыятыву, не на словах, а на справе мабілізуе калгасныя масы на выкарыстанне кос пры ўборцы зернавых, вучыць калгасы, як арганізаваць работу, паказвае на канкрэтных прыкладах усю выгаду касбы зернавых.

Тав. **КАНЦАВЕНКА** — старшыня перадавога ў раёне калгаса «ДЗЕСЯЦІГОДДЗЕ БССР» парашыў, каб паскорыць жніво, **ПЕРААБСТАЛЯВАЦЬ КАСІЛКУ У ЖНІЯРКУ**. Гэта не асталася толькі думкай. Сваю смелую ініцыятыву тав. Канцавенка давёў да канца.

Сур'ёзную, дзелавую дапамогу яму аказалі выязная рэдакцыя «Звязды» і рэдакцыя раённай газеты «За калгасы».

7 ліпеня аб'яднаная газета двух рэдакцый вышла са спецыяльнымі матэрыяламі аб рабоце тав. Канцавенка над пераабсталяваннем касілка (мэржэ Першамайскага вавода).

— Касілка будзе перароблена ў жніярку, — запяўляе газета і тут-жа паказвае, як тав. Канцавенка думае ажыццёвіць сваю думку:

«... трэба падняць фазальны апарат і прырабіць стол, 4 ліпеня тав. Канца-

венка прыступіў да работы, а сёння, 7 ліпеня мяркуе яе закончыць і пачаць першыя вопыты».

Праз два дні газета ўжо не піпа, што касілка БУДЗЕ перароблена ў жніярку. Слова «будзе» выкрэсліваецца па той прычыне, што «КАСІЛКА ПЕРАРОБЛЕНА У ЖНІЯРКУ».

«Сёмага ліпеня мы паведамілі, што па ініцыятыве старшыні калгаса «ДЗЕСЯЦІГОДДЗЕ БССР» тав. **КАНЦАВЕНКА** была пачата работа па прыстасаванню касілка для жніва зернавых.

ГЭТА РАБОТА ПРАВЕДЗЕНА З ПОСПЕХАМ. Каззль калгаса ЮР. **АСТАПЧЫК** пад кіраўніцтвам тав. Канцавенка падняў рэзальны апарат у касілка, прырабіў стол і другое сядзенне для работніка, які будзе скідаць са стала зжатае збожжа. **КАСІЛКА БУДЗЕ ПРАЦАВАЦЬ ПА ПРЫНЦЫПУ ЛАБАГРЭЯКІ.**

ПЕРШЫЯ ВОПЫТЫ НА ЖНІВЕ ДАЛІ ДОБРЫЯ РЕЗУЛЬТАТЫ. КАСІЛКАЯ МОЖНА ЗЖАЦЬ 3—3,5 ГЕКТАРА ЗА ДЗЕНЬ».

12 ліпеня ў раёне адбылася нарада старшын сельсоветаў і калгасаў. Удзельнікі нарады вышлі ў поле глядзець, як сенакасілка, пераробленая ў жніярку па ўказаннях тав. Канцавенка, жале зжэе.

Газета шырока паведамляе аб рэзультатах, поўнаецю апраўдаўных ініцыятыву тав. Канцавенка. Пухавіцкі рэдакцыя праміруе тт. Канцавенка і Астапчыка і абавязвае ўсіх старшын сельсоветаў і калгасаў і дырэктароў саўгасаў неадкладна прыстасаваць усе наяўныя сенакасілкі для жніва.

Газета, падлічыўшы матчымаці раёна, дае канкрэтны і мабілізуючы дозвук:

«97 касілак пусціць на жніво зернавых».

Тут-жа змяшчаецца артыкул тав. Канцавенка «Раю ўсім калгасам перарабіць касілку для жніва». У сваім артыкуле ён расказвае, як трэба пераабсталяваць сенакасілку і якую выгаду дасць гэта справа. У калгасе «Дзесяцігоддзе БССР» касілка па жніве **ЗНАЧНА ЭКАНОМІЦЬ РАБОЧУЮ СІЛУ І ЗАМЕНИЦЬ 30 КОНЕЙ.**

Раённым і шалітадзельскім газетам трэба пераняць вопыт гэтай аператыўнай работы, умела пачатай, умела, павольнаму разгорнутай, даўшай канкрэтныя і важныя рэзультаты.

Прыклад пухавіцкай газеты краса-

моўна паказвае, якія вялікія справы можна рабіць, калі своєчасна выяўляць і падхапляць калгасную ініцыятыву, калі на справе па-большавіцку ўспачаляць творчую актыўнасць калгасных мас.

СЛОВЫ І СПРАВЫ ШКЛОЎСКОЙ ГАЗЕТЫ

„ПРАМЕНЬ КОМУНІЗМА“ — Шклоў

Вялікія масівы ільну на Шклоўшчыне. А ўвага, якую аддае ільну раённая газета «Прамень комунізма», зусім малая. І калі вы ўбачыце на старонках газеты лозунг «Асабная ўвага ільну», то не думайце, што рэдакцыя сапраўды ставіць дзён на першае месца, калюціца, каб ільняныя масівы былі своєчасна ўбраны, каб раён здаў дзяржаве бездакорную ільнапрадукцыю.

Што гэта так, што за заявамі рэдакцыі не ідзе канкрэтная дзелавая работа, красамоўна сведчыць камплект газеты «Прамень комунізма».

15 чэрвеня рэдакцыя газеты «Прамень комунізма» змяніла вялікі перадавы артыкул «Асабная ўвага ільну». У гэтым артыкуле газета апавядае, як Шклоўшчына рыхтуецца да ўборкі і апрацоўкі ільну. Вывады рэдакцыі не ў карысць раёна. Рэдакцыя прыходзіцца карыстацца такімі даволі яснымі і рэзкімі словамі, як, напрыклад, «паўнейшы прарыў». Характарыстыка моцная, але далёка не безпадстаўная.

«У нашым раёне НЕ ПРЫСТУПІЛІ да падрыхтоўкі кадрў ільнацерабільшчыц. Райземадзеп наогул нічога НЕ ВЕДАЕ аб планах падрыхтоўкі кадрў масавых кваліфікацыі. Шклоўская МТС павінна падрыхтаваць 118 ільнацерабільшчыц, а падрыхтавана... 0, трапальшчыкаў, сушыльшчыкаў і мильшчыкаў — 42 чал., а падрыхтавана... 0. ПАЎНЕЙШЫ ПРАРЫЎ».

Рэдакцыя ўсё абуралася. Аказваецца, і на ўсіх іншых участках падрыхтоўкі да ўборачных работ Шклоўшчына ганебна адстае.

Праблему трывогу, заклікаўшы закончыць з «паўнейшым прарывам», мабілізаваць усе сілы, аддаць ільну асаблівую ўвагу, рэдакцыя газеты «Прамень

комунізма» ралітам спіхае. Пораху хопіла толькі на адзін перадавы артыкул.

Далей выходзяць нумар за нумарам. мінаюць тыдзень, два, тры, месяц, а аб тым, як у раёне рыхтуюцца да ўборкі і апрацоўкі ільну рэдакцыя амаль не ўспамінае.

Пасля 15 чэрвеня і да канца месяца вышла шэсць чарговых нумароў газеты «Прамень комунізма».

Што ў гэтых нумарах ёсць аб падрыхтоўцы да ўборкі ільну ў раёне? Па сутнасці нічога. Некалькі стандартных на зместу заметак плюс зводка аб хваце працы ільну. Заметкі будуюцца на цвёрдым усталяванаму трафіку. У заметку аб якім небудзь калгасе проста усталяецца абзац: «тут лён не ў пашане», або падварот. Вось і ўсё...

У матэрыялах аб Чарнянскім сельсавеце рэдакцыя мімаходам адзначае:

«Вядучая культура — лён у сельсавеце не ў пашане».

У матэрыялах аб калгасе «Грынацкі-цнодзе (Кіцёва)» сустракаецца тая-ж стандартная фраза:

«Тут лён не ў пашане».

І так за два тыдні — з 15 па 1 ліпеня — газета змясціла ўсяго некалькі (можна пералічыць на пальцах адной рукі) невялікіх заметак аб ільне, шаблонных, бяззубых заметак, дзе рэдакцыя толькі безданаможна «кардаіцца», што «тут лён не ў пашане», што «безумоўна пры такой рабоце праваліш усе гаспадарча-палітычныя кампаніі».

За два тыдні — ні слова аб тым, як жа ліквідуецца «паўнейшы прарыў», як ідзе падрыхтоўка кадрў для ўборкі і апрацоўкі ільну, як раён рыхтуецца да машынізай ільнаўборкі. Ні радка аб тым, што робяць кіруючыя раённыя арганізацыі, каб забяспечыць поўную падрыхтаванасць Шклоўшчыны да ільнаўборачных работ.

Після-ж у «паўнейшым прарыве» ві-
наваты толькі пазасобныя сельсоветы і
пр. ўленні калгасаў? Рэдакцыя не хоча
разгарнуць большэвіцкую самакрытыку
і не звважаючы на асобы. Яна імкнецца
замаліць, затушаваць сапраўднае стано-
вішча ў раёне, забыўшы аб тым, пра
што сама гаварыла ў сваім перадавым
артыкуле «Асобная ўвага ільну».

Наступныя два тыдні не прынеслі іс-
тотных змен. І ў першай палове ліпеня,
у гэты акажовіны час, калі пазасобныя
калгасы ўжо разгарнулі церабленне іль-
ну выбарачным парадкам, рэдакцыя пра-
даўжае маўчаць. Маўчыць не ў літарат-
ным сэнсе гэтага слова, а на сутнасці
ці справы, маўчыць аб тым, як падрых-
тавана Ісклоўшчына да ўборкі і пра-
цоўкі ільну.

Пагугля матэрыялаў на ўборачныя та-
мы ісклоўская газета ў ліпені пачала
змяшчаць пугала. У нумі пугарах, вы-
шаўшых 3-13 ліпеня, кожны раз можна
пабачыць мінімум цалую падасу, прысе-
чваю пытаннем уборачных работ. Ад-
нак, ільну ў гэтых матэрыялах адво-
дзіцца роля пасыпка.

Газета піша і аб сіласаванні, і аб се-
наўборцы і аб рамонце жніўрака, і аб
падрыхтоўцы да маладзёбы. Нема толькі
штога аб тым, як у раёне падрыхтава-
ліся да масавай ільнаўборкі, апрача ад-

ной-двух заметак пра асобныя калгасы.

Як правіла, газета толькі ўспамінае
слова «ільн». Прачытайце артыкул у
гэты «Прамень камунізма» аб Н.-Бра-
шчынскім сельсавеце, змешчаны 8 ліпе-
ня. Артыкул пачынаецца з заўвагі, што
Н.-Брашчынскі сельсовет з'яўляецца

«адным з ільнаводных сельсаведаў у
раёне».

Мімаволі чакаеш, што рэдакцыя дасць
папярэжнюю карціну падрыхтоўкі да іль-
наўборкі па калгасах і аднаасобных
даснадарках гэтага сельсавета, праве-
рыць ці гатовы яны да цераблення ільну
выбарачным парадкам, ці забяспечана
сартаванне ільну пры церабленні і т.
Ільходзіцца, аднак, тоўка і вельмі гор-
ка растаравання. Аб ільне ў матэрыялах
на сутнасці ні радка, хіба толькі тое,
што гутарка ідзе аб ільнаводным сельса-
веце. У матэрыялах можна прачытаць,
як ідуць сенаўборка і сеназдача, як ра-
мантуюцца жніўракі, калёсы і малатар-
ні, як ачышчаюцца гумны. Забылі толь-
кі сказаць пра ільн.

Чытачу дасяда права саюму рабіць
вывад — у нашане, ці не ў нашане ільн
у гэтым сельсавеце.

Гэтакі яна асобная ўвага ільну ў ра-
ёмскіх рэдактара газеты «Прамень ко-
мунізма» тая. **ГЕРШМАН.**

„РЭКАРДСМЕНЫ“ З МАЗЫРА

„КАЛГАСНІК МАЗЫРШЧЫНЫ“

15 ліпеня «КАЛГАСНІК МАЗЫР-
ШЧЫНЫ» радасна паведаміў:

«Сёння, 14 ліпеня, калгас імя Лені-
на, Баброўскага сельсавета, першым у
раёне здаў дзяржаве 2,5 цэнтн. добра-
якаснага ячменю і атрымаў прыймо-
вую квітанцыю № 1. Калгаснікі ўзялі
на сябе абавязальства першымі ў
раёне закончыць зернапастаўкі».

Усё гэта зусім справядна за выключ-
чэннем таго месца, дзе гаворыцца, што
калгас імя Леніна здаў дзяржаве доб-
раякасны ячмень.

Новыдома, адкуль узяла рэдакцыя
«Калгасніка Мазыршчыны», што ячмень
быў добраякасным? Ці проста панарылі
на слова, ці выдумала з галавы?

Правільна, аднак, тое, што ячмень
быў зусім дрэннай якасці. Кіраўнікі кал-
гаса імя Леніна рашылі праславіць ся-
бе першай квітанцыяй аб здачы зерна
дзяржаве. Першую квітанцыю, яны
праўда, атрымалі. Толькі якім шляхам?
Здалі нізкаякасны, засмочаны і сыры
ячмень, абы атрымаць першую квітан-
цыю. Людаі, карацей кажучы, пашлі на
апукацтва дзяржавы, зрабілі акты-
калгасную справу.

Рэдакцыя раённай газеты «Калгаснік
Мазыршчыны» спакойна драптамыва-
ла манёр «рэкардсменаў» з калгаса імя
Леніна.

Апукацтвам дзяржавы рапналі за-
няцца кіраўнікі і некаторых ільных
калгасаў. Старшыня калгаса «Савецкая
Беларусь» вагадаў жаць зялёны яч-
мень. Потым зусім прыгодны, пачар-

нели ямень білѣ этап на мазырскі
клад Заготзярна ў лік хлебапаставак.

У калгасе «Чырвоны жыгёлавод»
малі злёнае жыта. А потым таксама
на існы пункт нікуды не год-
на зярно. Там прынялі: «не зручна,
падумаці, не прыняць, хоць зярно і зусім
дрэннай якасці». Раз першымі зда-
юць, значыць трэба прымаць усё, што
прыйдзе.

Рэдакцыя «Калгасніка Мазыршчыны»
перш чым змяшчаць хвалебныя матэ-
рыялы аб здачы зярна, зусім не цяжка
было правярыць якасць гэтага зярна.
Але ў рэдакцыі доўга не думалі. Даведз-
ліся, што зярно на гупта і пасіяны і
хутчэй праславіць «рэкардсменства» поў-
ным толкам на ўсё раён.

Усё гэта шкіднае «рэкардсменства»
выкрыла не раённая газета, а «Звязда».

Рэдакцыя «Калгасніка Мазыршчыны»
аказалася даволі сепаватай.

На старонках раённай газеты можна
знайсці шмат матэрыялаў аб ходзе ўбо-
рачных работ і хлебапаставак. Але
стыль гэтых матэрыялаў — безудзель-
ная рэгістрацыя фактаў, бухгалтэрыя
шмалік колькасці зжатых гектараў.

Адным з першых у раёне дала жыво-
лівае «Рах. вж. рэволюцыі» Просту-
ніўны 10 ліпеня да ўборкі, калгас зжаў
даць 16 гектараў зернавых.

Прад два дні «Калгаснік Мазыршчыны»
дае заметку аб ходзе ўборкі ў гэтых
калгасе. Не змест: калгас зжаў 16 гек-
тараў: та ўжо брыгады прымацава-
на жніўка; брыгады разбіты на звен-
ні, паміж брыгадамі і звеннямі разгор-
нута «соцыялістычнае спаборніцтва».
Дзеш за ўсіх працуюць на ўборцы звен-
ні Д. Ірош і Д. Лявончык. Усё.

У чарговым нумары — аналагічнае
наведамленне: калгас «Х в'езд советаў»
пачаў уборку зернавых; да 12 ліпеня
зжата 7,4 гектара жыта; ўборку бры-
гады сустрэлі падрыхтаванымі. Кропка.

Новы нумар — справы старыя. На
самым відным месцы даецца матэрыял
аб калгасе імя Леніна. Калгас ставіцца
ў прыклад усім калгасам Мазыршчыны.
Рэдакцыя старання замоўчвае, што кі-
раўнікі гэтага калгаса сталі на шлях
апушчання дзяржавы, здашы на зага-
тоўчы склад зярно дрэннай якасці.

Газета, наадварот, сляшаецца і ў
сваім перадавым артыкуле яшчэ раз
адзначыць, што

«калгас імя Леніна, Баброўскага
сельсовета, першым у раёне здаў дзяр-
жаве хлеб».

Толькі мімаходам, паміж радкамі, газе-
та коратка наведамліе, што ў асабо-
ных калгасах дрэнна арганізаваны ўбо-
рачныя работы і няма ніякай бараць-
бы са стратамі ўраджаю.

Вывады напрашваюцца самі сабой. З
першых дзён ўборкі рэдакцыя газеты
«Калгаснік Мазыршчыны» ўзяла ня-
правільны курс. Рэдакцыя рэгіструе
факты, але не мабілізуе калгаснікаў і
працоўных аднаасобнікаў на сапра-
дную барацьбу за тэмпы і якасць ўбор-
кі, за першачарговае і сумленнае вы-
кананне абавязацельстваў перад дзяр-
жавай.

Справа не ў тым, каб толькі наведам-
ліць, колькі гектараў зжаў той ці ін-
шы калгас. Пельга выязджаць на агуль-
ных фразях аб тым, што паміж брыгада-
мі данага калгаса разгорнута «соцыялі-
стычнае спаборніцтва». Гэта — бескарыс-
ная балбятня, гэта паказвае, што рэ-
дакцыя не звязана непасрэдна з калга-
самі, што яна не арганізуе матэрыялы,
а плыне па хвалях самацёгу.

Трэба паказваць, як ідуць ўборачныя
работы, як вядзецца барацьба са стра-
тамі, як выконваюцца абавязацельствы
перад дзяржавай.

Сумленнае выкананне
абавязацельстваў перад дзяржавай —
гэта асабліва свяшчэнная заповедзь
калгасніка.

З другога боку ў тым, каб на-
відаць ўраджай і з першых аб-
март здаць дзяржаве на цвёрдых мас-
таўках зярно самай лепшай якасці, не
танусціць ніякіх страт пры ўборцы.

«Калгаснік Мазыршчыны» забывае
пра гэту задачу. Газета штатнае шкід-
нейшае «рэкардсменства», закрывае
вочы перад фактамі значынага пару-
шэння аграэхнікі, перад фактамі зна-
чынага апушчання дзяржавы.

Трэба раз назаўсёды зразумець, што
ўжывае «рэкардсменства» ва ўборцы і
настаўках ёсць антыдзяржаўная, анты-
калгасная справа.

З другога боку асабныя калгасы
накаюць агульнага паснявання збожжа
і па значынаюць ўборкі выбарчым па-
радам.

У тым-жа самым Мазырскім раёне ў
цэлым радзе калгасаў (калгасы імя

Уяшліхта, імя Дзержынскага, імя Фрунзе і т. д.), не прыступілі да ўборкі выбарачным парадкам, хоць зернавыя на пасабных участках убіраць было можна.

«Калгаснік Мазыршчыны» прамаўчаў і аб гэтых фактах. Што і гаварыць — не ведае газета, што рубіцца ў яе-ж раёне.

РЭДАКЦЫЯ, НЕ ЎБАЧЫЎШАЯ ЗБОЖЖА Ў ЗБОЖЖАВЫМ РАЁНЕ

„ЛЕНІНСКІ ШЛЯХ“ — СЛУЦК

У рэдакцыю слускай газеты «ЛЕНІНСКІ ШЛЯХ» паступіла записка аб ходзе цераблення ільну ў калгасе «СОВЕТСКАЯ БЕЛАРУСЬ».

Аўтар запискі пісаў, што калгас «Совецкая Беларусь» 10 дзённа прыступіў да цераблення ільну. Церабленне гэтак пісаў аўтар, праходзіць з поспехам. Устаноўлены ў калгасе нормы выпрацоўкі — 0,04 гектара — штодня перавыконваюцца. Калгас ужо выпрацоў і гектараў ільну ў жоўтай спеласці.

Адным словам усё добра. Нормы штодня перавыконваюцца. Церабленне ільну праходзіць на-багавому і т. д. і т. д. «Ленінскі шлях» поўнацю змяніў гэту записку.

Але ўдумайцеся ў не месці ў калгасе «Совецкая Беларусь» устаноўлены нормы цераблення ў 0,04 гектара. На каго разлічаны гэтыя нормы? На каго бярацца стаўка? На ЛОДЫРА, на ГУЛЬТАЯ.

Пры такіх нормах разбазарваюцца абяцэнні калгасных працадзён, зацягваюцца тэрміны цераблення ільну.

0,10 гектара — абавязковая і звычайная норма пры церабленні ільну. Газета піша, што ў радзе калгасаў Слуцкага раёна ў сярэднім перавыконваюцца церабляць на 0,12 і нават больш сотых гектара ільну.

0,11 гектара — гэту норму на церабленне ільну ўстанавіў у сваіх самаабавязальствах рэспубліканскі агульнаўдарніц.

І рэдакцыя газеты «Ленінскі шлях», змяшчаючы записку аб калгасе «Совецкая Беларусь», не апынулася ў ролі звычайнага рэгістрара фактаў. «Ленінскі шлях» дае рэдакцыйную заўвагу, у якой прынята ацэньвае сапраўднае становішча ў калгасе «Совецкая Беларусь», паказвае, што змяшчэнне норм

выпрацоўкі на выгуду толькі гультая і на шкоду калгаснай гаспадарцы.

Газета рапуча выступае супроць разбазарвання калгасных працадзён, патрабуючы неадкладнага скарачэння сачыння зменшаных норм выпрацоўкі ў калгасе «Совецкая Беларусь».

Рэдакцыя не ставіць на гэтым кропку. Яна працягвае, ці імжа падобных фактаў у іншых калгасах.

Паступленне газеты выклікае водгукі з месці. У радзе іншых калгасаў, як аказалася, таксама разбазарваюцца калгасныя працадзёны, змяншаюцца нормы выпрацоўкі.

У записцы «Разбазарваюць працадзёны», рэдакцыя сінтэлізуе, што ў калгасе «Краіна Советам» таксама ўстанавілі зусім нізкія нормы цераблення ільну.

0,5 гектара. Апалячэнне гэтых нормаў і ў калгасе імя Карла Лібкнехта. Зменшаны нормы выпрацоўкі таксама ў калгасе «Перамота», Грэскага сельсавета.

«Ленінскі шлях» з усёй рэкаспіцы выяўляе гэтыя факты патрабуючы ўстанавлення правільных норм, і рапуча выступае супроць тых, хто пашоў на зацягванне ўборкі, на разбазарванне і абяцэнне калгасных працадзён.

Тут-жэ рэдакцыя паказвае, як на аснове сацыялістычнага энтузіязму і правільнай арганізацыі ўборачных работ норму ў 0,10 гектара можна не толькі выканаць, але і ПЕРАВЫКАНАЦЬ.

Газета паказвае, што ў калгасе імя Розы Люксембург калгасніцы першай брыгады (брыгадзір тав. Вечар) штодзённа выпрацоўваюць на 0,12 гектара ільну. У калгасе «III Інтэрнацыянал» таксама штодзённа перавыконваюцца нормы ў 0,11 гектара, прынятай рэспубліканскім злётам калгасніц-ударніц.

Так газета настойліва і даследуе змагаецца за высокую прадукцыйнасць

трацы пры перабытні ільну, супроць
лодыраў і рвачоў.

Заслуга рэдакцыі ў тым, што яна не
стылілася на поўдарозе, не абмежавала-
ся адным сігналам, а ўмела, апэратыў-
на відзе далей пачатую справу, бо
прама ў пэль.

Тым больш незразумела і прыкра, што
рэдакцыя газеты «Ленінскі шлях» аб-
ходзіць маўчаннем рад а́бшчых важней-
шых пытанняў уборачнай кампаніі.

Вельмі добра, што газета шырока пэ-
тавіла пытанне аб своєчасным пера-
бытні ільну ў ранішай, жоўтай спеласці.
Але хіба толькі гэта вырашае справу?

Дыўна, чаму рэдакцыя яўна абыхо-
дзіць маўчаннем такую важнейшую ра-
пуючую справу ў барацьбе за лён, як
сартаванне ільну пры перабытні, чэ-
та газета зусім не змагаецца за падвойнае
і патройнае перабытне ільну. Сваю
буйную памылку рэдакцыя газеты «Ле-
нінскі шлях» абавязана неадкладна
выправіць.

Случчына — асноўны зернавы раён
лашай рэспублікі. Здаецца, зусім ясна,
што павінна рабіць газета. Але калі
паглядзець на камплект «Ленінскага
шляху», то ніяк нельга нават падумаць,
што зернавыя культуры ў раёне маюць
пернаступнае значэнне.

ПЛАДЫ ШТАМПОЎШЧЫНЫ

«КАЛГАСНЫ СЦЯГ» — КАМАРЫН

Калгас «Чыстае», КАМАРЫНСКАГА
РАЁНА, прыступіў да жніва яшчэ 29
чэрвеня. Рэдакцыя раённай газеты
«КАЛГАСНЫ СЦЯГ» неадкладна папу-
лярызавала пачын калгаса «Чыстае».

Цэнтральным матэрыялам чарговага
нумара з'яўляецца заметка аб гэтым
калгасе. Газета паведамляе, што калгас
«Чыстае» за першы дзень жніва зжаў
тры гектары ячменю. Калгас, паводле
слоў рэдакцыі, паставіў задачу — да-
б'цца першай у раёне квітанцыі аб
здачы дзяржаве вярна. і ў заключэнне
газета падае наступнае абавязацель-
ства калгаса «Чыстае»:

«Калгас абавязваецца выканаць да
10 ліпеня пастаўкі жыта і ячменю».

Запомніце даты. 29 чэрвеня калгас

Газета ні слова не сказала аб першых
уроках уборкі зернавых. Прынамсі да 18
ліпеня на старонках «Ленінскага шля-
ху» змяшчаліся толькі храпкія зме-
ткі ў пяць-дзесяць радкоў аб ходзе
жніва ў калгасах Случчыны:

— Калгас «Перамога» прыступіў да
уборкі зернавых.

— Калгас імя Розы Люксембург зжаў
2 гектары ячменю.

— Калгас «Сталінец» зжаў 2 гектары
ячменю за два дні.

і т. д. у тым-жа стылі.

Рэдакцыя газеты «Ленінскі шлях»,
здаецца, чакае агульнага паспявання зер-
навых на ўсёй плошчы. Газета прахо-
дзіць міма важнейшай дырэктывы ЦК
аб уборцы ўраджаю выбарачным парад-
кам.

Праўда, на гэту тэму на старонках
скаскай газеты можна знайсці вялікія
аншлагі і лозунгі. Рэдакцыя ў сваіх
аншлагах вострама зацікава ўборкай
зернавых ў вясковай спеласці і выба-
рачным парадкам. Але толькі на адных
аншлагах далёка не заехаць. Трэба па-
казваць адразу з першых дзён работы.
НК ІДЗЕ ГЭТА СПРАВА, аб чым рэдак-
цыя скаскай газеты пакуль невідма
чаму маўчыць.

«Чыстае» пачынае жніво, а да 10 лі-
пеня калгас абавязваецца поўнасцю разлі-
чыцца з дзяржавай і па скыту, і па яч-
меню. Адным словам, не ўборка, а не-
стрыманы кавалерыйскі галоп.

Хіба не ясна, што тут мы маем па-
нюю за колькасцю на шмоду якасці.
Але рэдакцыя газеты «Калгасны сцяг»
нічога НЕ ЗАЎВАЖЫЛА. Яна НЕ ПАДУ-
МАЛА аб тым, як арганізавана ўборка
ў калгасе «Чыстае», ці працуюць там
камісіі па якасці, ці не жнуць там, у
нягоні за першай квітанцыяй, зялёнае,
няспелае жыта і ячмень.

Наадварот, рэдакцыя газеты «Ка-
лгасны сцяг» яўна заахвоціла «рэкард-
сменаў» з калгаса «Чыстае». Тым са-
мым газета заклікае і іншыя калгасы
паказаць, што і яны не дыкам шыты,
што і яны майстры на «рэкорды».

Што з гэтага выходзіць — паказава-

юць першыя дні ўборкі ў калгасе «ІН-ТЭРНАЦЫЯНАЛ», Камарынскага раёна.

Тут таксама пагналіся за колькасцю, махнуўшы рукой на якасць. Жніво ў калгасе «Інтэрнацыянал» праходзіць абыхак. На жлыярках не ўстаноўлены зерпаўлавіцелі. Зерна асыпаецца. На паллях лямат астаецца каласоў. Але збор іх не арганізаван.

Пра гэтыя факты праз дзевяць дзён пасля заметкі аб калгасе «Чытае»

прышлося загаварыць самой рэдакцыі газеты «Калгасны сцяг».

Навучальны ўрок, які красамоўна паказвае, да чаго прыводзіць лёгкадумнасць, лавярхоўнасць у рабоце.

Рэдакцыя камарынскай газеты даўно нара ўсвядоміць, што трэба змагацца не толькі за максімальна шчыльныя тэрміны ўборкі. ГАЛОУНАЕ на ўборцы — БАРАЦЬБА СА СТРАТАМІ, барацьба за высокія тэмпы і якасць.

ДЗВЕ ГАЗЕТЫ—ДВА ВЫНІМІ

ВОКА УДАРНИЦЫ—Менск

Тав. Сталін на XVII парт'ездзе сказаў: «... трэба, нарэшце, зразумець, што тавары вырабляюцца ў апошнім выпадку не для вытворчасці, а для спажывання».

Нам спажывец—рабочы і калгаснік хоча мець танную, прыгожую і высокую якасці вопратку, абутак і т. д. Разам з ростам матэрыяльнага і культурнага ўзроўню ўсё больш узрастаюць запатрабаванні працоўнага спажывца. Вось чаму газеты і рабочыя швейных фабрык пачалі асцвятаць асабліва сур'ёзную ўвагу пытанням высокай якасці прадукцыі налягненых асартыментаў.

Першымі камітэты швейных фабрык «Комінтэрн» імя Крупскай. Кожная з іх па-своёму разумее павінне барацьбы за якасць прадукцыі і новы асартымент.

На старонках «Вока ўдарніцы»—газеты фабрыкі імя Крупскай (рэдактар і Слесараў)—можна знайсці многа агульных фраз аб якасці прадукцыі. 14 красавіка ў перадавой «Патрыцы прамы» (промфінплан першага лавартына фабрыкай выканан на 87,4 проц.) газета паведавала:

«Дэмо краіне высокая якасную прадукцыю. Ніводнага цэха і істужкі, якая не выканала б промфінплана за другі квартал».

Але запіс газеты не дапамог. Промфінплан за другі квартал выканан на 74,3 проц. Паказальнікі якасці таксама не лепшыя. Вытворчы брак дасягае 1,36 проц. у асноўных цэхах, а ў цэху № 1—2,37 проц., у трэцім цэху—3,1 проц. Выпуск прадукцыі з маслянымі плямамі (а гэта таксама брак) дасягае 23,61 проц., чарвеш даў у наасобных

цэхах рэкамендуюцца віды браку (масляныя плямы)—43-44 проц.

Але ў шматтыражцы «Вока ўдарніцы» за май—чэрвень мы не знаходзім ніводнага артыкула ці заметкі, якія-б паказвалі барацьбу з бракам наасобных цэхаў і брыгад, барацьбу за якасць прадукцыі, за лепшы асартымент. 27 чэрвеня шматтыражцы змясціла аднаго аднога з брыгад фабрыкі па сацыялістычных рахунках рэцэпты звыда «Большэвік». У гэтым асартыменце ўдарніца ўзялі абавязанне ўскінуць прадукцыю дасягай якасці. Вось і ўсё. Ні выкрыцця лодыраў і бракірбав, ні паказу лепшых ўдарніцаў у газеце не знайдуце, ніякай масавай, арганізатарскай работы з рабочымі і з ударніцамі фабрыкі «Вока ўдарніцы» не бачце.

Аб шматтыражцы на фабрыцы змясцілі не ведаюць. Рэдактар Слесараў з рабочымі не звязан, ніякім дружнам і рэдкамі не юруе. Шматтыражска робіцца ў гэтым асартыменце.

У 1. мая 44 ад 26 мая рэдакцыя «Вока ўдарніцы» змясціла аб'яву, што «Вока ўдарніцы» выйдзе 9 чэрвеня. Рэдакцыя прасіць рабочых і работніц прыняць удзел у перадавой нумары газеты. А гэта ёсць, значыць і матэрыял будзе, так і гэта і ё рэдактар.

А гэтая газета выйшла не 9, а 27 чэрвеня. Відаць «спажывец» рабочы падаць матэрыял рэдакцыі.

Але паслухаем работнікі аб газеце і яе рэдактары саміх рабочых і кіраўнікоў фабрыкі:

Нам рэдактар бачыць крытыкаваць работу адміністрацыі. Нісала я іграю ў гэтую якасць прадукцыі, пера сталаўку і іншыя неахотны, а заметкі мае па сённяшні дзень знаходзяцца пад замком у рэдактара,—ваяўляе Стэльмашонак.

Дырэктар фабрыкі т. Ралкін гаворыць:

— Я быў-бы вельмі задаволен, калі-б шматтыражка нашай фабрыкі раскрытыкавала хоць раз нашу работу і пазнала на недахопы. Гэтым яна-б нам вельмі-дапамагла. Але, на вялікі жаль, у нас на фабрыцы газета не адчуваецца. На фабрыцы зараз уведзен новы асартымент тавараў: рубашкі са складкамі, каўбойка, рубашкі з вышыўкай, з адзінамі і ратонішамі. Упак, у пашы, з гэтым асартыменту газета не працягвае ініцыятывы, не аказвае дапамогі ў асваенні новых фасонаў. Фактычна газеты ў нас няма.

Апошнія словы пацвярджае і сакратар парткома тав. Гоз.

Даручылі мы тав. Слесарэву сабраць рэдактароў цэхавых і брыгадных газет, праінструктаваць іх. Ён гэтага не зрабіў. Запрашаем на партком—не з'яўляецца. На сходах фабрыкі, на масоўках не бывае. Ён не ведае, чым фабрыка жыве сённяшні дзень. А аб сувязі з масамі рабочых і гаварыць не прыходзіцца.

Але паўстае пытанне, што зрабіў партыйны камітэт фабрыкі і яго сакратар т. Гоз, што зрабіў дырэктар фабрыкі Ралкін, каб палепшыць работу газеты, каб яна не састарэла бязвышнім памочнікам трымаціцца ў барацьбе за прамысловы план, за выкарыстанне якасці прадукцыі?

Партком газеты не займаўся сур'ёзнай робатай газеты, не кіраваў ёю. Шматтыражка сродкі парткома. За яе работу, за работу з рабочымі адказвае партком першую чаргу. Не скардзіцца на тое, што газета дрэнная, што рэдактар не слухаецца парткома, а ўмацаваць рэдакцыю газеты, кіраваць яе работай абавязан партком.

КОМІНТЭРНАВЕЦ—Віцебск

Фабрыка «Комінтэрн» план другога квартала выканала на 100 проц. У гэтым ёсць і заслуга фабрычнай шматтыражкай «Комінтэрнавец» (рэдактар Левітэн). Вядзе газета барацьбу і за якасць прадукцыі. Пачынаючы з першага студзеня, у большасці нумароў змяшчаецца матэрыял пра якасць прадукцыі паасобных цэхаў, брыгад і рабочых.

Газета запісвае: «Колькасць без якасці не ёсць выкапанне пана». І зусім інакшым чынам яна ўказвае на недахопы работы камізэлетнай істужкі, якая ў пагоні за

колькасцю дае нізкую якасць, дапускае дэфекты. «Комінтэрнавец» арганізоўвае і вядзе сесіённа-брыгад на права насіць ганаровую назву сталінскай брыгады, выізе барацьбу за ганар фабрычнай маркі.

Газета вядзе падрыхтоўку да канферэнцыі спажывцоў, якая «дадуць ацэнку нашай прадукцыі».

22 чэрвеня амаль увесь нумар прысвечан пытанню якасці прадукцыі. «Комінтэрнавец» змяшчае артыкул старшага бракера Саюзнай вайсковыя **Кольнікова**, загадчыка склада Саюзнай вайсковыя **Шлейфмана** і рад іншых.

У гэтых артыкулах паказваюцца канкрэтныя недахопы і прычыны нізкай якасці прадукцыі.

«Ва ўсіх пінджакх завужаныя рукавы ад 1-2 сантыметраў. Ніжнія бакавыя кішэкі павялічаны... Дрэнная пушоўка, нероўныя фасоны, край каўнара, ніз пінжака няроўна ўшытваецца...»

— Прычыны дрэннай работы,—гаворыць «Комінтэрнавец»,—у тым, што кантралёры не займаюцца с'стэматычнай праверкай выпускаемай прадукцыі.

Вялікі і асноўны недахоп газеты той, што яна часта вядзення пачынанні не даводзіць да канца. Напрыклад, мы толькі з «шалі» даведваемся, што канферэнцыя ўжо адбылася, прыняты адпаведныя рашэнні. Вельмі мала займаецца газета пытаннем пашырэння асартыменту тавараў, уводзеннем новых фасонаў. Нават і пасля таго, як завод «Большэвік» прад'явіў сацыялістычны рахунак усім швейным фабрыкам, мы не маем ўзмацнення барацьбы газеты за новы асартымент, за прыгожую і танную вопратку.

Чаму-б не ўзяць газеце адзіпінджак, ці поўны касцюм і прасачыць за яго пашывкай, продажам, пагутаўцы са спажывцом, даць яго думку аб якасці гэтай касцюма. На адным-двух канкрэтных прыкладах паказаць работу асабліва падзей, недахопы гэтай работы. Чаму газеце не даць паказу брыгад і асабных рабочых, асвоўшых новыя фасоны? А гэта трэба рабіць. Трэба, канкрэтызаваць барацьбу за пашырэнне якасці, за пашырэнне асартыменту фабрычнай прадукцыі.

ПА ПРЫНЦЫПУ „ЕЖ, ШТО ДАЮЦЬ“

22 дні: 6—28 мая. 11 выпускаў радыё-весніка беларускага тэлеграфнага агенцтва для раённых газет. Задачай радыё-весніка з'яўляецца: даць раённым газетам яркую і цікавую, палітычна-актуальную інфармацыю, паліганую на простае і зразумелае мово.

На колькасных паказальніках ёсць так сказаць, прамфіпплан Беларускае тэлеграфнае агенцтва выконвае бездакорна. Праз кожныя два дні выходзіць новы веснік міжнароднай і ўнутрапай інфармацыі для раённых газет БССР.

Ціпер пра якасць. Якімі-ж матэрыяламі па міжнароднай інфармацыі спабжае агенцтва нашы раёныя газеты?

6 мая БелТА пасылае газетам дзве новыя тэлеграмы: 1) падпісанне пратакола аб прадаўжэнні савецка-польскага пакта аб ненападзе; 2) рэзультаты партызанскага руху ў Маньчжуріі.

Было-б, зразумела, кучы карысней і лепш, калі-б Беларускае тэлеграфнае агенцтва не абмежавалася толькі адным паведамленнем, што «ў Маскве ў Народным камісарыяце па замежных справах адбылося падпісанне пратакола аб прадаўжэнні да канца 1945 года пакта (дагавора) аб ненападзе паміж СССР і Польшчай», а коратка растлумачыла сутнасць гэтай падзеі.

Рэдактары радыё-весніка, відаць, рашылі не загружаць сябе дадатковай работай. Прышла тэлеграма з Масквы, людзі перакладаюць яе змест на беларускую мову і... справа скончана лёгка, быстра і проста, а галоўнае, думаць не трэба. Няхай калгаснік, працоўны аднаасобнік—чытачы раённых газет самі раабіраюцца.

У наступным выпуску тая-ж карціна. Зноў толькі два тэлеграфныя паведамленні аб замежных падзеях; хоць кожны выпуск радыё-весніка складаецца мінімум з трох лістоў. І зноў Беларускае тэлеграфнае агенцтва з радкім стараннем сочыць, каб у выпуску радыё-весніка прынялі ўдзел толькі перакладчык і машыністка.

Адна з тэлеграм пасіць заклікаць «Пакт аб ненападзе амерыканскіх дзяржаў» і па традыцыі агенцтва змяшчае ў наступным відзе:

«У сталіцы Аргентыны Буэнас-Ай-

рэс у міністэрстве замежных спраў адбылося ўрачыстае падпісанне пакта (дагавора) аб ненападзе па ініцыятыве аргентынскага міністра замежных спраў Соаведра Ламас. Пакт падпісан прадстаўнікмі ЗША, Эквадора, Кубы, Сальвадора, Гватэмалы, Венецуэлы, Панамы, Нікарагуа, Гондураса, Коста-Рыка, Гаіці, а таксама Балівіі і Парагвая, паміж якімі, як вядома, вядзецца вайна за аўладанне нафтаходнай вобласцю Чако».

І вось такія тэлеграмы адна за адной напаўняюць веснік. Лічыцца, што гэта без усякай сістэмы, без усякіх камментарыяў і тлумачэнняў. Беларускае тэлеграфнае агенцтва, відаць, думае, што раённую газету чытае толькі калгаснік-аўгач, які сам зразумее і чым справы і сам выбера найбольш важнае і асноўнае з вораху таскаўскіх тэлеграм.

За дваццаць два дні Беларускае тэлеграфнае агенцтва не дало ні аднаго папулярнага міжнароднага агляду. У кожным з адзінаццаці нумароў, вышаўшых за гэты час, можна знайсці толькі па тры, максімум па тры кароткія тэлеграмы, запоўненыя малязнаёмымі, а часта і зусім незразумелымі для калгасніка замежнымі словамі.

У Беларускае тэлеграфнае агенцтва паступае міжнародная інфармацыя, рэлічана на цэнтральны і рэспубліканскі друк. Рэдактары весніка, як відаць, доўга не думаючы, бяруць наўздагад што трэба пад руку з кучы прыбыўшых тэлеграм і пасылаюць раённым газетам. Еж, што даюць.

У нашым распараджэнні ёсць таксама чарноўскі камплект радыё-весніка. Ён мала чым адрозніваецца ад пашырэдніх выпускаў.

Тая-ж сістэма: адна, дзве тэлеграмы, і веснік міжнароднай інфармацыі гатоў.

Зноў ні аднаго агляду па найбольш важных пытаннях і падзеях міжнароднага жыцця, калі не лічыць матэрыялаў аб жанеўскай канферэнцыі.

Нара Беларускаму агенцтву адмовіцца ад ролі перасылальнага пункта і ад прынцыпу: еж, што даюць.

Раённая газета чакіе сістэматычнай, палітычна зааностранай і папулярнай міжнароднай інфармацыі.

УСЕБЕЛАРУСКАЯ НАРАДА—СЕМІНАР РЭДАКТАРОЎ ГАЗЕТ ХАРЧОВАЙ ПРАМЫСЛОВАСЦІ

★ 2-га ліпеня адкрылася першая ўсебеларуская нарада-семінар газет харчовай прамысловасці, скліканая аддзелам культуры і прапаганды ленінізма ЦК КП(б) і газетай «Рабочий». ★ 73 рэдактары газет харчовых прадпрыемстваў, 10 рэдактароў газет харчовых арцелей Гомеля, Віцебска, Бярысава, Полэцка і інш. раёнаў БССР з'ехаліся на гэту нараду. ★ Характэрна, што з усяго складу рэдактароў-ударнікаў нарады каля 45 проц.—адміністратыўна-тэхнічныя работнікі (начальнікі цэхаў, тэхнарыкі заводаў, загадчыні лабараторый, бухгалтары і т. д.) ★ Не дзіва, што за перапыўнасцю гэтых газет, з рэагаваннем на пісьмы рабочых у нізавым друку харчовай прамысловасці справа зусім дрэнная. Многія рэдактары не здолелі назваць хоць некалькі заматэк, на якія рэагавала кіраўніцтва прадпрыемстваў. ★ Яшчэ горшая справа з самымых выходам насценгазет. На 34 прадпрыемствах газеты выходзяць раз у месяц, а бывае, што раз у 2-3 месяцы. ★ Усё гэта сведчыць аб тым, што нездавальняюча кіруюць нізавым друкам і работамі партыйных арганізацый прадпрыемстваў харчовай прамысловасці, раённыя і фабрычна-заводскія газеты. ★ Задача заключаецца ў тым, каб цэнтральны і раённы друк БССР узяўся, нарэшце, за сапраўднае кіраўніцтва і дапамогу нізавому друку харчовай прамысловасці.

Сур'ёзна, на-дзелавому праходзіла праца ўсебеларускай нарады-семінара рэдактароў газет харчовай прамысловасці.

У малой зале менскага клуба харчавой была арганізавана выстаўка цэхавых і фабрычных газет фабрыкі «Коммунарка», камбіната «Спартак», хлеба-рабаў і інш. харчовых прадпрыемстваў. Газеты «Рабочий», «За пищевую индустрию» і ўсебеларускі камітэт на агляду харчовай прамысловасці выпусцілі да нарады спецыяльны бюлетэнь «Харчовая прамысловасць на аглядзе».

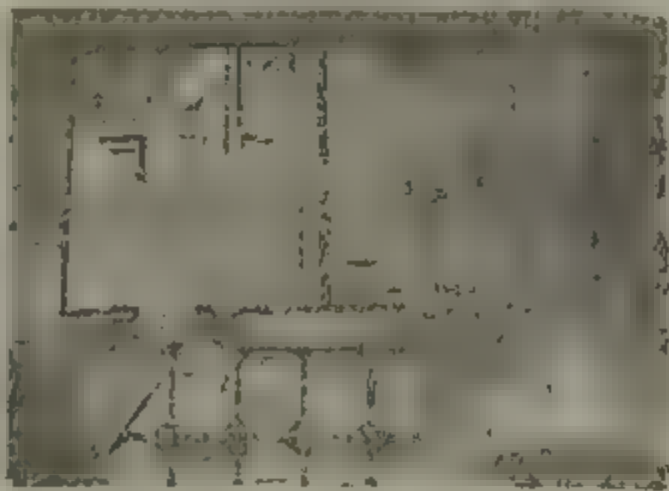
Даклад аб задачах харчовай прамысловасці, вусныя агляды насценгазет камбіната «Спартак» (Гомель), фабрыкі

«Коммунарка» (Менск), арцелі «Калектывная праца» завода мяс Боцана (Віцебск) і інш., абгаварэнне вопыта работы насценных газет—воць вострае рабавы нарады.

— Агляд харчовай прамысловасці лавы і рабавы нізавога друку камбіната.—расказвае рэдактар насценных камбіната «Спартак» т. Шульман. 25 брыгадных і цэхавых штодзенак і на-іска газета змагаюцца за вымананне з'яўі, у ЦК ВКП(б) аб рабаве харчовай прамысловасці. На ініцыятыве рэдактара газеты т. Майжэс у першым цэху праверзен фанд на працы са-тарна і становішча цэха. Бранца на

Гомельская дэлегацыя на нарадзе рэдактароў харчовай прамысловасці.

Газеты харчовых прадпрыемстваў на выстаўцы ў час усебеларускай нарады.

чыстату займае цэнтральнае месца ў газеце.

У ірыснай брыгадзе працаваў рабочы **Чуманоў**. Ён ігнараваў усе правілы гігіены, не наведваў тэхнічнай вучобы. Газета найсаза пра яго, накіравала брыгаду і рабкораў да яго на кватэру. Гэта брыгада выла з ім работу ў цэху, дома, гутарыла з яго сямі, пакуль дабілася таго, што Чуманоў стаў лепшым ударнікам, здаў экзамен па тэхнізму на «выдатна».

Зараз па камбінату абвешчана конкурс на лепшую цэхавую і брыгадную газету, лепшага рэдактара.

— «Палеская праўда» не лічыцца нашымі газетамі, — скардзіцца т. Шульман. — Ні разу не было агляду нашых газет, не было практычнай дапамогі. А наш камбінат — буйнейшае ў БССР прадпрыемства. Толькі атрымаўшы наветамленне аб усобеларускай нарадзе «Палеская праўда» ўпершыню аскакала нас. Мала займаецца публікацыяй твораў, выхаваннем рабкораў і партарганізацыя камбіната.

— У цэху не было вентыляцыі. Ацгарачыні спеялася працуецца. Напісалі аб гэтым у газету, дабіліся ўстаноўкі вентылятара. Наш цэх на санітарны і гігієне зараз адзін з перадавых таму, што мы праз тазету выкрылі недахопы ў рабоце тэхнарыка, майстроў і асобных рабочых. Павялі мы барацьбу і з такім званамі «зайцамі» — белямі плямамі на цукерках. Зараз «зайца» на цукерках не знаходзіцца. Трэба па нарадзе заявіць, што калі-б парторг намі лепш кіраваў, насценгазета атрымала б многа лепш, — расказвае т. Глайхенгауз, рэдактар насценгазеты мяска-пакалацкага цэха фабрыкі «Комунарма».

Скардзіцца на слабую ўвагу і дапамогу нізавому друку і рэдактар насценгазеты бабруйскай «Кандытарскай фабрыкі «Чырвоны харчавік» т. Мінькіна. На фабрыцы ніхто не прагуче на шпэрылы тазеты.

— Кіраўнік амены карамольнага цэха **Левіна** кідала работу і ішла спаць. У змеце — сістэматычныя парушэнні правілыцыяліны. У выніку промфіплан не выконваецца. Газета патрабавала зняць лодыра з кіруючай работы, але на гэта ніхто не прагараў. Пра бяз-

дзейнасць заадачыка сталаўкі Лібермана мы пішам амаль у кожным нумары, патрабуем прагавання, а адміністрацыя нам адказвае, «напісалі і хопіць». Пісалі мы і аб тым, што лепшым ударніцам вытворчасці — брыгадзірам. **Гісан** і **Худаложнік** дырэктар **Ігольнікаў** внізіў пенсію па 6-га разраду пасля таго, як цэх пачаў перавыконваць свой план. Ганей яны атрымлівалі па сёму разраду. І ўсё гэта асталося толькі нашым — расказвае т. Мінькіна.

«ПІШАМ НАОГУЛ...

ВЫЗНАЧАЕМ ЗАДАЧЫ».

Тав. Рушонак з арцелі «Харчавік» (Полацк) расказаў на нарадзе, што ў 1933 годзе ў арцелі насценгазета выходзіла раз у тры месяцы. Зараз па пастанове партыі (парторг **Маневіч**) яна выходзіць па меры накаралення матэрыяла, гэта значыць раз у месяц. На заметкі ніхто не прагуче. Нашыгуць, прачытаюць — вось і ўсё. Выпуск газеты раз у месяц «па меры накаралення матэрыяла», адсутнасць прагавання на рабкораўскія заметкі, рэдактар Рушонак, між іншым, лічыць вялікім дасягненнем.

На сучасным мейне «Прагучас» працуе каля 100 рабочых. Кіраўніцтва газетай і рабкорамі з боку партарганізацыі і раёнай газеты слабае, — заяўляе рэдактар **Рэзнік**. Газета выходзіць раз-два ў месяц.

— Аб чым-жа вы пішаце ў газеце? — пытаюць удзельнікі нарады.

Пра пастановы партыі, урада, мяняем заадачы...

А пра лодыраў, пра дрэнныя адносіны да работы?

Рабочыя ў нас прагучаюць усе добра, толькі машыны іншы раз нас шадуюць...

— Значыцца пішаце наогул...

— Так...

Вось яры мільонае таго, як асобныя рэдактары зразумелі сваю работу.

У Менску па заводзе «Беларусь» газета выходзіць раз у два-тры месяцы (рэдактар **Рамановіч**), газета гомельскага хлебазавода (рэдактар **Ермакоў**), віцебскай арцелі «Калектыўная праца» (рэдактар **Зісерсон**) і рад іншых газет не ўключаліся ў агляд харчонай прамысловасці. Усё гэта — вынік адсутнас-

ці партыйнага кіраўніцтва работай нізавога друку і рабкораў, адсутнасці вучобы рэдактароў, практычнай дапамогі ім з боку раённых газет і фабрычна-заводскіх пінаттыражак.

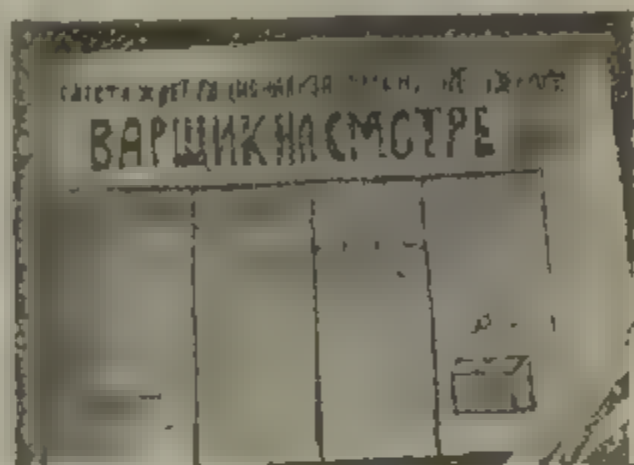
Праведзены на нарадзе крытычны разбор 5 наценных газет, разгорнутая гутарка («газетная пінатгадзіна») па канкрэтных пытаннях работы газет, у час якой было дана звыш 70 пытанняў аб плане газеты, «пінках», загадаўках, рэагаванні і т. д., фактычна

з'явіліся першай спробай практычнай дапамогі рэдактарам газет харчовай прамысловасці.

Адна з удзельніц нарады—рэдактар цэхавай газеты фабрыкі «Комунарка» т. Ліberman на нарадзе ўнесла прапанову—арганізаваць такія семінары рэдактароў нізавых газет перааэрадна на прадпрыемствах. За рэалізацыю гэтай прапановы павінны ўзяцца дэпартаменты, раёны і фабрычна-заводскія газеты, партыйныя арганізацыі прадпрыемстваў харчовай прамысловасці.

Удзельнікі ўсебеларускай нарады рэдактароў газет харчовай прамысловасці (Менск, ф-ка «Комунарка»).

Адна з першых штодзенак на фабрыцы «Комунарка». Рэдактар штодзенкі тав. Буткевіч.

Юр. Белько

ЯКОГА АГЛЯДУ ДРУКУ ЧАКАЕ КАЛГАСНЫ РЭДАКТАР

Агледы калгаснага наценнага друку па старонках сельскай раённай газеты «Большэвіцкі змгар — вельмі рэдкая з'ява. На працягу двух з паловаю месяцаў (пачынаючы з 1 мая) газета надрукавала агледы толькі двух наценгазет.

Першы аглед змешчан у газеце 23-га мая пад назвай «Фіксатар фактаў». У агледзе раённая газета абвінавачвае наценгазету калгаса імя Будзёўнага ў слабай барацьбе за тэмны і якасць сяўбы, у тым, што газета займаецца выключна фіксацыяй прарыву. Выклікае сумненне тое, што рэдактар калгаснай наценгазеты наогул зразумее такія выразы, як «фіксацыя фактаў», «старонні наглядальнік». Рэдакцыя «Большэвіцкага змагара» прабуе растлумачыць калгаснаму рэдактару недахопы яго на-

сценгазет. Вось як яна гэта робіць:

«Замест рашучай барацьбы за ўшчыльненне рабочага дня, супроць позняга выхаду на работу, замест большэвіцкай мабілізацыі мас калгаснікаў на своєчасовае і высокакаснае правядзенне сяўбы, наценгазета стала на шлях прастэй фіксацыі недахопаў, ператварылася ў беспрыстраснага назіральніка».

Гэтым высокапарным аозацам не сказана па сутнасці нічога. Рэдактар калгаснай наценгазеты так і не зразумеў у чым-жа недахоп наценгазеты, што гэта, нарэшце, такое «фіксацыя фактаў», бо раённая газета не патурбавалася падаць хоць-бы адзін факт, які-б сцвярджаў фіксацыю.

У такім-жа тоне напісан увесь аглед.

У другім агляце «Айраўтанал назва» (18 чарвены) рэспубліка «Большэвіцкага савітскага паствына ззначу перадаць дадатыя вольны работы на сценгазеты «**Барацьбіт за ўгэаўчай**» (калас «Шлях Леііна»). Дабрую пазову агляду займаюць агульныя пералічэньні дадатных якасцей на сценгазеты. Аўтар агляду сьнянаеца ўзнагарадзіць на сценгазету рознымі лісьлівымі эпітэтамі («баявая», «большэвіцкая» і т. д.). Нарэшце, дабіраецца да канкрэтных фактаў. У якасьці пмахаеца і сьдзумеата па баяржю чага ўзорную барацьбу выдэнаеца зь моцнага камя, падаеца наступная замычка:

Ці можна надати цю замітку і ще зобразити і укажати на не, як на приклад усім селькорам району? На нашу думку, не. Нельга тому, що напередок не знаєш правильності викладу фактів, які описані у замітці. Крім того, це не кані да того, що на їх нелінійній праці. Чим називає цей факт; як це пов'язано? За чим, напередок не знаєш ніякої патріархальної примітки історії да судової адміністрації. Ім'я цього напередок не знає, і замітка атрималася бязубай, не заостралий.

«Хамец Лаўрэн, Хамац Мітрафан
дрэнна працуюць на полі, позна вы-
ходзяць на работу, а ў апошні час
прэгулялі тры дні падрад, яны цяг-
нуць брыгаду назад, не даюць магчы-
масці скончыць сябу ў тэрмін».

Прог усім жаданні нелюба знайдеці у
гатах і метці «бічавання - гудьтаю» .

Якога агляду друку чакае рэдактар
нашае нацыянальнае газетны? Кіх чакае
агляду, які-б правільна паказваў яму
недахопы нацыянальнае газетны, які-б вучыў, які
трэба працаваць. Без гэтага агляду тра-
ціць сябе занадта.

Для гэтага неабходна, каб работнік рэдакцыі, які піша агляды, добра вывучыў работу насценгазеты не толькі па камплекту некалькіх яе нумароў, але і павываўшы непасрэдна ў калгасе і брыгадзе. Трэба раз назаўсёды адмовіцца ад пісання аглядаў калгасных насценгазет, не быўшы ў калгасе, дзе выходзіць газета, не пагутарыўшы з яе рэдактарам селькорамі і калгаснікамі.

Вось зараз почалася адказнейшая кампанія—уборка ўраджаю і хлебапастаўкі. У калгасах і брыгадах пшгодзен-

на выходзяць тысячы насценгазет, лістовак. Раённыя і палітадзелскія газеты павінны штодзённа кіраваць імі, указваць недахопы, выграўляць памылкі, перадаваць дадатны вопыт лепшых насценгазет. Гэта значыць, што ў кожным нумары раённай і палітадзелскай газеты павінен быць матэрыял пра работу насценгазет. І тут зусім не патрэбны вялікія нудныя агляды. Іх з поспехам можна замяніць кароткі паказ практыч-

най работы той ці іншай насценгазеты. Не трэба браць для паказу многа фактаў. Больш будзе карысці, калі раённая газета, напрыклад, перадрукуе заметку насценгазеты і тут-жа зразумела і талкова ўкажа, што ў гэтай заметцы добра і што дрэжна. Зусім няма патрэбы пісаць доўгі артыкул, апсваць усё добрыя бакі насценгазеты. Делі за ўсё ўзяць адну канкрэтную справу, узятую і дыводзеную насценгазетай да канца, і раска-заць аб ёй усім селькорам раёна.

Барацьба замежнага комуністычнага друку

ГАЗЕТА БЕСПРАЦОЎНЫХ—ГЕТ КОМПАС

(Пісьмо з Галандыі, атрымана на мове эсперанто).

13 раз паліцэйскія безрэзультатна абшуквалі дамы, каб знайсці друкарню газеты беспрацоўных «Гет компас».

Гэта—першая газета, якую выдаваў камітэт беспрацоўных горада Дэн Ільп ужо на працягу 65 тыдняў. Чыяне суседніх вёсак вельмі ахвотна чытаюць гэту газету. З гэтай газетой чытаюць весткі аб жудасных становішчы пролетарыяў. Газета дэмакратычна-сэцыйна кіраваная і папулярна сярод высока-настаўленых чыноўнікаў.

Гарадскія галовы Ільпенскага. Дэпартаменту вельмі часта фігуруюць на сходах «Гет компаса». Яны пават паслаі спецыяльную загадку ў амстэрдамскую пракуратуру з просьбай расправіцца з газеткай, якая «**рэгулярна закляе сялян да класавых боек**».

Адночы з Амстэрдама ў гарадзкі прыбыла 6 аўтамабіляў, поўных паліцэйскімі, якія пачалі рабіць пошукі ўсіх дамах у гарадку, але нічога, што выдавала знаходжанне друкарні, не было знайдзена. На даму ў тав. **ВРЫЕС** паліцэйскія знайшлі фекалькі газет «Гет компас». Газеты былі канфіскаваныя, а тав. Врыес быў арыштаваны. Праз некалькі дзён быў арыштаван і тав. **Босшытэр**, аднак, апошняга паліцыя прымушана была вызваліць з прычыны адсутнасці янах-бы там ні было матэрыялаў абвінавачання.

Праз 4 дні палісмены зноў прыехалі ў Дэн Ільп. Яны хацелі знайсці машыну, на якой друкавалася газета. У тым-то таварыша яны шукалі асабліва ўваж-ліва: у дзвігчых калёсках, падушках,

але знайшлі толькі фекальныя машыны.

У часе вобыску ў аднаго таварыша былі знайдзены падпісныя лісты «МОН».

На другі дзень пасля вобыску ў гарадзкі Дэн Ільп беспрацоўныя і сяляне атрымалі ўсё-ж новы нумар забароненай газеты. І ў гэты-ж дзень рабочыя і сяляне Дэн Ільпа пратэставалі супраць атак паліцыі на іх дамы. На сходы ў гарадзкі арганізаваным «МОН»-ам, прысутнічала каля 250 таварышоў.

На гэтым мітынгу прысутнічаў сэцыйна-дэмакратычны журналіст, які ў сваім артыкуле, надрукаваным на другі дзень у сэцыйна-дэмакратычнай газеце, абараніў урад ад атак камуністаў і беспрацоўных.

Рабочыя патрабавалі тэрміновага ўдалення гэтага журналіста са сходу, паказваючы інакш паталіць яго. «Рабочы» журналіст прымушан быў уцячы са схода рабочых.

Вобыскі і арышты не далі ніякіх вынікаў. «Гет компас» яшчэ больш актыўна арганізуе беспрацоўных на барацьбу над сцягамі камуністычнай партыі. Арыштаваны тав. **ВРЫЕС** яшчэ не вызвален. «Гет компас» выходзіць з патрабаваннем вызваліць арыштаванага таварыша.

«Гет компас» дапамагае кампартыі Галандыі выходзіць беспрацоўных рабочых і сялян для класавых баёў на барыкадах, для баёў за сусветную пролетарскую рэвалюцыю.

ПЕК. Амстэрдам.

М. ЧАЎСКІ—рэдактар газеты „Ударнік камасных палёў“
—палітадзел 1-й Менскай МТС

ВАЖАКІ НІЗАВОГА ДРУКУ НА ВУЧОБЕ

У 120 брыгадах калгаса 1-й Менскай МТС выдаюцца брыгадныя нацённыя газеты. У некаторых брыгадах за час веснянай нацённай кампаніі выйшлі ад 20 да 30 нумароў брыгадных газет. Гэта, бесспрэчна, вялікая сіла. Брыгадны друк, вырашая і колькасна і якасна арганізацыю сельскагаспадарчых работ, а таксама і павышае ролю ў насаджэнні згуртаваннях вяснянай нацённай кампаніі і далейшых працэсах сельска-гаспадарчых работ. Нацённыя газеты ўжо заваявалі пачаццё месца амаль у кожнай брыгадзе.

Аднак, кожны раз, калі мы бываем у калгасах, у брыгадах мы ўвесь час у тым, што нацённыя газеты адчувальна вострую патрэбу ў дапамозе. Гэта і не скарот, што брыгадныя нацённыя газеты далёка яшчэ не ўзмацніліся, што якасць матэрыяла многіх нацёнгазет яшчэ вельмі нізкая. Наша задача, задача палітадзельскіх газет — усведаць, што дзённая ім дапамога.

Звязаць па-сапраўднаму жыццё палітадзельскай газеты з пачатковай і разгалінаванай сеткай брыгадных газет, арганізаванай работу так, каб рэдкае і незвычайнае сапраўды адчулі патрэбу дапамогі, падтрымкі і кіравання гэта цёмная і адказная задача.

У чым сёння асноўныя недахопы нашых брыгадных газет? Першае і галоўнае, што часта брыгадныя газеты амяжоўваюцца тым што толькі выкрываюць недахопы, прычым робяць гэта не жыхсёды свечасова.

Газеты часта пішуць зубаста аб нацыяналізме, аб безгаспадарчасці, аб ніякім, але вельмі рэдка ўскрываюць тым прычыны, якія парадзілі гэтыя недахопы. Вельмі рэдка папярэджваюць і папярэджваюць, часцей-жа выступаюць пасля таго, як дны адбудоўцы.

Істотным недахопам многіх нашых брыгадных газет з'яўляецца іх недастатковая масаваасць. Вельмі часта яшчэ брыгадная нацёнгазета з пачатку да канца

робіцца адным рэдактарам. Наша ж задача — рабіць так, каб у брыгаднай газеце прымалі ўдзел усе ўдзельнікі, суаўдзельнікі.

У час абедзённага перапынку. (Калгас «Чырвоны спецыяліст», Менская вёска)

гаспадарчых брыгадаў. Тым чынам пераход брыгадных друкаў становіцца задачай — згуртаваць вакол сябе моцны сельскагаспадарчы актыву.

Не менш сур'ёзным пытаннем для брыгадных газет з'яўляецца палітычнае іх мовы. Брыгадныя нацёнгазеты разлічаны на кола чытачоў, сярод якіх добрая частка маларэкламная. А колькі яшчэ ёсць у нас нацёнгазет, якіх няма такой мовы, што і для граматнаму чалавеку ў ёй цяжка разабрацца. Нарэшце, тэхніка інфармацыі нацёнгазет пакідае жаданнае спачатку.

Такіяны пачатковыя тыповыя недахопы гэтых частых брыгадных нацёнгазет якім чынам можна іх умяняць? Тут шмат адказаў: трэба сур'ёзна заняцца сістэматычнай вучобай рэдактароў нацёнгазет, членаў рэдакцый і рабсельскараў.

Да гэтага часу мы вучылі рэдактароў калгасных нацёнгазет дзінна. Першым і, трэба сказаць, даволі ўдалым нашым мерапрыемствам у гэтай галіне з'яўляюцца трохдзённые курсы рэдактароў нацёнгазет, праведзеныя па сельскагаспадарчым перадавым пачаткам убожых работ.

Галоўным недахопам курсаў, якія мы

праводзілі рэпэй, было тое, што на курсах многа гаварылі, але вельмі мала вучылі, мала паказвалі, як трэба працаваць. На гэты раз мы рашылі ўнікнуць гэтай недахопу. Для таго падрыхтоўку курсаў пачалі запісваць. Асаблівую ж увагу звярнулі на распрацоўку праграмы курсаў, на метады выкладання.

Мы рашылі праводзіць курсы так, каб кожную лекцыю выкладчыкі ілюстравалі канкрэтнымі прыкладамі, каб курсанты былі ўцягнуты на курсах у практычную работу па замацаванню атрымалых ведаў. Выходзячы з гэтага і была пабудавана праграма курсаў.

Курсы мы разлічылі на тры дні. Першы дзень быў далікам ашведзе праграмы чарговых задач партыі на вёсцы. У праграму ўвайшлі: прамова тав. Сталіна «Аб рабоце на вёсцы», раздзелы аб сельскай гаспадарцы з даклада тав. Сталіна на XVII з'ездзе ВКП(б), пастановы чэрвеньскага пленума ЦК ВКП(б) аб хлеба і мясапастаўках і аб развіцці жывёлагадоўлі.

Выкладчыкі загадзя мелі факты аб стане тых калгасаў, з якіх прыбылі на курсы рэдактары, і падавалі гэтыя факты ў якасці ілюстрацый к пастановам партыі. Пры такім метады выкладання курсанты лепш усвойвалі матэрыял і тут-жа памяталі практычныя меры прымятныя. Ім трэба правесці ў іх калгасах. Тут-жа памяталіся тэмы для чарговых нумароў наццэнгазет.

Апрача гэтых агульна-палітычных пытанняў 6 гадзін было аддана на распрацоўку тэмы: «Вучэнне Леніна і Сталіна аб друку».

Другі дзень заняткаў курсаў быў прысвечаны практычнай рабоце курсантаў—правядзенню рэйда па правярцы падрыхтаванасці калгасаў да ўборкі і хлебапаставак. Перад рэйдам агульная гутарка кіраўніка курсаў і г. апрача па памяці ўдзельніка рэйда. Памятку падрыхтаваў таксама запісчык. Іна была ўсебакова прадумана і ахапіла ўсё да дробязей, што датычыць падрыхтоўкі калгасаў да ўборкі і хлебапаставак.

У часе рэйда курсанты праявлялі дыябрыгады, дзе яны самі працуюць.

З рэзультатаў трэцяга дня курсаў падводзіліся вынікі рэйда. Брыгады расказвалі пра выяўленыя факты, тут-жа афармлялі іх у заметкі для наццэнгазет.

Першыя заняткі пасля рэйда былі прысвечаны разгляду допісаў. Браўся ў аснову найбольш адмоўныя і найбольш станоўчыя па сваёй якасці допісы і на іх прыкладах паказвалася, як трэба і як не трэба пісаць заметку.

Калі заметкі на матэрыялах рэйда былі напісаны, курсанты тут-жа на занятках выпусцілі брыгадныя наццэнгазеты. Дзве гадзіны было аддана на крытычны разгляд гэтых наццэнгазет, указваліся недахопы, памылкі, курсантаў практычна вучылі, як трэба выпускаць добрую наццэнгазету.

Дзве гадзіны мы ўдзялілі пытанню, як згрупаваць вакол газеты актыўныя працаваць з вустнарамі і як дабіцца дзейнасці допісаў. На аснове канкрэтных матэрыялаў тых курсантаў, якія здолелі правесці рэйд з прыцягненнем «летальнай кавалерыі», інспектароў па якасці, мы паказвалі, наколькі павышаецца якасць матэрыялаў, якія арганізаваны сумесна з масай селькораў і актывам калгаснікаў.

Вось пералік тых пытанняў, якія былі распрацаваны на сельсенецкіх курсах рэдактароў наццэнгазет, і метады выкладання. Паводле водгукаў саміх рэдактароў курсы ім далі вельмі многа. Курсы ўпершыню былі арганізаваны так, што нізавы калгасны рэдактар здолеў павучыцца на іх, павысіў сваю кваліфікацыю і ўзбагаціўся вопытам. Імяна такім метадам—цесна спалучаючы тэарэтычную вучобу з практыкай—мы будзем і ў далейшым праводзіць курсы і семінары для рэдактароў калгасных наццэнгазет.

Селькоры—актыўныя змагары за кармоваю бззу для сацыялістычнай жывёлагадоўлі. На здымку: пабудова сілоснай вежы ў калгасе «Чырвоны партызан», Менскага раёна.

Ю. БЕЛКО

ПА-НОВАМУ ПРАВЯЛІ КУРСЫ РЭДАКТАРОЎ НІЗАВЫХ ГАЗЕТ

Курсы рэдактароў калгасных пасценгазет **Сеніцкага сельсовета, Менскага раёна**, праведзеныя газетай палітаддзела першай Менскай МТС, мелі тую асаблівасць, што амаль уся тэарэтычная вучоба на іх была шчыльна ўвучана з практычнай работай пасценгазет і селькору.

У першы дзень заняткаў спецыяльна вылучаны палітаддзелам для гэтай мэты падрыхтаваны таварыш талкова расказаў курсантам пра задачы партыі ў галіне сацыялістычнага будаўніцтва на вёсцы на даным этапе. Галоўны ўпор тут быў зроблены на задачы ўборкі ўраджаю і хлебапаставак гэтага года і на рабоце на ўзніцці жыллагадоўлі. Дзве гадзіны былі адведзены для азнаямлення курсантаў з асновамі вучэння Леніна і Сталіна аб большавіцкім другу.

Больш падрабязна трэба сшыіцца на другім і трэцім днях заняткаў курсу.

На другі дзень перад курсантамі былі пастаўлены дзве задачы: першая—выявіць усе недахопы, якія ёсць у калгасе сельсовета ў справе падрыхтоўкі да ўборкі і хлебапаставак, дапамагчы іх ліквідаваць і другая—навучыцца, як трэба праводзіць селькоруфскі рэйд.

Раніцой 16 ліпеня ўсе курсанты сабраліся ў цэнтр сельсовета, дзе праводзіліся заняткі курсаў. Кіраўнік курсаў каратка азнаёміў курсантаў з задачамі рэйда, метадамі яго правядзення. Цяжы гэтага прыступілі да абгаварэння памятки ўдзельнікаў рэйда. Памятка была запісана выпрацавана палітаддзелам МТС. У ёй прадугледжваліся ўсе пытанні, звязаныя з уборкай і хлебапастаўкамі, пачынаючы з планаў уборачных работ і канчаючы падўнасеццю ў калгасах мянкоў, амазначнага, і т. д. Напісана памятка была канкрэтная і зразумелая, усё-ж на кожнаму яе пункту кіраўнік падрабязна растлумачваў курсантам, што трэба высветліць, на што звярнуць асаблівую ўвагу. І толькі тады, калі кожны з 16-ці курсантаў добра ўсвадоміў сабе, як павінен быць праведзены рэйд, толькі пасля гэтага курсанты, разбіўшыся на брыгады, прыступілі да прак-

тычнага правядзення рэйда ва ўсіх пляці калгасах сельсовета. Кожны курсант на руках меў памятку ўдзельніка рэйда.

Уся раніца да поўдня 17 ліпеня была шчыта абгаварэннем рэзультатаў рэйда. З кароткімі інфармацыямі выступілі кіраўнікі ўсіх рэйдавых брыгад. Як і трэба было чакаць, рэйд даў вялікія рэзультаты, курсанты выявілі многа недахопаў у калгасах у справе падрыхтаванасці да ўборкі і паставак.

Пры падсумаванні рэзультатаў рэйда ўвага была звернута не толькі на выяўленыя факты, але і на **метады** правядзення рэйда. Работа кожнай рэйдавай брыгады прытыкавалася ўдзельнікам іншых брыгад, а таксама кіраўніком заўважкі. Гэтым дасягалася практычнай вучоба слухачоў.

Цікава адзначыць некалькі момантаў з абгаварэння вынікаў рэйда.

Выступае курсант т. **Жыгалька**, які праправаў 3-ю брыгаду калгаса «Чырвоны пачынальнік». Ён расказвае, якія аб'екты ім правяралі, што выяўлена. Даходзіць да стану свірны:

— Свірны ў 3-й брыгадзе, можна сказаць, цалкам і поўнасецю гатовы да прыёму зярна новага ўраджаю. У сярэднім добра агледжаны, сярэдняе засады, нават падлога чысціцца вымечена.

Атасці з месца перабірае т. Жыгальку:

— Ці так гэта? Ты добра агледзеў свірны трэцяй брыгады?

Жыгалька адказвае галіцы на перабірае. Так, безумоўна, ён вельмі ўважліва, доўрасумленна агледзеў абодва свірны і зноў падвядзе свае словы.

І тады ўстае курсант тав. **Пілецкі**—той, што задаў пытанне. Ён гаворыць:

— Я не дарэмна перабіў цябе, Жыгалька, я маю некалькі іншых фактаў. Праправаў ты свірны, праўда, добра, але праверыў не ўсё. Ці звярнуў ты ўвагу на тое, якія галікі ў абодвух свірнях трэцяй брыгады?

Усе курсанты насцярожана прыціхлі. Жыгалька маўчыць. Якраз на галікі ён і не звярнуў увагі. Пілецкі прадаўжае:

— А вось якраз галікі ў гэтых свір-

нах нікуды не годныя, бо ўсходцы паламаны, і гэта будзе вельмі вялікай лерашкодай, калі прыдзецца насіць цэпкі мяшкі з вазоў у свірані. І, па-другое, пэнад адным свіранам дагэтуль не злучыліся яма. Цяпер суха і яма непрыкметна, а пойдзе дождж і да свірна нельга будзе па'ехаць.

Усе згодны з такою заўвагаю тав. Пленкава. Згодзен і тав. Ільгала. З усяго гэтага факта кіраўнік курсаў робіць вывад, і курсанты атрымліваюць наглядны, яркі ўрок таго, як пры правядзенні рэйда селькоры не павінны абмяжоўвацца агульнай правешкай, а ўваходзіць у самыя дробязі таго аб'екта, які правяраюць.

Брыгада, правяраўшая калгас «Аб'яднанне», па пытанне аб планах уборкі і паставі адказала: «Планы ёсць, усе ў парадку». А калі ў брыгады запыталі: за колькі-ж дзён калгас «Аб'яднанне» міркуе скончыць уборку, калі пачне маляцьбу, то брыгада адказаць не змогла, бо, як высветлася, саміх планоў брыгада нават не бачыла. Падаралі старшыні калгаса на слова. Зноў для ўсіх курсаў робіцца вывад: правядзі рэйд, ніколі не вер на слова, усе павінен сам бачыць і правяраць.

Таюм спосабам былі выяўлены і ўсе памылкі, дапушчаныя паасобнымі брыгадамі. На гэтых памылках, як і на раённых прыкладах, курсанты навочна вучыліся майстэрству рабселькорскага рэйда.

Наступныя дзве гадзіны кіраўнік курсаў займае растлумачэннем таго, як трэба пісаць і працоўваць заметкі для насценгазеты. Узор робіцца на палітычную і міжнародную, калектывістскую, арганізацыйную і аразумелаець кожнай заметкі. Атрымліваюцца гэтай паліграфічнай лекцыяй курсантам даецца практычная работа: выбраць з матэрыялаў рэйда ўсе важныя факты.

Рыўкіна

Рэдактар упарадкаваў раённай газеты «Калектывіст»

ЯК МЫ ПРАВЯЛІ РАЁННЫ ЗЛЁТ СЕЛЬКОРАЎ

3 ліпеня мы склалі раённы злёт селькораў. У парадку падрыхтоўкі да злёту праводзілася чарада селькорскіх разам з калгаснікамі-ўдзельнікамі. У калгасах імя 1 мая, «Чырвоная зорка»,

напісаць па іх заметкі і тут-жа выпусціць па нумару насценгазеты для кожнага калгаса.

Тры гадзіны курсанты заняты гэтай рэбэтай. Нарэшце, насценгазеты гатоў і пачынаецца іх абгаварэнне. У кожнай насценгазета падрабязна абмяркоўваецца і з боку заўважнасці матэрыялаў і з боку сцэмаў і тэхнічнага афармлення. Кожнай брыгадзе ўказваюцца недахопы на насценгазеты, уключаюцца, як трэба было зрабіць.

Таюм метад дае надвычайны добры эфект у сфэры ўсваення курсантамі выкладаемага матэрыяла, бо, кожнае ўказанне лектара падмацоўваецца канкрэтным прыкладам.

На гэтым канчаецца практычная частка работы курсаў. Увесь час, які астатня да вечара, запаўняецца гутаркамі з курсантамі па астатніх пытаннях праграмы.

Па гэтаму-ж прыцыпу былі праведзены і курсы ў Гатаўскім сельсавеце. У ліку 16 курсаў было 11 жанчын. Гэта вельмі добра. А вось членаў рэдкалегій насценгазет на курсах было толькі 3 і гэта — галоўны недахоп курса ў Гатаўскім сельсавеце.

Рэйды курсаў па правярцы гатоўнасці калгасаў да ўборкі і хлебапаставак праводзілі пры шырокім удзеле лепшых калгаснікаў-ўдзельнікаў, старыкоў, якія дапамагалі курсантам у рабоце. У кожным калгасе апрача брыгады курсаў з 3-4 чалавек у рэйдзе прымалі ўдзел па 2-3 калгаснікі.

Грэба адначасна і тое, што па ініцыятыве кіраўніка курсаў у Гатаўскім сельсавеце ў праграму заняткаў было ўключана яшчэ адно пытанне: прапрацоўка артыкулаў, змешчаных у журнале «Большэцкі друк» «Правільна арганізаваць работу рэдкалегій» і «Масавая работа брыгадных газет». Гэтаму пытанню былі прысвечаны заключныя заняткі курсаў.

«Комунар», у саўгасе «Старая Беліца», рабселькоры адной брыгады заключылі дагавары на сацыябонніцтва з рабселькорамі другой брыгады.

Рэдкалегіі насценных газет разгарну-

лі спаборніцтва на атрыманне першага месца на раённай выстаўцы насценгазет, якая была арганізавана ў час злёту.

На злёце абгаварылі толькі адно пытанне—задачы пазавора друку і селькораў у правядзенні чарговых сельскагаспадарчых работ.

У час абедзенага перапынку мы разбілі селькораў на групы для разгляду і вывучэння насценных газет, якія былі прысланы і прывезены на выстаўку. Да кожнай групы прымацавалі работніка рэдакцыі, які кіраваў гэтай справай.

Вось група селькораў вывучае газету калгаса пня 1 мая.

— Добрая газета,—кажуць селькоры. І мастацкі добра аформлена, і селькораўскіх матэрыялаў шмат, і адзел рэагавання ёсць. Але вось нумар гэтай газеты, які вышаў у самы разгар сенаўборкі, зусім бедны на матэрыялы аб ходзе жасібы. І селькоры адразу адзначаюць гэты вялікі недахоп газеты.

Рэдактар насценгазеты т. Грышачкін уважліва слухае і запісвае ў бланкот

зусім правільныя заўвагі селькораў.

Другая група селькораў атрымае насценгазету соўгаса «Старая Беліца». Тут жа рэдактар гэтай газеты т. Ісакавіч расказвае, што рэдкалегія шырока скарыстоўвае ў насценнай газеце вусныя карэспандэнцыі. Гэта дало магчымасць прыцягнуць да ўвагі ў насценгазеце многіх рабочых ударнікаў, якія раней у яе ніколі не пісалі.

Селькоры, члены рэдкалегій калгасных і брыгадных насценгазет жыва цікавілі тэты вопыт соўгаснай газеты.

Удзельнікі злёту робяць свае заўвагі і аб газеце соўгаса. Яны адзначаюць недастатковую ўвагу рэдкалегіі насценгазеты да правёркі выканання дагавораў па сацнаборніцтву.

Для практычнай дапамогі рэдактарам і селькорам у выпуску насценгазет мы раздалі ўсім удзельнікам злёту шшыткі, простыя і наляровыя алоўкі, брашпур т. Кошкіна аб задачах селькораў, макеты брыгаднай і калгаснай насценгазеты, якія выпушчаны рэдакцыяй раённай газеты.

Б. Юр'ев

ГАЗЕТА БРЫГАДЫ ПЕРАМОЖЦАЎ

Шостая трактарная брыгада па праву лічыцца лепшай брыгадай **Заслаўскай МТС**. Гэта права яна заваявала ў часе веснавой сяўбы. Ідан веснавых паляных работ брыгада выканала на 160 процантаў. Трактары брыгады вышлі з паляных работ спраўнымі. Брыгада з'эканоміла звыш 1.500 кіло гаручага. Палітадзел МТС ўзнагародзіў шостую брыгаду чырвоным пераходным сцягам, а «Звязда» занесла яе ў ганаровы спіс лепшых трактарных брыгад Савецкай Беларусі.

У брыгадзе рэгулярна выходзіць насценгазета. Гэты невялікі шэранькі лісток, што вісіць цяпер ля трактарнай майстэрні, не вабіць знадюрным выглядам. На пажоўклых і пашарпаных лістках насценгазеты відны сляды прафесіі яе работнікаў — плямы бензіну, аўтолу, сажы. Але якая вялікая сіла хваёнца ў гэтых непрыватных на першы погляд лістках! Аб гэтым варта расказаць.

Вясною трактарысты рэдка збіраліся

разам. Кожны трактарыст па сваёй машыне працаваў у асобным калгасе. Насценгазета ўсё-ж выходзіла. Не рэдактар—трактарыст **Васіль Вальчэўскі** позна вочу пасля работы паспяваў павесіць двух-трох трактарыстаў у суседніх калгасах і такім чынам збіраў матэрыялы для кожнага нумара. Некаторыя нумары пісаліся ў некалькіх экзэмплярах і перасыляліся кожнаму трактарысту. Часцей-жа здаралася так, што ўсёх трактарыстаў ахоўваў толькі адзін экзэмпляр насценгазеты і анонны трактарыст ужо ледзь мог разабраць напісанае.

Газету заўсёды чакалі з нецярпелівацю. Кожны трактарыст імкнуўся хутчэй даведацца, як працуюць другія трактарысты брыгады, хто вышаў у першае месца, хто адстаў. Газета была моцным звязальным звяном раскіданага па калгасах невялікага калектыва брыгады: яна сціплага адстаючых, зганяла ўвагу на сабраванне.

Насценгазета з'явілася ініцыятарам

тэхнічнай, гучэбна ў брыгадзе. Здарылася гэта так. У брыгадзе працуе трактарыст Савіцкі. Трактарыст малады, а машыну вывучыў слаба. Выедзе Савіцкі на вуліцу, а трактар і газу, пачынае капыраць, Савіцкі збянтэжаны бегзе вакол машыны, а рады даць не можа. Пазваніць-ж само па сабе трэбае.

Рэдактар насценгазеты т. Вальчэўскі спецыяльна заняўся трактарыстам Савіцкім.

Хутка ў насценгазеце з'явіўся артыкул пра т. Савіцкага. Газета пісала, што тав. Савіцкі павінен неадкладна ўзяцца за вучобу. Разам з тым газета заклікала ўсіх трактарыстаў вывучаць трактар.

Словы насценгазеты не асталіся пустым гукам. Тав. Вальчэўскі абяцаў шмат установаў, урэнне, набыў патрэбныя падручнікі. Стаў сам дапамагаць Савіцкаму вывучаць трактар. Такім чынам пачатак справы быў зроблены. Пасля ў тэхвучобу ўцягнуліся іншыя трактарысты.

— А зараз, — расказвае Вальчэўскі, — амаль кожны вечар наш барак падобны да школы. Пасля работы ўсе трактарысты брыгады далёка за поўнач сядзяць за кнігамі.

Шостая трактарная ўжо даўно пачае падрыхтавацца да ўборкі. Усе свае трактары брыгада адрамантавала.

Васіль Вальчэўскі расказвае пра работу трактарнай брыгады і брыгаднай насценгазеты. Між іншым ён кажа:

С. Р.

АДЗІН З ТРОХМІЛЬЁННАЙ АРМІІ

Хто не ведае ў калгасе «Трэці рашаючы» тав. **СЯРГЕЯ РУСАЛЬСКАГА**? Яго ведаюць перш за ўсё як лепшага ўдарніка калгаса, як рэдактара баявой калгаснай насценгазеты «За работу па-новому».

Сяргей Русальскі — адзін з арганізатараў калгаса. Ён і цяпер добра памятае тыя гарачыя дні, калі ў жорсткай барацьбе з кулакамі нараджаўся калгас. Асабовым прыкладам і сваім селькорэўскім першым агітаваў Сяргей за калгас.

З тых памятных дзён Сяргей стаў актыўным аматарам за ўмацаванне свайго калгаса. Многа дасталася і дастаецца гультаям і лежабокам ад вострай крытыкі насценгазеты, якую рэдагуе Сяргей.

Яшчэ ў сакавіку на старонках насцен-

Воск цяпер нашы трактарысты заняты на розных работах у рамонтнай майстэрні. Свае трактары адрамантавалі, дапамагаем іншым брыгадам.

Брыгада цвёрда рашыла ў часе ўборачных работ і малацёбы прыпынства не здаваць, працаваць яшчэ лепш, чым вясною. Апрача рэгулярнага выпуску сваёй брыгаднай насценгазеты трактарысты абавязаліся ў тых калгасах, дзе яны будуць працаваць, дапамагаць арганізаваць выпуск палявых брыгадных штодзенак.

Задача трактарыстаў шостаі брыгады, яе насценгазеты і рабкораў — ператварыць сваё рашэнне ў справу. Брыгада пераможцаў на палях веснавой сяўбы павінна быць першай і на ўборачнай.

Улік працы ў 4-ай перадавой брыгадзе калгаса «Чырвоны спецыяліст», 1-ай Мясной МТС.

газеты можна было прачытаць: «Наш калгас дрэнна падрыхтаваўся да сяўбы. У нас дрэннае насенне. Ячмень 72 проц. усхожасць. Іпаніца 53, віка 69, а гароху, грэчкі і серадэлі калгас зусім не мае. Такім насеннем ні ў якім разе нельга засяваць палі». Аб гэтым Русальскі сціпенізе і на старонках палітаддэальскай газеты.

— Напісаць мала, — кажа Русальскі, — селькор павінен стварыць грамадскую цумку, ускрыць недахопы і тут-жа практычна дапамагаць ліквідаваць гэтыя недахопы. Так і прабіў Сяргей. Ён сам пас-

хаў адшукваць насенне, і прывёз: 129 кіло гароху, 160 кіло канюшыны, прывёз віку, ячмень і інш. культуры. Вось як разумее тав. Русальскі задачу селькора-ударніка.

Русальскі ўцягнуў у работу газеты лепшых ударнікаў калгаса. Вакол газеты агрупаван селькораўскі актыў з 20 чалавек. Селькоры **Каланіцкі Мікопа** (завеннявы) і **Каланіцкі Яўхім** некалькі раз прэміраваны. Пры актыўнай дапамозе насценгазеты і яе лепшых ударнікаў калгас у гэтым годзе скончыў сяўбу на месцы раней мінулага года.

Інспекцыя па якасці ў калгасе «Траці рашаючы» працуе таксама добра. На чапе інспекцыі—**Сяргей Русальскі**. Штодзённа кожны ўзараў кавалак, кожны адсеяны гектар правяраўся інспекцыяй якасці. На ініцыятыве інспекцыі ў калгасе вышлі на поле ўсе жанчыны для раскопавання матымамі застаўшыхся меж, якіх нельга было ўзараць. Гэты прыклад работы падхвалілі і другія калгасы сельсовета. Добрая работа інспекцыі якасці забяспечыла калгасу сяўбу ворнавых і «выдатна».

Началася праполка, і з гэтай задачай калгас першым справіўся. Да ўборачнай

кампаніі калгас падрыхтаваўся лепш за другія калгасы. Радкалегія насценгазеты «За работу па-новому» лшчэ ў пачатку чэрвеня правяла рэйд па правярцы падрыхтаванасці калгаса да ўборкі. Выяўлены ў час рэйда недахопы былі неадкладна ліквідаваны.

«Сакрэт» поспехаў газеты «За работу па-новому» перш за ўсё ў тым, што яна масавая, што вакол яе згуртаваўся моцны рабселькораўскі актыў.

— Аднаму мне было-б немагчыма працаваць,—гаворыць Сяргей.—Таму я агрупаваў вакол сябе актыў з лепшых ударнікаў. З іх асяродамішча растуць рэдактары брыгадных насценгазет. **Каланіцкі Яўхім** цяпер ужо цалкам можа мяно замяніць па выпуску газет.

Сяргей малі адукаваны. Ён скончыў толькі чатыры класы. Ён панаўляе спаводы, працуючы над сабой. Дома ў яго на стала кнігі, газеты, журналы.

Сяргей Русальскі адзін з трох членаў арміі селькораў, якая выходзіць, расце і агартоўваецца пад кіраўніцтвам нашай партыі ў барацьбе за большніцкія калгасы, за вярхоўнае калгаснае жыццё.

РАБКОР, УДАРНИК, БОЛЬШЭВІК

Старшы стрэлачнік, станицы **Барысаў-рабкор т. Падрэз** прымаў актыўны ўдзел у асебеларускім рэйдзе праверкі хутчэснага гаспадарства на лепшую станицю. Брыгада тав. Падрэза павяліла, што інтэрнаты рабочых і сталёўка апахоўваюцца ў антыбавітарным становішчы. Вакаліцтва паміж імі і пачаўся таксама зарасці пылам і брудам.

Але брыгада і сам тав. Падрэз не толькі пачулі недахопы. Тав. Падрэз асабліва клапаціўся аб тым, каб выправіць усе недахопы. Кожны дзень ён у вольны ад работы час правіраў, як ідзе гэта справа. Цяпер на станицы чыста, проста не назнаць. У буфэце пры дапамозе брыгады аніт кухар і памочнік кухара, якія кралі прадукты. Работа буфета зараз аначна па-лепшылася. Абед, які раней каштаваў 3-4 рублі, зараз каштуе толькі 2 р. 50 кап., прычым лепшай якасці. У буфэце сталёвай

і ая стрэлачнікі лепш пачалі спяваць. Рабкор Падрэз у вольны час, як старшы стрэлачнік, гутарыць са стрэлачнікамі, растлумачвае ім паставіны партыі і ўрада аб грамадстве, робіць указанні па рабоце.

Но так даўно тав. Падрэз рыпнуў заграбці стрэлачнікаў да вёска па кватэру, каб дамажыцца гарбаты пагаварыць аб рабоце. Шафы станицы — рабочыя камбінаты «Комінтэрн» аказалі груктоўную дапамогу. На кватэры тав. Падрэза было праведзена сарэктываванне абатарыне паставы ХУІІ года і чытанне мастацкай літаратуры.

Тут-жа аб шмалікай гарбаты па прыманне Падрэза быў заключаны сацыялор паміж рабочымі камбіната «Комінтэрн» і стрэлачнікамі.

Заметка тав. Падрэза можа сустраць у кожным нумары насценгазеты. Тав. Падрэз — член партыі з 1919 г., парторг, сап-

М. Іофін

Редактор газети «Ленінські сцяг» (Хойнікі)

НАЛАДЗИМ СІСТЭМАТЫЧНУЮ ДАПАМОГУ СЕЛЬСОВЕТАМ

Гэтыя дні з тым, якое вылічае значэнне мае для нас нашай друкава-сваега, наўрад ці патрэбна. Гэта наша асабліва патрэбна зараз, калі раз-гортваюцца абавязанні ЦВК БССР і ЦВК БССР конкурсу на лепшы совет.

Не гадзіць слоў пра работу газеты «Ле-нінскі сцяг» у гэтым напрамку. У на-рад-ку самавытэжкі трэба прызнацца, што наша газета да апошняга часу слаба да-памагае сельсowетам. Калі фігураваў сельсowет на старонках нашай газеты? Тады, калі сельсowет быў у прыклад, ка-лі трэба было ўдарыць па стагнаці. Ра-ней мы паказвалі работу лепшых, пера-давых сельсowетаў.

А вось тое, як працуюць секцыі сельсowета, як прэзідыум сельсowета працуе з дэпутатскімі групамі, гэта не знаходзі-ла амаль ніякага адбітку ў газеце «Ле-нінскі сцяг». А якраз у гэтых галінах работы сельсowетам і патрэбна асаблі-вая дапамога.

Але з часу абвешчання конкурсу на лепшы совет справа гэта ў нас палепшы-лася. 18 мая мы надрукавалі пастаўку ЦВК БССР пра конкурс на лепшы совет і адразу ўзяліся за практычную работу. Дапамаглі раённым арганізацыям і сельсowетам уключыцца ў конкурс. Сярод работнікаў рэдакцыі ўключыліся ў конкурс А. Сіма, В. Сіма, А. Сіма, А. Сіма і П. Сіма. У кожным з гэтых 4-х сельсowетаў былі работнікі рэдакцыі, правялі адпаведную работу, прайс-лі работу секцыя, дэпутатскіх груп.

На пленуме Аляксандра сельсowета прысутнічалі, апрача члена сельсowета каля 30 актывістаў-калгаснікаў. На пад-ставе агульных умоў конкурсу пленум выразаваў сваё канкрэтнае абавяза-цельства. Рабылі пабудавань у сельсowе-це школы мясцовымі сродкамі. Будаван-тва школы павінна быць скончана да зі-

мы гэтага года. Работы ўжо распачаты. На старонках «Ленінскага сцяга» мы шырока асветлілі вонкі работы Аляк-сінскага сельсowета.

Таксама ўзялі канкрэтныя абавяза-цельствы і другія сельсowеты, якія ўключыліся ў конкурс. Усе іх абавяза-цельствы ёсць у нас у рэдакцыі, і зараз мы, по трыціна часу, пачынаем пра-раць, як яны выконваюцца.

У газеце перыядычна друкуем сінс сельсowетаў, якія ўключыліся ў кон-курс. Перш чым занесці той ці іншы сельсowет у сінс, мы пасылаем на мес-ца работніка рэдакцыі. Ён правярае, ці часова прайшло ўключэнне, якія абавя-зацельствы ўзяў сельсowет. Калі вы-лічэнні, што абавязацельствы ўзяты не канкрэтныя, сельсowет у сінс удзель-нікаў конкурсу не ўключаецца, пакуль не возьме на сябе канкрэтныя абавяза-цельствы.

Рэлікую работу прапрабіла газета на гортванню конкурсу сельсowетаў на карожнаму будаванні. Трэба сказаць, што тут мы працавалі, як належыць. З нумара ў нумар у газеце асветляўся ход будавання дарог дзяржаўнага і мяс-цовага значэння. Дабіліся надзвычай хут-кага рэагавання на нашы выступленні.

Най раён першым у рэспубліцы вы-канаў гадавы план дарожнага будаван-ня задолга да тэрміна. Лічу, што ў гэ-тай перамозе раёна значную заслугу мае і наша газета.

Вось што намі зроблена. Аднак, усё-ж трэба адзначыць, што работа сельсowе-таў, секцыя і дэпутатскіх груп яшчэ не-лава ў «Ленінскім сцягу» патрэбнага месца. Яшчэ не відаць на старонках на-шай газеты прапрабанага паказу ўсіх няматэрыяльных работ сельсowетаў. Гэ-ты падаход у самы бліжэйшы час мы выправім.

П. Жарскі

МОВА ГАЗЕТЫ ПАВІННА БЫЦЬ ЖЫВОЙ, ПАПУЛЯРНАЙ, АДТОЧАНАЙ

Нашы газеты. наводзе слоў **В. І. ЛЕ-
НІНА**, нашым з'яўляцца калектыўным;
прапагандыстамі, агітатарамі і арганіза-
тарамі шырокіх працоўных мас. Каб ап-
раўдаць гэту ролю, газета павінна своп
баяны змест перадаваць яркай, востра
адточанай мовай.

Ні ў якім выпадку неслы ігнараваць
тэхніку слова, мову. «**ПРАВДА**» ў пера-
давым артыкуле ад 5 мая пісала:

«**Біць ворага астрэй, ядвіцей; накаа-
ваць нматэрыянае наша жыццё ярэй,
больш маляўніча; навучыцца ўладаць
тэхнічай слова. А да тэхнікі слова неск
узакоўніся наўваскільки, пастарыліся
адвесны; было-б, моў, правільна са-
сугнасці. І вывіт дзуні кадраў газет-
ных работнікаў істывагы журывіста-
ла часта выжываю людзей атрафур-
на нматэрыянае. лнчавы, відавы. у гэ-
тай грамаде маляўнічаву «дэталю» для
работнікаў друку. Гэта—сугуба, палі-
тычна шкодны погляд».**

Тык ставіць пытанне перад больша-
гільдзім друкам цэнтральнага органа нашай
партыі—«Правда».

Такім чынам, культура газетнай мо-
вы во ёсць дугарадная рэч. У нас жэ,
не гледзячы на ўсю вялікасць частаты,
кап'рэтнасці і папулярнасці газетнай
мовы, апошняй аддацца амаль ва ўсх
рэдакцыях расійных газет мінімальна
ўвага. А ў выніку вялікая частка расі-
ных газет выходзіць на «сухоннай»,
ціжкай для разумення мове. Для многіх
рэдактароў не існуе пільгі правіл гра-
матыкі. Самыя прыкрыя памылкі, апіс-
кі, ведапіскі, сінтаксичныя дэфекты гу-
ста вясцжаны ў гэтых газетах.

І тут асабліва к месцу будзе прывесці
шырока вядомыя словы **В. І. ЛЕНІНА**,
сказаныя пра рускую мову: «Газетная

мова ў нас тааааа пачынае псывацца.
Ці не пара аб'явіць вайну кансерватыў-
рускай мовы?» (Ленін, том XXIV, стар.
662). **В. І. ЛЕНІН** бачыў небяспеку псав-
вання газетнай мовы канцылярскімі, бю-
ракрытычнымі зваротамі, агульнымі, збі-
тым і шаблоннымі.

Небяспека гэта тым больш вялікая,
што шырокі працоўны маса, з поспе-
хам акадэмафізаваным снадчыну царыма—
нматэрыянае, для якіх газета ўжо
стала неабходнасцю, мымаводі пераіма-
юць і ўсвойваюць усё гэтыя агульныя
звароты газетнай мовы, не к месцу ўжы-
тыя нматэрыянае словы і паагул усё
моуныя калекцыі, лнчавы іх за ўзор. А
калі ўзнец нашы школы, рывыя турт-
кі, дзю часта з за недахватв нацручываў
газетай карыстаюцца як данаможнікам,
то для кожнага стане зразумелым, якая
аказнасць кладзецца на рэдакцыі за
выпуск бездакорна, граматных, удала
аформленых газет, адказнасць у бараць-
бе за **партыйнасць** мовы.

Важелымым момантам у пытанні га-
зетнай мовы з'яўляецца яе **папуляр-
насць**. Для таго, каб газетнае слова да-
хотыла да шырокіх працоўных гунчаў,
трэба пісаць папулярна. Гэтаму нас ву-
чыў **В. І. ЛЕНІН**, які сам дабіваўся мак-
сімальнай папулярнасці сваіх твораў.

У пісьме ад 16 жнўня 1897 года **Ле-
нін** пісаў: «Я нічога так не жадаў-бы,
ні аб чым так многа не марыў, як аб
матчымасці пісаць для рабочых». І ле-
нінская мова сапраўды з'яўляецца ўзо-
рам яскасці, папулярнасці, прастаты і
адначасова маляўнічасці.

Вось як яе характарызуе тав. Ста-
лін: «Толькі **ЛЕНІН** умеў пісаць аб са-
мых забытых рэчах так проста і
ясна, сцісла і смела, калі кожная фра-

за не гаворыць а страляе» (І. Сталін «О Ленине». Партыдат, 1932 г., стар 16).

Выступленні тт. Сталіна і Кагановіча на І ўсесаюзным з'ездзе калгаснікаў удзяляюць таксама даюць найлепшыя ўзоры папулярнай мовы, умения самыя складаныя пытанні вылажыць проста, маляўніча, каларытна, не зніжаючы прынцыповага іх значэння.

Вось на такіх узорах ленінскай і сталінскай мовы павінен вучыцца штодзённа ўвесь наш друк, а асабліва раённы, для якога папулярнасць і канкрэтнасць вылажэння—важнейшая справа.

А як гэты ленінскі прынцып прамаўлення ў практыцы нашага раённага друку? Вядома, у гэтым пытанні ёсць некаторыя поспехі, але далёка не на вышыні яшчэ большасць нашых раённых газет.

Возьмем абзац са справаздачнай зачеткі аб раённым злёце Чырвонапольшчыны:

«Т. Ляпцін сказаў, што — селько-раўскае лярэ як ніколі павінна быць вострым у барацьбе з класава-варожымі элементамі, якія будуць нязіроўваць усю сваю шкодніцкую работу на зрыў намечаных партый і урадам мэрпрыемстваў па ўборцы ўраджаю, барацьбе са стрэтамі, савачасовае, высокаякаснае і поўнае выкананне плана хлебапаставак, бульбапаставак, самай жорсткай барацьбы з раскравальнікамі налгаснага ўраджаю».

Гэты, трапіўшы пад руку абзац, характэрны не толькі для чырвонапольскай газеты, а і для многіх іншых. З прыведзеных радкоў мы бачым, як аўтар зліпіў у кучу, у адзін сказ усё «пытанні» і ўрэшце не выблытаўся з наманатага самім-жа клубка. Фраза асімілявала. Таму тут у пачатку мы бачым як бы і правільна дапасаваныя асобныя часткі сказа, але ўжо словы «савачасовае, высокаякаснае» і далейшыя зусім не вяжуцца і не данасоўваюцца з напярэднімі. Паўстае пытанне—каму патрэбна такое нагромаджэнне слоў без сувязі, ці дайшоў гэты сказ да тых чытацкіх колаў, на якія газета разлічана? Вядома, не. Значыць, трэба выказаць гэту думку асобнымі кароткімі сказамі і тады ўсё будзе зразумела. Да гэтага ў першай частцы заметкі і імкнуўся аўтар

ці праўшчык, які залежны сказ, арганічна звязаны з галоўным, адарваў кропкай і атрымалася вось што:

«...выступіў сакратар РК КП(б)Б т. Ляпцін. Які асабліва падкрэсліў тыя задачы, якія стаяць перад партарганізацыяй»...

З перагледжаных нумароў чырвонапольскага «Чырвонага сцяга», жыткав.цкага «Прымежнага комунара», пleshчаніцкага «Барацьбіта за калектывізацыю» і некаторых іншых газет можна было-б яшчэ шырэй паказаць, што заметкі ў гэтых газетах пішуцца цяжкімі, доўгімі, забытанымі сказамі, перапулярыя, нудна, няма ў іх жывасці. І гэта найбольш недахоп раённага друку. Вядома, імкнучыся да папулярнасці, нельга пераходзіць грань, нельга займацца папулярнічаннем, цягнуцца ў хвасце адсталых мас.

Вось як наконт гэтага В. І. Ленін гаворыць: «Вытворчая газета павінна быць папулярнай, у сэнсе даступнасці мільёнам, але зусім не ўпадаць у папулярнічанне. Не апускацца да неразвітага чытача, а няўхільна — з вельмі асцярэжнай паступовасцю—паднімаць яго развіццё» (Ленін, том 25, стар. 479).

Гэтыя словы выразна паказваюць, якой павінна быць наша газета.

Другім недахопам мовы раённых газет з'яўляюцца агульныя фразы, абстрактныя разважанні, неканкрэтныя, шаблонныя, збітыя словы і выразы.

Амаль у кожнай раёйнай (а таксама і радзе цэнтральных) газеце шырока ўжываюць такія словы, як: у галіне, у сэнсе, у адносінах, шляхам, у мэтах, у радзе, маюцца, высоўваць пытанне, завастраць пытанне, зварачаць увагу, разгарнуць справу, ганебнымі тэмпамі, выявіць, вырашыць і інш. Прынцыпова супроць гэтых слоў і выказаў нельга лірачыць. Але іх трэба ўжываць у меру, бо перапаўненне гэтымі неканкрэтнымі, агульнымі выразамі і словамі газетных матэрыялаў робіць іх аднастайнымі, сухімі, шаблоннымі, «вадой слоў без сэнсу», як гаварыў Ленін.

Ужо амаль анекдатычнымі сталі такія збітыя выразы, якія вельмі часта ўжываюць нашы раённыя газеты:

«Але на раду з дасягненнямі маюцца і недахопы» (жыткав.цкая газета

«Прымежны комунар» за 15 ліпеня).

Каму не прыходзілася чытаць такіх тыповых пазбонных зваротаў:

«Справа са стварэннем насенфондаў».

У галіне збору насення, у галіне барацьбы з класавымі-варожымі элементамі».

«Па лініі арганізацыі».

«Шляхам распаўсюджвання на аснове добраахвотнасці».

Усе гэтыя пазбонныя выразы ўзяты з крупскай раённай газеты. Але яны тыповы і для іншых газет.

Такія звароты толькі прытуляюць астрату большэвіцкай зброі, якую з'яўляюцца нашы газеты.

Возьмем, напрыклад, непатрэбныя паўтарэнні, выкінуўшы якія можна было-б гэта месца заняць другім матэрыялам. А на адсутнасць месца скардзяцца ўсе нашы газеты.

Накажам толькі наасобныя прыклады.

«Чырвоны сцяг» (чырвопагольская газета) піша:

«Жнейкі не адрамантаваны і патрабуюць аглядага ремонту».

Навошта паўтараць два разы словы «адрамантаваны» і «ремонт»?

Або прыклад з жыткавіцкага «Прымежнага комунара»:

«Нагас па-большэвіцкі падрыхтаваўся як было ўжо сказана па падрыхтоўцы да ўборачнай».

Такіх сказаў у жыткавіцкай газеце колькі хочаш. Невядома, для чаго патрэбна было тав. ЯСТРЭМСКАМУ, які пісаў гэту заўважку (ён-жа і рэдактар газеты), устаўляць словы «па падрыхтоўцы»?

З гэтых прыкладаў відаць, як трэба прадумваць кожны сказ, каб не было ў ім лішніх слоў.

Нераходзячы да іншамовных слоў, на чым таксама трэба завастрыць увагу нашага раённага друку, трэба ўспомніць пра тую барацьбу, якая адбылася на мовазнаўчым фронце ў БССР. Класавыя ворагі—беларускія контррэвалюцыйныя нацдэмы, шырока ўводзячы ў беларускую мову касцёльныя і царкоўныя архаізмы і паланізмы, прапіхаючы ў мову «самабытныя» словы, усімі мерамі стараліся выжываць з яе інтэр-

нацыянальна-рэвалюцыйныя словы. Нацдэмы імкнуліся затрымаць уліццё ў беларускую мову багацця рэвалюцыйнай лекікі міжнароднага пролетарыята. Але рабочы клас разам з калгасным сялянствам над кіраўніцтвам камуністычнай партыі разбілі контррэвалюцыйную нацдэмаўшчыну на ўсіх франтах, у тым ліку і на мовазнаўчым. Выданнем пастановы ўрада аб спрашчэнні і рэарганізацыі беларускага правапісу быў канчаткова нанесен сакрунальны ўдар нацдэмаўшчыне ў мове.

І цэнтр слоўнік нашых газет з кожным днём убагачаецца рэвалюцыйнымі словамі, інтэрнацыяналізмамі, новымі словамі, узятымі з жывой мовы рабочых мас.

Але некаторыя нашы раёныя газеты ва ўжыванні іншамовных слоў упадаюць у крайнасць. Не шкодзіць успомніць, што В. І. Ленін радзіў не ўжываць без патрэбы іншамовныя словы, калі ёсць удалыя адпаведныя словы неіншамовнага паходжання.

Шырока ўжываючы такія словы, як апарат, арганізацыя, брыгада, кадры, клас, культура, план і многія, многія іншыя, не гаворачы ўжо пра інтэрнацыянальна-рэвалюцыйныя словы, нашаму раённаму друку трэба аднак моцна трымацца ўказанняў Леніна ў гэтым пытанні. Трэба іншамовныя словы ўжываць толькі тады, калі цвёрда ўпэўнены, што яны да рэчы, а то часта яны ставяцца не к месцу. Напрыклад, «Чырвоны Пагойшчына» піша:

«Мы не арыентаваны ад вымадкаў нажыру»..., «патрэбна было сказаць «Мы не гарантаваны»...

«Чырвоны сцяг» усюды замест «нармальны», або «ненармальны» ўжывае «нармовы», або «ненармовы», не гаворачы ўжо пра суфікс «ір», які павінен, як правіла, выкадвацца з іншамовных слоў. Напрыклад, пішуць «ігнарыраваць», «канстатыраваць» і інш. замест «ігнараваць», «канстатаваць».

«Прымежнаму комунару» вельмі падобаецца такі выраз: «Штодзённа фурманкі з сенам цыркулявалі па аддзельных пуншт».

Шмат падобных іншамовных слоў раёныя газетныя работнікі ўжываюць для таго, каб паказаць сваю «асвецённасць», прычым вельмі часта не да рэ-

чы. І калі ішпамоўнае слова тым, што яно мала зразумела, аслабляе сілу і постраждае нашаму друку, яго трэба не ўжываць.

Нару слоў трэба сказаць нахоят **скарочаных** слоў у нашых газетах, так званых канструктыўных слоў. Бясспрэчна, такія скарочаныя словы, як ЦК, СНК, ЦВК, МОПР, Асоавіяг і многія іншыя, сталі больш папулярнымі, чым поўнаасцю расшыфраваныя. Але ў нашых раённых газетах ужываецца вельмі многа мала зразумелых скарочаных словаў: БРК, БРЖ, ППР, ДСК, РОЗ, к-с, с-с і шмат іншых. А выраз раённаму друку ў першую чаргу патрэбна памятаць указанні тав. **Кагановіча**, які сказаў, што для большай зразумеласці мовы не трэба ўжываць такія скарочаныя словы як ЦК і іншыя.

Вось тыя моманты, якія трэба было адзначыць для таго, каб данамагчы нашаму раённаму друку ў рабоце над мовай сваёй газеты.

Некаторыя газеты робяць правільна, калі стараюцца папаўняць запас слоў з жывой мовы. Але бываюць выпадкі, калі тут яны становяцца на няправільны шлях. Развіваць мову, убагачаць яе патрэбна, вучачыся гэтаму ў В. І. Леніна і тав. Сталіна. Мова трэба вучыцца і ў лепшых рэволюцыйных беларускіх і рускіх пісьменнікаў. Нарэшце, трэба скарыстоўваць жывую мову рабочых і калгасных мас. Але нельга браць проста мясцовыя словы і ўзаконьваць іх, нельга ўводзіць і такія словы, як скажам, «**нароўская ферма**» (чырвоўская газета), «**валандчыскія мячэры**» (чырвонапольская газета), «**усядзібны участак**» (таксама), «**шайнасець**» (круцкая газета) і іншыя няўдалыя словы.

Мы ведаем, што В. І. Ленін у сваіх творах таксама шырока скарыстоўваў багатае жывой мовы, пагаворкі, прыказкі, але ён іх уводзіў к месцу, браў толькі тое, што зразумела і можа дайсці да самых шырокіх працоўных мас.

Для папырэння і ўзбагачэння газетнай мовы трэба выкарыстоўваць таксама мову фабрыкараўскіх пісем і лістак. Рабочы і калгаснік піша ў сваю газету той мовай, якой ён гаворыць. А ў рэдакцыях часта жывы струмень фабрыкаўскага слова выкідваюць і падпраўляюць яго заметку той казёнай мовай, якой пішацца ўся газета.

У мове рабочых і калгаснага сялянства ёсць надзвычайнае багацце сінонімаў, жывых эпітэтаў, прыказак, пагаворак—усё гэта, калі яго ўмеа выкарыстаць, зробіць мову канкрэтнай, жывой, каларытнай і вострай.

Нарэшце, гаворачы пра мову газет, пельга абмінуць і такі момант, як **сэнс** слова. У нашых газетах вельмі часта даюцца словы з процілеглым сэнсам. Напрыклад, «**забараніць**» і «**абараніць**». Замест таго, каб сказаць: «Член сельсавета абараняе кулакоў», адна раённая газета піша: «Член сельсавета **забараняе** кулакоў». А «забараняе» ў перакладзе на рускую мову азначае «запрэчае». Або словы «**пярэчыць**» і «**супярэчыць**» (першае азначае «**возражаць**», а другое «**противоречить**») вельмі часта блытаюцца. Напрыклад, «я не **возражаю**» часта па-беларуску перакладаецца «я не **супярэчу**», што азначае «не **противоречу**».

Выраз «**у адносінах**» многія газеты даюць няправільна ў адзіночным ліку «**у адносіне**» і шмат іншых.

У гэтай частцы артыкула разгледжаны хібы нашых раённых газет, толькі з боку лексіі. Многія-ж з іх грэшаць сумроць элементарнай граматыкі і правапіса. Напрыклад, «**Чырвоны сцяг**» (чырвонапольская газета). Дарэчы газета ўжывае два тэрміны і «**краснапольскі**» і «**чырвонапольскі**» на адной-жа старонцы. Трэба трымацца чаго-небудзь аднаго) ў загаловку сваёй газеты не патурбаваўся выдлучыць нават мяжкі знак, які па новаму правісцу тут не патрэбен. Але аб гэтым мы пагаворым у наступных нумарах «**Большаўскага друку**».

МАКЕТ І РАБОТА НАД ІМ

Апарат налітадзельскай газеты нешматлікі, і ў большасці выкладкаў вёрсткай газеты займаецца сам рэдактар. Дзень, у які вяртаецца газета, рэдактар шыкрэслівае са свайго рабочага календара, бо вёрстка, як правіла, займае вельмі шмат часу.

Часамі вяртаюць на чаргэ рэдактар і сакратар. Часу траціцца столькі-ж, але дадаецца новы элемент: кожны нумар газеты звонку выглядае на-свойму, аднаведна густу і разуменню аб «афармленні» чарговага выпускаючага.

Мала спрактыкаваныя ў пытаннях газетнай тэхнікі рэдактары даяраюць метранажу або наборчыку і цалкам спадзяюцца на іх густ. Усё гэта робіць афармленне газеты непастаянным і вынадовым. Выдзілінецца ў газеце не той матэрыял, які рэдакцыя хацела выдзіліць і наадварот. У рэзультате цярпіць чытач, якому цяжка прыстасавання да «вылучага» афармлення газеты.

Як аўладаць тэхнікай вёрсткі і газетнага афармлення?

Роботы рэдакцыі, які займаюцца афармленнем газеты (лежы за ўсё ў справай будзе займацца пастаянны адзін чалавек, а не ўсе на «чаргэ»), павінны перш за ўсё добра ведаць «лічбовыя» даныя свайго газеты:

1. Колькі палос у газеце.
2. Колькі слупкоў у паласе.
3. Колькі радкоў корпуса (або цыцэра) умяшчае адзін слупок, адна паласа, уся газета. (Разлік трэба весці па асноўнаму шрыфту свайго газеты).
4. Колькі знакаў корпуса ўваходзіць у адзін радок.

Трэба гэта для таго, каб у нумар здаваць столькі матэрыяла, колькі яго можа ўвайсці ў чатыры старонкі — ні больш, ні менш.

Дакладна ведаць, колькі радкоў адпраўлена ў набор, колькі яшчэ трэба адправіць, можна, наладзіўшы ўлік матэрыяла і навучыўшыся падлічваць радкі артыкулаў і заметак.

Далучым, што ў друкарскім радку корпуса ўмяшчаецца 35 знакаў (літар, прабелаў паміж словамі і знакі шрыты-

ку), а ў радку артыкула, надрукаваным на машыныцы — 54 знакі. Для таго, каб даведацца, колькі радкоў корпусам зойме яшчэ ненадрукаваны артыкул, трэба зрабіць наструпны арыфметычны дзеянні падлічыць, колькі радкоў у артыкуле атрыманую колькасць радкоў: памножым на 54 (г. зн. на колькасць знакаў у кожным радку) і атрыманую ў рэзультате множэння лічбу падзелім на 35 (г. зн. на колькасць знакаў, якія ўмяшчаюцца ў друкарскі радок). Лічба, што атрымаецца ў рэзультате дзеяння, і будзе колькасцю друкарскіх радкоў.

Ён быў больш простым спосаб: трэба друкаваць на машыныцы ўсе артыкулы і замяткі такім чынам, каб у кожным радку была тая-ж колькасць знакаў, якую мае друкарскі радок, у даным выпадку 35 знакаў.

Можна пайсці на лініі аблічэння і пайсці далей — друкаваць на лістку заўсёды пэўную колькасць радкоў (20, 30, 35, такім чынам падлік колькасці радкоў у артыкуле не прадстаўляе ніякай труднасці).

Далучым, што газета, якую нам прадстаіць зьявіцца, складаецца з 4-х старонак па 5 слупкоў. У кожным слупку 100 радкоў корпуса, г. зн. адна старонка ўмяшчае 500 радкоў корпуса, а ўвесь нумар газеты — 2.000 радкоў.

Ці значыць гэта, што ў нумар трэба здаваць дзве тысячы радкоў? Зразумела, не. Будучыя загаловкі, шпалкі і рысункі выцягваюць частку матэрыяла; апрача таго, першая старонка мае заглавак газеты.

Колькі-ж радкоў трэба здаць на гэтым нумар? Сярэднія лічбы, узятыя з вопыта паказваюць, што шпалкі і загаловкі, канцоўка, лінейкі і прабелы матэрыяла (не лічачы ілюстрацый) займаюць прыблізна 20 проц. усёй газетнай плошчы. Такім чынам на 2, 3 і 4 старонкі трэба здаць радкоў па 400, а на першую яшчэ менш, бо заглавак газеты займае яшчэ паўсотні радкоў. Усяго ў чатырох-палосным нумар увайдзе чыстага тэкста 1.500 радкоў.

Істотным момантам вёрсткі з'яўляецца не толькі правільнае, з пункту гледжання палітычнай важнасці, размеркаванне матэрыяла па газетнай паласе, а таксама быстрыня самога працэса вёрсткі.

Правільнасць і быстрата вёрсткі патрабуюць нейкага падрыхтоўчата працэса, бо звычайна правільна газету ў атмасферы друкарскай спешкі вельмі цяжка. Такім падрыхтоўчым працэсам з'яўляецца **макетаванне**. Макет — гэта выгляд будучай газеты. Ён дае рэдакцыі магчымасць вызначыць выгляд нумара газеты яшчэ ў працэсе набору або складання плана нумара. Рабіць яго можна двума спосабамі: клеіць і рысавань.

КЛЕЕНЫ МАКЕТ. Калі набор гатовы, рэдакцыя атрымлівае адбітак з яго, г. зн. гранкі. Іх расклеіваюць на лістку паперы, роўным газетнай старонцы. У прамежках паміж наклеенымі артыкуламі і заметкамі вынісваюцца загалоўкі і публічкі намячаюць, якімі шрыфтамі іх набіраць. Адбіткі рысункаў таксама наклеіваюць на аднаведнае месца — і макет гатовы.

РЫСАВАНЫ МАКЕТ. На лістку паперы, разграфленым па колькасці паласных слупкоў, рысуюць будучы выгляд старонкі, г. зн. вынісваюць шпільку (або паказваюць нумар яе) на такую колькасць слупкоў, якую яна павінна заняць у газеце. Потым паказваюць стрэлкамі месца кожнага артыкула, заметкі, рысунка, загалоўка. Неабходна строга прытрымлівацца колькасці слупкоў, радкоў і аб'ёму макета і колькасці радкоў у артыкулах, заметках і рысунках і пачынаць месца для будучых загалоўкаў.

Гэтым калястацка рысаваным макетам.

Клеены макет мае рад недахопаў. Яго можна зрабіць толькі калі набор ужо ўвесь гатовы і ў рэдакцыю прысланы адбітак з набору. Расклеіванне — працэс даволі марудны і натуральна, што ён не распазагае к таму, каб зрабіць некалькі варыянтаў старонак і выбраць з іх найбольш метаэгодны і лепшы. Звычайна пры расклеіцы спыняюцца на першым-жа варыянце. Апрача таго клейка мае і рад тэхнічных нязручнасцей.

Для клейкі прыходзіцца разразаць гранкі на часткі, што потым пры вёрстцы перашкаджае метравпажы адшукаць аднаведныя слупкі набору.

Галоўная перавага рысаванага макета ў тым, што яго можна зрабіць адначасова са здачай матэрыяла ў набор, грунтуючыся на запісах, зробленых пры адпраўцы матэрыяла ў друкарню.

Апрача таго, лёгка пакідаць некалькі варыянтаў паласы і выбраць найбольш удалы.

Як складаць правільны і граматны рысаваны макет?

Адрэдагаваўшы матэрыял, запісаўшы яго з дакладным улікам займаемага ім месца і адправіўшы яго ў набор, мы можам прыступіць да складання макета нумара.

Яго можна ўнадбіць чарцяжу або плану. Ён дае рэдакцыі магчымасць вызначыць выгляд нумара газеты яшчэ ў працэсе набору або складання плана нумара.

На падставе запісаў здачы, арыгіналаў у набор мы павінны размеркаваць матэрыял па палосах, г. зн. зрабіць разметку нумара. Потым уставаўляем які матэрыял вядучы (галоўны) на кожнай паласе і пасля гэтага можна прыступіць да макетавання кожнай паласы ў паасобку і ўсяго нумара газеты ў цэлым.

З якіх элементаў складаецца макет паласы? Перш за ўсё **тэкставы матэрыял**. Гэта вельміныя нам вядомыя па шматлікім запісаў арыгіналаў, вяданых у набор. Але гэтага мала. Кожная заметка мае загалоўка, потым над тэмай, а над асобнымі заметкамі, ёсць «шпілька» — вельміныя пакуль для нас неведомыя, іх і трэба вызначыць. Робіцца гэта такім чынам: у заметцы, напрыклад, 30 корпусных радкоў. Мы рашылі не развірстаць на дзве калонкі і набіраць загалоўка 20-м гермесаў у два радкі. Успомнім, што ў корпусе 10 пунктаў. Значыцца, радок 20 гермеса=2 радкам корпуса. 2 радкі 20 гермеса=4 радкам корпуса.

2-калонны загалоўка выбранага набору кегля ў пераводзе на корпус=8 радкам. Два радкі пойдучы на адбіўку загалоўка і на разбіўку ўнутры заметкі. Значыцца, уся заметка зойме 40 рад-

коф, у тым ліку 30 радкоў — листка тэкста і 10 радкоў — на загалоўак.

Разлік месца, якое займае «шапка», робіцца так: калі мы расшылі першы радок «шапкі» набраць 36-м, другую 16-м і трэцюю 24-м, то ўся «шапка» ў вышыню займе $36 + 16 + 24 = 76$ пунктаў. Паміж кожным радком «шапкі» мы прыкладваем 4 пункты, уся-ж «шапку» адбіваем 6-пунктовым рэгістам. Усяго на адбіўку ідзе $4 + 4 + 6 = 14$ пунктаў. Уся-ж «шапка» разам з адбіўкай мае вышыню 90 пунктаў, або 9 корпусных радкоў. Калі мы развештаем «шапку» на 3 казюкі, то яна займе $9 \times 3 = 27$ радкоў, на 4 казюкі — 36 радкоў і т. д.

Трэба заўважыць менш на ўвазе, што на «шапкі» і загалоўкі трэцяцца 15-25 проц. усяй газетнай плошчы.

Калі мы дакладна вызначылі, колькі месца займае матэрыял з загалоўкамі і «шапкамі» і маем на руках канца рысункаў (або ведаем іх дакладныя меры), мы можам рабіць макет. Выходзім гэтаму, на паласе якой чатыры казюкі, вышыня казюкі 100 радкоў корпусна.

На гэтай паласе нам трэба размясціць наступны матэрыял:

1) назва газеты $10 \times 4 = 40$ радкоў, 2) перадавы — 68 радкоў, 3) агульная «шапка» на ўсю паласу — 20 радкоў, 4) звесткі 30, 25, 18, 38, 40 радкоў разам з загалоўкамі. Усе гэтыя звесткі «шапка» з перадавы даны на адну тэму — аб эканоміі хлебапажары. На гэту-ж тэму даны і два рысункі. Апошні матэрыял аб хлебапажары па гэтым паласу ў нас ёсць артыкул на 90 радкоў (падваз) аб зямельнай партыянавай дапамоце ў калгасах.

На вальным макеце зніма таго, што павінна быць абавязкова на ўсякім практычным макеце — няма пашаў звестак. У даным выпадку мы замяшлі іх нумарамі звестак.

Калі ў працэсе складання макета выяўляецца неабходнасць змяніць загалоўка звесткі, ужо зданай у набор, то гэта робяць так: пішуць новы загалоўак і ўказваюць, які з ужо зданых ён замяняе. «Шапкі» звычайна прыклада-

юць да макета і на іх абавязкова каб унікнуць блытаніны, указваюць, да якой іменна паласы яны адносяцца. Калі на паласе некалькі «шапак», іх трэба адрозніваць тым нумараваннем. Клішэ прыкладаюцца ў асобных калвертах, прычым на калверце, прыклеіўшы адбітак рысунка, пішуць, на якую паласу ён ідзе, яго нумар і падніс. На макеце абавязкова падпісваюць нумар рысунка і падніс. Усё гэта трэба для страхуны ад блытаніны.

Калі рабіць макет не трэба ніякіх асаблівых прыставак і т. д. Даволі ўзяць чысты ліст паперы і разграфіць яго адпаведна размерам газеты. Гэта будзе макет у натуральную велічыню, пад ім для таго, каб усе працавалі. Нават калі рэдакцыя прывыкла да макета, не трэба будзе спецыяльна графіць паперу. На любым старым нумары газеты калвертам алоўкам можна напісаць, будучы нумар газеты, г. зн. макет.

Да кожнага свайго нумара рэдакцыя павінна падыходзіць прыкладна. Гэта значыць, што не трэба абмяжоўвацца адным макетам. Трэба паводзіцца, графіць яшчэ 1-2 макеты, г. зн. пішуць другое вырашэнне развешткі матэрыяла і выбіраць з іх найлепшы вынік.

А. Валжанаў і М. Нэйман.

«Афармленне і верстка палітадзельскай газеты».

Выстаўка аператыўных бюлетэняў фабрыкі «Спартак» (Гомель), якія выпускаліся ў час агледу харчовай прамысловасці.

Штодзенкі „МАЛАНКІ“ І „СТРЭЛЫ“

У апошні час усё больш пачалі па-шырацца «маланкі» і «стрэлы», згромаджаныя ў сабе лепшыя рысы апэратыўнасці пісавога друку, яго канкрэтнасці і дзейнасці. «Маланка» — экстраны (тэрміновы) выпуск газеты. «Маланка» асабліва патрэбна зараз у калгасе, дзе йорак масквецка, глыбока ханаецца, і пісавы большавіцкі друк шаліцца прымяняць усё больш і больш тонкай метады работы, каб вытрымаць яго актыўнасць ва ўсіх, пават самых вызначных прад'явіннях.

«Маланка» кароткая і канкрэтная. Не ўдары быстрыя.

«Маланка» паведамляе аб факце, які дарыўся сёння, яна паказвае, ша чый гэта, дзе іменна і пры якіх умовах адбылося адставаанне, зроблена памылка і т. п.

«Маланка» можа складацца пават з ёнкой зметы. Тэхніка выпуску яе проста: калі няма машыні, можна пісаць на і канірку проста ад рукі. Справа не ў колькасці матэрыяла, а ў яго палітычнай заастратнасці, канкрэтнасці і па-дзейнасці.

Апразмадная сіла заключаецца ў гэтым маленькім жывым інструменце.

Але нехта злоўжываць гэтым інструментам. «Маланка» павінна абавязкова даводзіць справу да канца. «Бліснула маланка — ударыць гром» — так павінен думаць кожны калгаснік. «Маланка» — добрая дапамога рэдакцыі, агляду канкурса або якой-небудзь іншай маса-

вай кампаніі. Яны — неадлучнае звязнае работы ўдарных брыгад друку.

«Маланка», напрыклад, арганізуюць калгаснікі на ліквідацыю адставаання ў шадрыхтоўцы да вясны, сінхронізуюць аб паломцы трактара, аб факце прэснай сяўбы і т. д. «Маланка» падхваляюць цікавы вопыт і хутка разносяць яго па брыгадах. «Маланка» — добры сродак ўзмацнення актыўнасці на сходах калгаснікаў і калгасніц. Уяніце сабе сход па пытанню аб рабоце сельпо. Докладчык дае справаздачу. Выступленніў мала, сёй-той байца салсавань адносіны з загадчыкам магазіна. Але побач са сходам засядае рэдакцыя насценгазеты. Яна сабрала прапановы і крытычныя заўвагі аб рабоце сельпо. Імат матэрыяла ёй не патрэбна, яна імкнецца высветліць і паказаць асноўныя недахопы ў рабоце сельпо. Праходзіць 30-40 хвінут і на сходы з'яўляецца невялікая насценгазета з двума-трыма крытычнымі заўважаннямі. Яе перадаюць з рук у рукі. Яна ўзбуджае дзейнасць. З яе дапамогай на сходы разгортваецца крытыка.

Нарэшце, «Маланка» — гэта добры ўчотчык. Яе можна паставіць ля мажартні, у рамонтнай майстэрні, у школе. Яна будзе паказваць калгаснікам, як ідзе работа на важнейшых участках.

Словам, «Маланка» можа быць выпутчаная рэдакцыяй брыгаднай газеты ўсюды, дзе патрабуюцца хуткія і рапучыя дзеянні, актывізацыя мас, выяўленне ініцыятывы. Настойлівасці ажыццяўленне работы. Скарыстайце вопыт «Маланкі» ў брыгадах.

Юр. Т.

АБЫВАТАЛЬ У ГАЗЕЦЕ

Усё пачалося з таго, што

«... у адзін з прыгожых дзён чэрвеня ў мястэчку Узда з'явілася аб'ява наступнага зместу:

«Толькі адзін дзень. Беларускі соўгасны тэатр малых форм».

Тав. Б. СОРЭНЗОН, займаючы пост рэдактара раённай газеты, рашыў адначыць прыезд тэатра спецыяльным выступленнем у друку.

Што-ж, ініцыятыва пахвальная. Справа патрэбная. Толькі тэатру малых форм ад гэтай ініцыятывы не паздаровілася. Скажам яшчэ: рэдактар без усякай літасці асвістаў калектыў тэатра, накрываў яго ганьбою на ўсю Узду.

На старонках «КАЛГАСНІКА УЗДЗЕНШЧЫНЫ» ў тэрміновым парадку змяшчаецца фельетон пад інтрыгуючым загалоўкам «ФІНАЛ АДНАГО ВЫСТУПЛЕННЯ».

Бравы ўздзенскі фельетаніст пачынае сваю неміласердную расправу над тэатрам. Ён і ў афар, і ў профіль, ганюе па меры сваіх сіл і магчымасцей.

За што-ж такая пільнаецца? У чым правінілася бедныя артысты тэатра малых форм перад грозным і неурымірым рэдактарам? Што выклікала гнеў тав. Б. Сорэнзона?

Пільнае вока фельетаніста, аказваецца, убачыла, што ў калектыва соўгаснага тэатра малых форм

«... было жаданне паказаць сябе, як артыстаў вялікіх тэатраў».

Моцны аргумент!.. Выкрыўшы такіх камарыных мэты артыстаў, рэдактар выпосціў ёй бізлітасны прыгавор.

«... КАЛІ НАВАТ НЕ РЭЦЕНЗІРАВАЦЬ ВЫСТУПЛЕННЕ СОЎГАСНАГА ТЭАТРА, ТО УСЁ РОЎНА МАСТАЦКАГА ТАМ БЫЛО ВЕЛЬМІ МАЛА».

Ударыўшы абухам па галаве, рэдактар не палічыў патрэбным сшыўца больш-менш трунтоўна на самім выс-

тупленні тэатра, па ігры наасобных артыстаў.

Не, тое, што рабілася на сцэне, тое, што ён бачыў уласнымі вачыма перад адкрытай заслонай, менш за ўсё цікавіла фельетаніста. Не для гэтага ён заахвотыў сваё піро. Не спектаклю ён прысвячае фельетон.

Бяспрашна і самаахвирна рэдактар бярэ на сябе вялікую і слаўную місію: выкрыць поўным голасам, так, каб пачулі ўсе ўздзенскія абываталі, некаторыя інтымныя пікантныя дэталі... І ён, натхнёны гэтай «высокай» ідэяй, а перапіліваецца чаркаю, пакуль снуецца заслона...

Позняя ноччу скончыўся спектакль. Ануецца заслона. Але ў адважнана рэдактара ўздзенскай газеты асабліва пільнаецца, заостраная як клінок:

«СКОНЧЫўСЯ СПЕКТАКЛЬ. ЦІ СКОНЧЫўСЯ ЁН? НЕ. ТОЛЬКІ СПУСЦІЛАСЯ ЗАСЛОНА...»

Т...се, настаражыцца: тут нейкая тайна. Спектакль скончыўся, глядачы разыйшліся. Ушлі і артысты адначыцца пасля выступлення. А пільны і пястомны рэдактар запэўнівае, што ўсё гэта няпраўда, што спектакль не скончыўся, што проста толькі снуецца заслона...

Фельетаніст недарэмна навастрыў сваё піро. Рэдактар усё выкрыў, усё высветліў і, у прыватнасці, тое, што адбылося пасля таго, як артысты, скончыўшы выступленне,

«... накіравалі свае крокі да ўздзенскай гасцініцы».

І так артысты прыбылі ў гасцініцу:

«Праўда, загадчыца гасцініцы не вельмі ветліва з імі абыйшлася. Яна забыла, што трэба змяніць бялізну, што неабходна лампа. Але артысты народ бывалы, яны ўлічылі, што можа быць такое здарэнне і захапілі з сабой сваю бялізну. За тое загадчыца

гасцінніцы астаіпа ім некалькі свабодных ложкаў».

Чытач, не абурайцеся. Вы здзіўлены і нічога не разумееце, прычым тут пейкія двухсэнсоўныя намёкі на поведку іаслоны, каму патрэбны гэтыя дэталі нахонт бялізны і свабодных ложкаў, калі гутарка павінна ісці аб якасці выступлення тэатра малых форм перад уздзенскімі гледачамі?

Цярпівае і яшчэ раз цярпівае. Што мы можам зрабіць, калі тав. Б. Сорэзон не карыстаецца іншымі крытэрыямі ў ацэнцы тэатра, апрач... бруднай бялізны. Будзем жа уважліва слухаць, аб чым фельетон гаворыць далей:

«... ПАСЛЯ ГУТАРАК УСЁ ЗАСНУЛІ. ЗАСНУЛІ І АРТЫСТЫ, І ЛЮДЗІ, ПРЫБЫЎШЫЯ ў УЗДУ ПА СПРАВАХ.

АЛЕ ТУТ ПАЧЫНАЕЦЦА ТОЕ, ЧАГО НЕ МАГЛА ПРАДБАЧЫЦЬ НІ ЗАГАДЧЫЦА ГАСЦІННІЦЫ, НІ КАМАНДЫРАВАНЫЯ...

РАНІЦОЙ УСЁ ВЫСВЕТЛІЛАСЯ. ВЫСВЕТЛІЛАСЯ, ШТО НЕКАТОРЫЯ ЛОЖКІ АСТАЛІСЯ СВАБОДНЫМІ, БО ЛЮДЗІ СПАЛІ ПА ДВОЕ. МОЖА БЫЦЬ АРТЫСТЫ БЫЛІ МУЖ'Я З ЖОНКАМІ».

Рэдактар з імпэтам смакуе дэталі сваёй экспедыцыі ў гасцінніцу мястэчка Узда. З бурным энтузізмам ён капаецца ў бруднай бялізне, і мы не сумняваемся, што ён заслужыў удзячнае аншлагішчыны за інтрыгаванай абыватальшчыны.

І рэдактар стараецца, каб толькі лепш задаволіць густ абываталя. На старонках сваёй газеты ён нястомна апісвае, як «... на ложках безмятэжна спалі ў абдымках артысты з артысткамі».

Апісвае і чытае жараль, сам смакуючы сваю-ж уласную пошласць:

«НАПЭўНА АРТЫСТЫ АДЧУВАЛІ СЯБЕ ў ГАСЦІННІЦЫ, ЯК ДОМА: ВОЛЬНА, ПРЫВАБНА. ПРЫЧЫМ ТУТ ЗАСЛОНА? ЯНЫ ЛІЧЫЛІ, ШТО З'ЯўЛЯЮЦЦА ПРАДСТАЎНІКАМІ РЭАЛЬНАГА СВЕТА І ТАМУ АДКІНУЛІ ў БОК УСЯКІЯ ТАМ АБЫВАТАЛЬСКІЯ «ЗАБАРОНЫ».

ХТО МОЖА ўТРЫМАЦЬ АРТЫСТЫЧНЫЯ, БАГАТА АДАРОНЫЯ РЭАЛІЗМАМ НАТУРЫ? ХІБА ЗАГАДЧЫЦА ГАСЦІННІЦЫ ЦІ КАМАНДЫРАВАНЫЯ? ДРОБЯЗЬ, МЕЛЮЗГА, ХІБА ЯНЫ РАЗУМЕЮЦЬ ШТО-НЕБУДЗЬ ў САПРАўДНЫМ РЭАЛІЗМЕ?»

Дрыжыце «артыстычныя, багата адароныя рэалізмам натуры». Дрыжыце, нашчасныя прадстаўнікі «рэальнага света». Тав. Б. Сорэзон, гераічны і сажалданы боец за гонар мундзіра уздзенскай гасцінніцы, пакажа вам, што значыць крыўдзіць жараль. Ёсць яшчэ порах у жаракішніцах рэдактара «Калгасніка Уздзеншчыны» і ён ні за што не дазволіць, каб на тэрыторыі уздзенскай гасцінніцы дапускалася «вульгарызацыя рэалізма». О, не!

«... ГАСЦІННІЦА МЕСЦА ГРАМАДСКАЕ. У ЁЯ НЕ ДАПУСКАЕЦЦА ВУЛЬГАРЫЗАЦЫЯ РЭАЛІЗМА, НА ШТО ЗДОЛЬНЫ АРТЫСТЫ-МАСТАКІ СОўГАСНАГА ТЭАТРА БЕЛАРУСІ».

«Фінал аднаго выступлення» скончаны. Абываталь у газеце, відавочна, змарыўся без канца смакаваць сваю-ж пошласць і таму ставіць кропку, заключаючы свой, з дазволу сказаць, фельетон суровым вынадам.

«У ДАНЫМ ВЫПАДКУ МЫ МАЕМ СПАЛУЧЭННЕ ХАЛТУРЫ З НАХАБНАСЦЮ».

Вы ўгадалі, хоць і адносіце гэтыя словы не на адрасу. А ну, падумайце, паварушыце мазгамі, каму трэба адрасаваць гэтыя словы? Маўчыце, не хочаце прызнавацца.

Што-ж, скажам за Вас: ваш фельетон талантліва спалучае ў сабе халтуру з пашляцнай самай высокай маркі.

І мы па сяброўску раім вам адмовіцца быстрой ад ролі настаўніцка матэрыялаў для абыватальшчыны. І чым хутчэй, тым лепш і для вас, і асабліва для газеты.

што ім асабліва патрэбна — практыку выпуску нацыянальнай газеты.

Трэба было загадзя падрыхтаваць выступленне двух-трох рэдактароў лепшых нацыянальных газет, каб яны падрабязна расказалі вопыт сваёй работы, усе асаблівасці самых драбніц. На з'езд можна было б запрасіць рэдактара, які расказаў бы, як трэба дабівацца рэагавання па донёсах.

Вось некалькі нашых заўваг да таго, як можна было з найбольшымі рэзультатамі правесці рэальны рабселькорскі з'езд. І, верце, таварышы з заслаўскай газеты, што з такога з'езду дэлегаты не паўцякалі б дадому, а ўважліва слухалі б выступаючых і вучыліся б лепш працаваць.

КРЫТЫЧНЫЯ ЗАМЕТКІ

Жывуць яшчэ плагіятары

Рэдакцыя «Большавіцкага друку» атрымала з палітдзелу Магілёўскай МТС пісьмо. У гэтым пісьме работнік палітдзельскай газеты скардзіцца на плагіятарыю з Боркавіцкай палітдзельскай газеты. Не паспеў тав. Міроненка даць у магілёўскай палітдзельскай газеце «шпакі», як яна ўжо рэкам адбіваецца ў Боркавічах. 5-га мая газета палітдзелу Магілёўскай МТС «Сцяг ЛЕНІНА» дала старонку.

«Выкараніць старыя бюракратычныя метады ў рабоце МТС, забяспечыць апэратыўнае кіраўніцтва работай трактарнага парка».

План веснавой ўспашкі трактарамі МТС выканан толькі на 54,2 проц.».

Водгукі гэтай «шпакі» шпарка даказаліся да боркавіцкай палітдзельскай газеты і 13 мая яна паўтарыла

«План веснавой ўспашкі трактарамі МТС выканан толькі на 57,4 проц.

Выкараніць старыя бюракратычныя метады ў рабоце МТС. Забяспечыць апэратыўнае кіраўніцтва трактарным паркам».

6 мая «Сцяг Леніна» ў тым-жа артыкуле пісаў:

«План веснавой ўспашкі на 30 красавіка трактарным паркам Магілёўскай МТС выканан толькі на 54,2 проц.

Работнікі боркавіцкай газеты падставілі ў гэты абзац сваю лічбу і вынаў «свой», «мясцовы» матэрыял:

«План веснавых работ у пераводзе на ўспашку на 10 мая трактарным паркам МТС выканан толькі на 57,4 проц.

Магілёўская палітдзельская газета пісала:

«Гэтыя лічбы сведчаць аб сур'ёзнай пагрозе зрыва плана веснавой ўспашкі трактарным паркам. Сведчаць яны аб тым, што дырэкцыя МТС на чале з дырэктарам МТС Ванчуком і рабзчком на чале са старшынёй Госіным яшчэ не перабудавалі сваёй работы па-новаму ў адпаведнасці з рашэннямі XVII партз'езда, не арганізавалі глыбокага кантроля праверкі выканання».

А боркавіцкая газета, унёсшы «новыя лічбы папраўкі», падала гэты абзац у такім выглядзе:

«Гэтыя ганебныя лічбы сведчаць аб сур'ёзнай пагрозе зрыва выканання вытворчага плана трактарнага парка».

Гэта сведчыць аб тым, што работнікі МТС на чале з дырэктарам Чыкуновым—рабзчкомам Зубавым, яшчэ не перабудавалі сваёй работы па-новаму. У адпаведнасці з рашэннямі XVII з'езда ВКП(б), не арганізавалі глыбокага кантроля выканання».

Жывуць яшчэ плагіятары, якія нават штампаваныя, трафарэтныя, канцылярскія выразы другіх газет адольны выдаваць за свой «уласны», «арыгінальны» матэрыял.

Г. М. Я. М. Я.

ПРАЎДА

855102

◆ **«Рэчыцкая праўда»** амялічае апера-
тыўную старонку **«Кэсэ дэпамога боль-
шэвіцкімі тэмпамі правесці ўборку»**. Га-
зета на аснове матэрыялаў **«Знявяды»** па-
пулярнае вонят прыстасаваная камен-
тава ўборцы ў калгасіх Сеньненскага раёна
друкуе рад артыкулаў і выступленняў
перадавых калгаснікаў раёна, перада-
мисцёвых, удакладненых спосабы пры-
стасавання касы на ўборцы ўраджаю
Калгаснікі Ганчароў і Рунейка пішуць у
раённую газету: «Да асацыяцыяна п-
няны быць прыстасаваны дужкі (ср-
ствы), каб эканомнае жыта роўна кла-
лася ў пражок, а не валілася праз пяткі
касы напрыва. Гэта прыстасаванне, а-
всім вядома па паводзе грэчкі, толькі ў-
скансана для касыбы жыта»

◆ **«За большэвіцкі калгас»** — газет-
налітаддзела Капыльскай МТС — вы-
дае «весткі тавару», «напамінкі», «а-
трывогі» і «весткі тавары», якія пасла-
ю на пачатку і канцы года, а таксама
радавому або адстаючаму калгасу. «На-
памінкі» або «весткі тавары», пасылаюць
калгасу або брыгадзе, асвятляюць за-
ставанні на тым ці іншым участку і па-
казваюць, за якія канкрэтныя заданні па-
вінна зараз узяцца брыгады.

◆ **На ахову калгаснага хлеба вышлі пі-
онерскія дзевы** — пад такім слоганам
амялічае аператыўную старонку бытмоль-
ская раённая газета **«Калгасны змагар»**.
У старонцы выступаюць піонеры — вярта-
вы калгаснага ўраджаю. Газета ў арты-
куле нам. нач. налітаддзела па комсомолу
тав. Хоймана расказвае аб дзевінах
барацьбы за высокі ўраджай, якія ўве-
дзяцца кожным піонерскім настом. У дзеві-
нік аховы калгаснага збожжа і барацьбы
за ўраджай піонеры запісваюць аб зроб-
леных патранах, аб выяўленых раскід-
нах калгаснага ўраджаю і расказ-
ваюць аб недахопах у рабоце пасевных
вертаўнікоў.

◆ **Бюро Петрынаўскага РК КП(б)Б** аб-
меркавала вынікі рэйда правяркі рэаг-

вання раённымі арганізацыямі на матэ-
рыялы друку і амялічае сеткараў. Рэдакцыя
праверыла 13 раённых арганізацый і
выяўлена, што ў пасевных установах і а-
рганізацыях (насеуд, рабсель) няма нівод-
уліку паступілых для рэагавання пасев-
ных працоўных

Загадчыку раёнага аддзела аховы ад-
роў **Фрыдман** і начальніку мяшчэ **Свят-
кову** за бюракратычныя адрозніе да по-
севных працоўных і затрыманне расследван-
ня на два і больш месяцаў абвешчана су-
ровая вымова з павярджаннем

◆ **Бюлетэнь, прысвечаны падрыхтоў-
цы да раённага злета селькору**, рэдакта-
роў пасевных газет і інспектароў па-
севных выдае чырвоўскі раёны газет
«Соцыялістычная перамога». Бюлетэнь ма-
білізуе селькору ўдзянай работай на
ўборцы забавіць права на адрыванне
чырвоўскага пераходнага сцягу раёнага га-
зеты

◆ **Калгасную смякалку на барацьбу са-
стратэмі** — з такім аплікам анярнуаюся
на калгаснікаў раёна сельская газета **«Боль-
шэвіцкі змэгэр»**. 14 ліпеня 1937 года
святчае гэтаму пытанню амаць усе пер-
шую старонку. Пад анілагам **«Усё»** нагара
на ўборцы пернавых, на барацьбу са стр-
тэмі газета перадае вонят рацыяналіза-
цыі сельска-гаспадарчай вытворчасці ў
калгасіх Маскоўскай вобласці. Колгасна-
дымацель для ўборкі налетлага жыта, ко-
нінх драўляных грэбні — усё гэта вына-
ходна саміх калгаснікаў, якія збор-
сат даеянткі цэнтнераў аярна.

◆ **Гумарыстычны бюлетэнь «АСА»** па-
чала выдаваць газета **«Заслаўская»** МТС
«Палітаддзельская ззязда». На раённым
аддзеле рабселькору гумарыстычны бю-
летэнь карыстаўся выключнай увагай. Па-
вядзе была арганізавана выстаўка вы-
стаўных нумароў бюлетэня і нязарага
калгаснага друку раёна.

◆ **Куставыя злёты рэдактароў соўгас-
ных, калгасных і брыгадных пасевна-
зет, рабселькору, брыгадзіраў, інспекта-**

роў па якасці і актыва органаў кустыні
скликае касцюковікі РК КП(б)Б і
абмяркуюць задачы і задачнікі і
друку, селькораў і ўсяго актыва ў п'яч-
ных аховы ўраджаю, разгортвання ўбор-
кі і падрыхтоўкі да хлебапаставак. З гэ-
павінны мабілізаваць нізавы калгасны і
соўгасны друк і селькораў на выжук
якасць уборкі і абмалоту

Здэты праводзяцца ў 11 пунктах раёна.

◆ **Ізотавец калгаснай вытворчасці Осі-
паў Пётра** выступіў на адзе старшын
пералавых калгасаў Сіроцінскага раёна і
расказаў аб «сакрэтах» свай апрам-т на
касьбе. Тав. Осіпаў дасягнуў рэкорднай
нормы — ён скопчае за дзень 1,30 гекта-
ра сенажаці. Раёны аграром тав. Васи-
леўскі па месцы азнаёміўся з работай

лепшага касца раёна і расказаў ішту пра
Осіпава, як пра лепшага ўдарніка. Члена,
які вывучыў усе капрызы касы і працуе
часна і самааддана.

Раённая газета «Ленінскі шлях» жыва
падхапіла гэты лепшы вопыт пералаво-
касца і перадае яго ўсім калгаснікам.
«Сакрэт» перамог Осіпава ва ўдарнай ра-
боте, у раннім выхадзе на касьбу, у ка-
бе з расой, у найлепшай праўцы касы і
ў аўладанні ўсёй тэхнікай касьбы.

18 ліпеня раённая газета прадаўжае па-
каз лепшых ізотаўцаў калгаснай вытвор-
часці. У гэтым нумары газета расказала
аб тым, што метады Осіпава падхопілі
многімі калгасамі раёна і што ў «Чырво-
най аорцы» старшыня калгаса Путроў Ан-
тон даў новыя рэкорды па касьбе — ён
снасіў за дзень 1,53 гектара сенажаці.

ШТО НОВАГА

у палітадзельскай
друку

* Па «ЛЕНІНСКІМ ШЛЯХУ» — газета па-
літадзельскай Лагойскай МТС — арганізавала
пастаянную старонку вопыта работы парт-
органу ў калгасах. Першым у старонцы во-
пыта выступіў парторг калгаса «Профін-
горы» тав. Жэсткоў, і расказаў як калгас-
рыхтуецца да жніва. У брыгадах створа-
ны званні, абмеркаваны нормы выпрад-
кі, разгортваюцца сёцпаборніцтва на х-т-
чайшую ўборку ўраджаю без страт.

Да 1 ліпеня калгас ізнач з першых у
раёне скончыў касьбу і выкашаў план се-
напаставак дзяржаве.

* **Разалюць чэрвеньскага пленума ЦК
ВКП(б)** аб наляпшэнні і развіцці жыве-
шчадоўлі і аб выкажанні плана паставы
ярына і мяса вытала асобнай брашурой і
разаслала ва ўсе калгасы раёна газета па-
літадзельскай 1-й Менскай МТС — «Ударнік
калгасных палёў». Адначасова газетай вы-
даны макеты пасціжэты «За паршыл-
ства на ўборцы і хлебапастаўках»

* **Заданне** сёцпаборніцтва машыністаў аб-
вешчанае слухам РК КП(б)Б, палітадзель-
жам МТС і РВК па ініцыятыве комсамоль-
на Смольскага. Газета палітадзельскай Слуц-
кай МТС «ЗА ТЭМПЫ І ЯКАСЦЬ» жыва
падхапіла гэту ініцыятыву. З пумара ў ну-
мар газета дае падборкі аб уключэнні ў
конкурс калгаснікаў, працуючых на жні-
ярках, сенавязалках і касілках. Газета

мянічае ліст 25 курсантаў машыністаў,
якія, прапрацаваўшы ва курсах 25 дзён,
добра вывучылі ўборачныя машыны і аб-
вешчаліся дабіцца высокакаснай работы
машыны: «Каб нашы жніаркі і касілкі бы-
лі лепшымі ў раёне» — лішчуць курсанты.

* **ДЗЕНЬ СЕЛЬКОРА** праводзіць у на-
цыянальным польскім калгасе імя Ланцуц-
кага рэдакцыя капільскай палітадзельс-
кай газеты «ЗА БОЛЬШЭВІЦКІЯ КАЛГА-
СЫ». На куставым сельсавецкім адзе
селькораў будуць прапрацаваны пастано-
вы чэрвеньскага пленума ЦК ВКП(б) і
ўсебакова абмеркаваны задачы нізавога
калгаснага друку.

У дзень селькора ў калгасе імя Ланцуц-
кага арганізуецца выстаўка нізавога кал-
гаснага друку ўсяго раёна. Вечарам пас-
ля «дзелавой часткі» сіламі селькораў і ка-
лектыва рабочых МТС арганізуецца ма-
стачкая частка (пастапоўна п'есы, вышук
«жывой газеты», выступленне харавога
гуртка, струннага аркестра).

* «ТРЫБУНУ БРЫГАДЗІРА» — аддзел з
паказам вопыта работы лепшых калгасных
брыгадзіраў арганізавала па сваіх стэр-
ках магілёўская палітадзельская газета
«СЦЯГ ЛЕНІНА».

ЦЯН ЛАГОЙШЧЫНЬ ЗА РАБОТАЙ

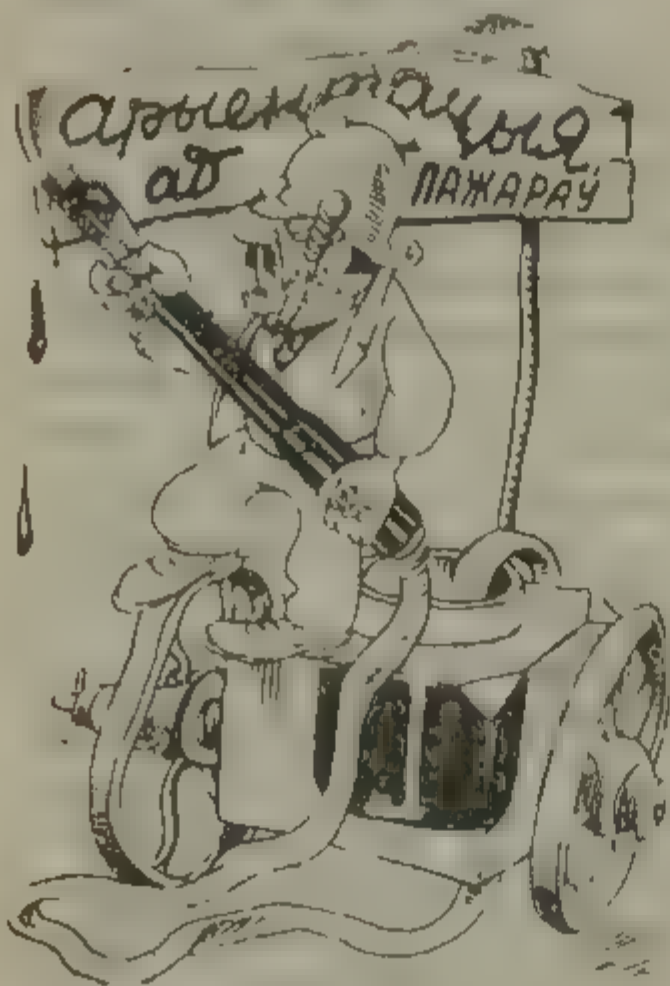
Аб „арыентацыі ад пажару“ „дысцыплінаваных свіннях“

Гіда, калі людзі ўжываюць іншамовныя словы, не разумеючы іх значэння.

Вось, падтрымаў, чулі работнікі ЛАГОЙСКОЙ газеты слова „арыентацыя“. Слова былося яно ім: гучнае тоее слова. А пасля што яно азначае—не ведаюць. Бо калі б ведалі, не наішчалі-б у артыкуле „наладзіць супроцьпавярхную ахову“ (штучар за 3-е ліпеня) туюжы слова.

«Мы не АРЫЕНТАВАНЫ ад выпадкаў пажару з-за неасцярожнага вядзення з агнем».

Надзяжы, чебяралі, словы „арыентацыя“.

І «гаранта» і налігодзі «арыентаваны» за-мест «ГАРАНТАВАНЫ».

46

У ЧЫРВОНОЙ ЛАГОЙШЧЫНЕ і па гэтым рэчы оуостракаюцца. Па залэўненіям

гэты ў Лагойшчым рэіне збожжа пастулава на склад рашей, чым яно ўборна з імя.

Паслухайце толькі, што ініцаца ў гэтым-жа артыкуле «Чырвоная Лагойшчына».

«Хутка ПАЧНЕЦА ўборна зернявых. Склады напгасаў НАПАУНЯЮЦА рознымі відамі збожжа».

У Лагойшчыне, калі паслухаць газету, салучная кампанія пастаўлена «на пагрозу зрыву», прыліты гнуць «на апошніх днях».

НА АПОШНІХ ДНЯХ цялі ўшча-міўшыся ў загараду вадушыпся».

Гані ў соўгасе «Слабодка» не дысцыплінаваны. У гэтым-жа нумары лагойскай газеты ад 3-га ліпеня ў артыкуле аб овина-гадоўлі ў соўгасе «Слабодка» пітацца:

«Адсутнічае дысцыпліна сярод АБ-СЛУГОЎВАЕМАГА персаналя».

Хто-ж што абслугоўвае, т. Чэплінскі.

Не ская абслугоўвае свіння, ці свінні абслугоўваюць персаналя? Іскад першае, то треба было змясцаць «сярод абслугоўва-мага персаналя», тое сама як треба было змясцаць: салучная кампанія пастаўлена пад пагрозу зрыву», а не «на пагрозу», «у апошнія дні», а не «на апошніх днях», «Чарэйчыкаў прымірыўся з такім стано-вішчам», а не «прымірыўся з такім ста-новішчу», як нашоўна ў нас у газеце ад 3-га ліпеня.

Суддзя сядзіць на вазе

«Суддзя сядзіць НА ВАЗЕ (не ся-дзіць, а плавае). Побач сакратар суда. Жанчына. Хочэцца суддзі ПАКАРАЦЬ поўнае паскавасці жаночае сэрца. Тут ян ўжо не суддзя, а любоўнік, рыцар.

Дон-Жуан. Але жаночае сэрца не толькі ласкавае, яно поўна нянавісці да п'яніцы, дыскрэдытуючага ўладу, ганьбуючага імя АХОЎНІКА—рэвалюцыйнай

законнасці — імя судзі, якое носіць **САРАКАГРАДУСНЫ ГЕРОЙ** (Надкрэслена намі, «Бол. друк»)

Такой мовай напісан нібы артыкул, нібы фельетон у веткаўскай раённай газеце «За большэвіцкія тэмпы» за (11-га ліпеня).

За што-ж гэта «караць ласкавае жаночае сэрца», тав. Длугашэўскі? Як гэта сэрца адначасова можа быць і ласкавае, і поўнае нянавісці? І ці ведае калгаснік—чытач вашай газеты, хто такі Дон-Жуан?

Праўда, ёсць вельмі ўдалыя, напісаныя з пачуццём, месцы ў гэтым артыкуле. Але такія сказы, як прыведзеныя вышэй, такія сказы, як «**ЭХ ТЫ ГОРКАЯ, ПОУЛІТРА ВЫСЕРБАНАЯ**», як «**ІНСТРУКТАР ПА МЯСУ**» (што гэта яшчэ за пасада?) несуць усю справу.

Нядарма каза старая прыказка, што лыжка дзёгцю можа сансаваць бочку мёду.

«Патравы» ў Асвейскай газеце

«Калгас «Сако і Ванцэці» не аспабаніў рукі для ўборкі лёчу і хлябоў. Такі загалолак чытаем мы ў нумары

Асвейскай райгазеты «**ЛЕНІНСКІ ШЛЯХ**» за 19 ліпеня.

Аб якіх руках ідзе гутарка, т. ШЛЯФЕР? Ад чаго іх вызваліць трэба:—заняты яны чым, ці пазавязаны?

Невядома і другое: ці гэты калгас уласнасць Сако і Ванцэці, ці калгас імя іх.

Пад прыведзеным вышэй загалоўкам чытаем:

«Тут-жа пад носам у праўлення мазца і гэ выключна высокаякаснага жытэ, але яго напалову куры напгаснінаў патравілі».

Вельмі добра, што рэдакцыя гэта ўбачыла. Горш тое, што пад носам у рэдактара «куры» з друкарні «травяць» паласу газеты, выдэўбываюць з слоў асобныя літары: **ПЫДЗЕЛАНЫГ** (прыдзеланы), **СТРАЯХ** (сараях), **ТАРШЫНЮ** (старшыню), **СНВЕТАЎ** (советаў), **УРРДЖАЮ** (ураджаю), **ПАБЕЛНЫ** (пабелены), **ЗАРОДЗЕ** (заводае), **ДАКРЗАЦЬ** (даказаць)... Усіх паншкоджаных слоў і не пералічыш. Настойліва раім вам, т. Шляфер, больш

сачыць за граматнасцю газеты, больш думаць над загалоўкамі. Дайце магчымасць калгасніку зразумець тое, што вы пішаце ў газеце.

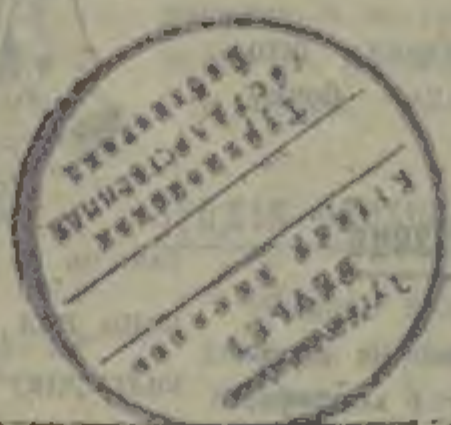
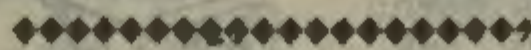
У Рагачоўскім «Комунары» 30 чэрвеня надрукован артыкул пад назвай «За пралетарскі інтэрнацыяналізм». Тэма сур'ёзная. Вось і рашылі работнікі «Комунара» — калі артыкул такі важны, то напісаць трэба яго нейк адменна. І далі волю сваёй фантазіі. Заклучны сказ артыкула выглядае так:

«Мы павінны з усёй большэвіцкай напорыстасцю заняцца пытаннем НАРЭНІЗАЦЫІ БЕЛАРУСІЗАЦЫІ»

(Падірэслена намі. РЭД.).

Уяўляем, як слупанее чытач, прачытаўшы гэты сказ. І сапраўды, мусіць толькі аднаму рэдактару «Комунара» т. Лавіну вядомы таемны сэнс выразу «карэнізацыя беларусізацыі».

Ці не работнікаў рагачоўскай газеты мела на ўвазе гераіня аднаго чэхавскага твора, калі сказала: яны хочуць сваю адукаванае паказаць, таму гавораць незразумела?!!

ЗМЕСТ

Аб усебеларуснім з'ездах сельска-
мораў. Устаноўка бюро ЦК КП(б)Б.
Большэвіцкае прывітанне ЦО
КП(б)Б — газэце «Звязда» 1

Аб кантрольнай рабоце профса-
заў, комсамолу і друку (з драмовы
старшыні камісіі партыйнага кан-
тролю пры ЦК ВКП(б) тав. Магане-
віча 2

Перадзвы: Па-большэвіцку эма-
гацыя за рэалізацыю важнейшага
рэшэння партыі.

АГЛЯДЫ ДРУКУ

За глыбокую, сур'ёзную перабудо-
ву. 3

На пазіцыях «нейтральнасці» 6

На чале камгаснай ініцыятывы 10

Словы і справы шклоўскай газе-
ты 11

«Рэкордсмены» з Мазыра 12

Рэдакцыя не ўбачыўшая збожжа 14

З збожжавым раёне 14

Цэды штампоўшчыны 16

Дзве газеты, два вынікі 18

Па прынцыпу «ож, што де-
лаць» 18

АРТЫКУЛЫ

Р. Сімоўч. Усебеларуская нара-
да — секінар рэдактароў газет хар-
човай прамысловасці 19

Юр. Белько. Якога агляду друку
чыкае камгасны рэдактар 21

Газета бесірацоўных «Гэт ком-
пас» 22

ТРЫБУНА ВОПЫТА ДА З'ЕЗДА УСЕБЕЛАРУСКАГА З'ЕЗДА РАБ- СЕЛЬКОРАЎ.

М. Чаўскі. Важнае відавочнае друку
на вучоба.

Юр. Белько. Па-бавому правялі
курсы рэдактароў відавочных газет. 26.

Рыўкіна. Як мы правялі раёк-
ны вхёт селькораў 27

Б. Юр'ю. Газета брыгады пера-
можцаў. 28.

С. Р. Адзін з трохмільённая ар-
міі. 29

Рабкор, ударнік, большэвік 30

ТРЫБУНА РЭДАКТАРА

М. ЮФІН. Наладзім сістэматыч-
ную дапамогу сельсаветам 31

ВУЧОБА РЭДАКТАРА

П. Жарскі. Мова газеты павінна
быць жывой, папулярнай, адточа-
най. 35

А. Волжаню, Н. Нейман. Малюк і
праца над ім. 36

Штодзёнікі, «маланкі» «стрэлы» 39

З АПОШНЯЯ ПОШТЫ

Юр. Т. Абывацель у газэце. 40

Заметкі інструктара: Мары аб ду-
хавым аркестры 42

Крытычныя заметкі: Жывуць
яшчэ плагіятары 43

Ініцыятыва, практыка вопыт 44

Цал-ляліны за работай 46

Цена 50 коп.**АДКРЫТА
ПАДПІСКА****НА****ДВУХТЫДНЁВЫ
ЖУРНАЛ****„БОЛЬШЭВІЦКІ
ДРУК“****ЖУРНАЛ ЦК КП(б)Б**

Журнал разлічан на партыйны актыў, работнікаў райкомаў і гаркомаў, цэнтральных, раённых, гарадскіх, палітаддзельскіх, фабрычна-заводскіх і транспартных газет і рабсель-
кораў-ударнікаў БССР.

Задача журнала: кіраўніцтва друкам і дапамога ў рабоце газет, кіраўніцтва рабсель-
кораўскім рухам.

Асноўны змест журнала: пытанні партыйнага кіраўніцтва друкам, агляды друку і распра-
цоўка розных пытанняў работы газет (формы і метады масавай работы газет, пытанні
падрыхтоўкі кадраў, арганізацыя работы ўнутры рэдакцыі і т. д.).

Для рэдакцый раённых, фабрычна-заводскіх, транспартных і палітаддзельскіх
газет рэдакцыяй журнала выдаецца

СПЕЦЫЯЛЬНАЯ ўКЛАДКА—ПРЭС-БЮЛЕТЭНЬ

артыкулярных матэрыялаў для скарыстання газетамі. Прэс-бюлетэнь выходзіць 6 раз
у месяц

ЗМЕСТ ПРЭС-БЮЛЕТЭНЯ:

а) артыкулы, якія растлумачваюць важнейшыя пастановы ЦК ВКП(б), ЦК КП(б)Б, СНК
СССР, СНК БССР;

б) прапагандысцкі матэрыял па вузлавых пытаннях палітыкі партыі, на пытаннях гісто-
рыі, стратэгіі і тактыкі большэвізма;

в) асноўныя матэрыялы для правядзення найбольш важных гістарычных дат і кампаній

г) артыкулы аб важнейшых падзеях міжнароднага жыцця, асабліва Польшчы і Заходняй
Беларусі.

ПАДПІСНАЯ | на год — 12 руб., на 6 мес.—6 руб.,

П Л А Т А: | на 3 мес. — 3 руб., на 1 мес.—1 руб.

Падпісная плата: на ЖУРНАЛ РАЗАМ З ПРЭС-БЮЛЕТЭНЕМ: для раённых
і транспартных газет—75 руб., для фабрычна-завод-
скіх і палітаддзельскіх—40 руб. у год.

ПАДПІСКА ПРЫМАЕЦЦА: ва ўсіх паштовых аддзяленнях БССР і ў лістаносцаў.

АДРАС ВЫДАВЕЦТВА І РЕДАКЦЫІ: Менск, Савецкая, 63.
Выдавецтва ЦК КП(б)Б „ЗВЯЗДА“.